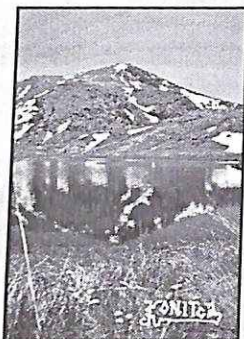

ΚΟΝΙΤΣΑ

164. Μάης - Ιούνης 2012

164. Μάης - Ιούνιος 2012

Φωτ. εξωφ.
(Σμόλικας - Δρακόλιμνη)
Π. Σ. Τ.

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

«Σύλλογος Φίλων Περιοδικού
ΚΟΝΙΤΣΑ»

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
και Υπεύθυνος κατά Νόμο:

Σωτήρης Τουφίδης

Κόνιτσα 44.100

Τηλ. 26550 22464 - 22212

Fax: 26550 22464

periodiko-konitsa@hotmail.com

Συντάσσεται από Επιτροπή:

Ανδρέου Ηλίας
Τουφίδης Σωτήρης
Τσιάγκης Ίκαρος

Ετήσια συνδρομή:

Εσωτερικού 15 Ευρώ,
Εξωτερικού 30 Ευρώ ή 40 Δολ.

Αλληλογραφία - Συνδρομές
στον υπεύθυνο Σ. Τουφίδη

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ
ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Περίοδος Τρίτη • Τεύχος 164 Μάης - Ιούνιος 2012 • Euro 3

Π ε ρ ι ε χ ό μ ε ν α

Σελ.	
161	Το Γεφύρι του Αώου, Σ.Τ.
165	Ιστορικά στοιχεία για τα χωριά της Κόνιτσας, Χ. Γκούτου
176	Το Παλαιοσέλι και το Οδικό δίκτυο, Β. Τσιαλιμάνη
177	Τρία κοινωνικά προβλήματα του τόπου μας, Η. Ανδρέου
179	Κριτική στο έργο του Χρ. Ανδρεάδη, Β. Νικόπουλου
183	Ο Πέτσ'κος της πεθεράς, Σ.Τ.
186	Βιβλιοπαρουσία, Α. Τζόκα
187	Είμαστε Έλληνες (ποίηση), Γ. Βελλιά
190	Για τον Γιώργο Βελλιά, Ευγ. Νοβιτσάιν
191	Εκδρομή στο Στόμιο, Π. Μπούνα
195	Μια εκδρομή, Αντ. Τάσος
199	Από το ημερολόγιο, Γ. Ζήμουρα
201	Ένα μνημείο, Γ. Παναγιώτου
204	Δελτίο Τύπου, Δ. Βιβλιοθήκης
205	Πρόγραμμα εκδηλώσεων, Δήμου
207	Κοινωνικής επιχείρησης
209	Ομοσπονδία Αδ/των Κόνιτσας
214	Ειδήσεις - Κοινωνικά

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ - ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ

Γαριβάδη 10,
45221 Ιωάννινα
τηλ. 26510 77358
e_theodo@otenet.gr

ΤΟ ΓΕΦΥΡΙ ΤΟΥ ΑΩΟΥ

«Κατόχρονο το πέτρινο γεφύρι.
Τα τείχη της χαράδρας ζευγαρώνει
φτιαγμένο απ' του λαού το εργαστήρι
ανθρώπους απ' τα πέρατα ενώνει».

Πασιγνωστο το γεφύρι του Αώου στην
άκρη της Κόνιτσας, ένα από τα μεγαλύτερα
μονότοξα γεφύρια των Βαλκανίων.

Για τους φίλους του περιοδικού που
δεν γνωρίζουν την ιστορία του, παραθέτου-
με από το βιβλίο «Η ΚΟΝΙΤΣΑ ΚΑΙ ΤΑ ΧΩ-
ΡΙΑ ΤΗΣ» τα παρακάτω:

Η ιστορία του

Στα 1823 με επιστασία του Δ. Λιάμπεν
- σύμφωνα με τους ιστορικούς - και κοινής
συνδρομής, κατασκευάστηκε ξύλινο γεφύ-
ρι για την εξυπηρέτηση των κατοίκων. Στα
1833 παρασύρθηκε από το πολύ νερό και
ανέλαβαν την κατασκευή νέου γεφυριού,

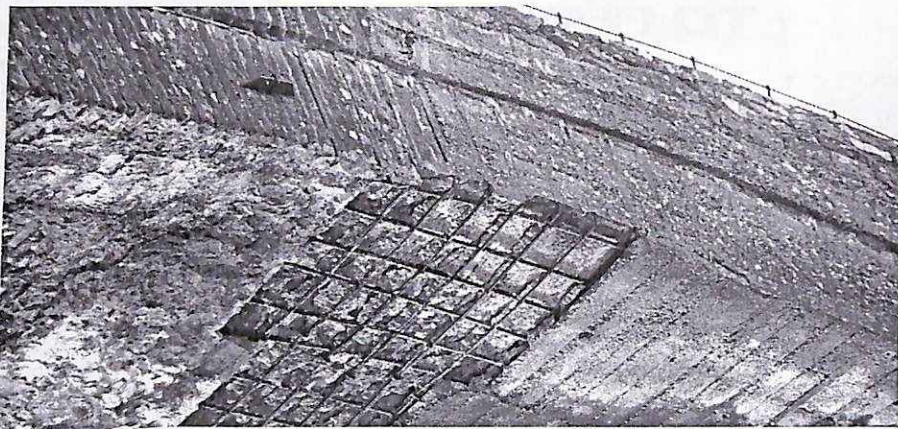
οι Παναγ. Σκουμπουρδής και Βασ. Μίσιος.
Αργότερα όμως κι αυτό είχε την ίδια τύχη.

Έτσι στα 1870, ο Ι. Λούλης από τα
Κατσανοχώρια (τραπεζίτης στα Γιάννινα)
περνώντας για τα θειούχα λουτρά, υποσχέ-
θηκε μεγάλη συνδρομή και άρχισε να μα-
ζεύει χρήματα για την κατασκευή του.
Τελείωσε το 1871 και κόστισε 120.000
τούρκικα γρόσια.

Πρόσφεραν: Ι. Λούλης 50.000 γρόσια.
Οι αδερφοί Β. και Αλκ. Λιάμπεν 5.000 γρ.
Η Αγγ. Παπάζογλου 2.000 γρ. Ο Γ. Λιά-
μπεν 1.300 γρ. Ο Γ. Ζωίδης 2.500 γρ. Ο
Μωχάμετ -μπέν Σίσκος 2.500 γρ. Οι αδερ-
φοι Μπεκιάρη 1.060 γρ. Ο τότε μητροπο-
λίτης Βελλάς 50 τούρκικες λίρες και το
υπόλοιπο ποσό οι κάτοικοι της Κόνιτσας
Τούρκοι και Ρωμιοί.

Αρχιμάστορας του έργου ήταν ο ασπού-
δαχτος και αγράμματος λαϊκός αρχιτέκτον-

161
ΕΚΔΟΣΗΝ
10-9-2012
ΜΕΡΟΜ.
24634

τας Ζιώγας Φρόντζος από την Πυρσόγιαννη.

Το έργο προκάλεσε τον θαυμασμό και στους Τούρκους σπουδαγμένους στην Ευρώπη μηχανικούς. Όταν ήρθαν να το επιθεωρήσουν από την Πόλη ρώτησαν: «Ποιός έχισε το γεφύρι;» Τους παρουσίασαν τον Ζιώγα. Και σε ερώτησή τους σε ποιό Πολυτεχνείο σπούδασε, τους απάντησε: «Στο Πολυτεχνείο της κράπας του χωριού μου». Η Κράπα είναι μια τοποθεσία της Πυρσόγιαννης.

Το 1913 οι Τούρκοι που άδειάζαν την Κόνιτσα, επιχείρησαν την ανατίναξη της γέ-

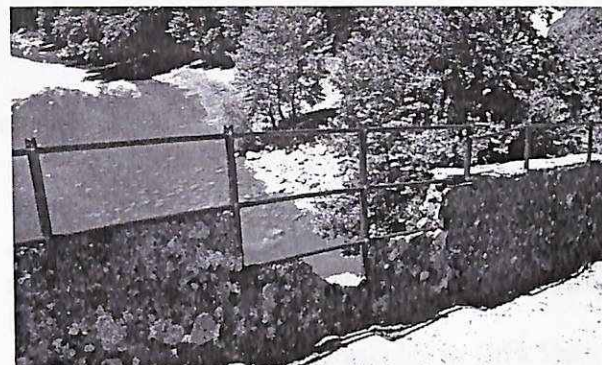
φυρας αλλά απέτυχαν και έτσι σώζεται και ομορφαίνει πιότερα, τη μικρή πολιτειούλα.

*«Φυσούν ανέμοι απ' το φαράγγι
τα ουράνια ρίχνουν τρομερές φωτιές.
Σειέται! Δεν πέφτει όμως το γεφύρι
και μοιάζει, ωσάν να χίστηκε προχθές».*

Μπορεί τα στοιχεία της φύσης να μην κατάφεραν να γκρεμίσουν το γεφύρι και να βγήκε ανέπαφο ύστερα από το δυνατό σεισμό του 1996, σήμερα όμως κινδυνεύει από την αδιαφορία των ανθρώπων, πράγμα που επισημάναμε πολλές φορές στις αρμόδιες υπηρεσίες.

Και για να είμαστε σαφείς επισημαίνουμε τα εξής:

α) Σταδιακή διάβρωση του θόλου. Από τα κενά μεταξύ των πετρών στο καλντερίμι, το νερό της βροχής περνάει σιγά-σιγά παρασύροντας ασβέστη και δημιουργήσε, με το χρόνο, σταλακτίτες που φαίνονται από κάτω (φωτ.).

γ. Τα προστατευτικά πεζούλια, δεξιά κι αριστερά, σε πολλά σημεία χρειάζονται επισκευή. Σ' αυτή την κατάσταση βρίσκεται σήμερα το ιστορικό γεφύρι της Κόνιτσας και κάνουμε για άλλη μια φορά έκκληση στην αρμόδια υπηρεσία (εφορεία Νεωτ. Μνημείων) και στο

Δεν είμαστε ειδικοί αλλά νομίζουμε ότι με επιμελημένο καθάρισμα στους αρμούς και τοποθέτηση τσιμέντου ή άλλης ισχυρής κολλητικής ουσίας, θα εξασφαλιστεί η στεγανότητα.

β. Κάτω από το τόξο

έφυγε το ασβεστοκονίαμα και φαίνεται το σιδερένιο πλέγμα. Πρέπει κι αυτό να επικαλυφτεί κατάλληλα (φωτ.).

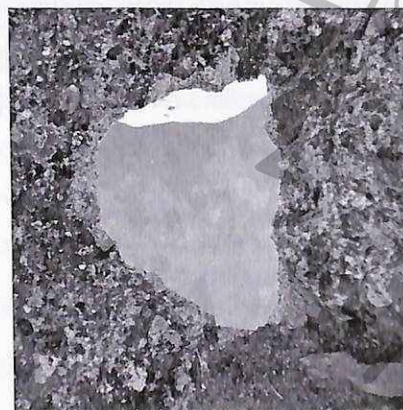

Δήμο, να ενδιαφερθούν άμεσα, γιατί η φθορά κάποτε θα φέρει την καταστροφή. (Κάλλιον το προλαμβάνει παρά το θεραπεύειν).

Σ.Τ.

Υ.Γ. Ίσως κάποιοι επικαλεστούν την οικονομική κρίση (δεν υπάρχουν χρήματα). Νομίζουμε ότι για τη συντήρηση της γέφυρας το ποσό δεν θα είναι μεγάλο.

Ας κόψουμε από κάπου αλλού για τη σωτηρία του μνημείου που μας κληροδότησαν οι πρόγονοί μας, (σήμερα κατατεθέν της Κόνιτσας).

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΩΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ «ΚΟΝΙΤΣΑ»

Αναγνωρισμένο Σωματείο

Έδρα: Κόνιτσα

**Προς: Το Διοικητικό Συμβούλιο του Κοινωφελούς Ιδρύματος
«Ίδρυμα Κλέαρχου Παπαδιαμάντη», Κόνιτσα**

Κυρία Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι Σύμβουλοι

Στις 24 Φεβρουαρίου 2013 συμπληρώνονται εκατό (100) χρόνια από την απελευθέρωση της Κόνιτσας από τον τουρκικό ζυγό. Μέγιστο γεγονός για τον τόπο μας και για όλους μας και η σημασία της επετείου στις δύσπινες μέρες που περνάμε ακόμη μεγαλύτερη και σημαδιακή λόγω του απελευθερωτικού χαρακτήρα της. Υποχρέωσή μας να μνημονεύσουμε τους νεκρούς της απελευθέρωσης, αλλά και των μετέπειτα αγώνων. Από τότε η Κόνιτσα βρέθηκε στο επίκεντρο σημαντικών γεγονότων για την Ελλάδα και τον Κόσμο. Ιστορική ευκαιρία να υπολογίσουμε την προσφορά του τόπου μας στην Ελλάδα και την Οικουμένη και να αναμετρηθούμε με την ιστορία. Δεν μπορεί να μην γιορτάσουμε λαμπρά και με λογισμό την επέτειο. Χρειάζεται δουλειά και προετοιμασία για να εισπράξουμε από την γιορτή όφελος. Σκεφθόμαστε ως Σωματείο και περιοδικό να εκδόσουμε ειδικό επετειακό τεύχος-βιβλίο-λεύκωμα για αυτή την επέτειο. Ζητάμε την οικονομική βοήθεια του Ιδρύματος από 5.000 ευρώ για την έκδοση. Κρίνουμε ως κοινωφελές γεγονός το Ίδρυμα να συνδέσει το όνομά του με την επετειακή έκδοση.

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΜΑΣ

ΧΑΡΙΛΑΟΣ Γ. ΓΚΟΥΤΟΣ

Α. Καβάσιλα

- Το οικωνύμιο τούτο υπήρξε ή υπάρχει και αλλού (Ημαθία, Βοιωτία, Ηλεία), σημαίνει δε χωριό που ανήκε σε κάποιον Καβάσιλα. Κατά μία εκδοχή, το εδώ χωριό ήταν κτήμα του Αλεξίου Καβάσιλα την εποχή του αυτοκράτορα Ανδρόνικου Β' (1282-1328)¹.

- Πληθυσμός: το 1846 κάτοικοι 56, το 1874 192, το 1888 150, το 1911 145, το 1920 125, το 1940 157. Στο χωριό το 1830 υπήρχαν 20 οικογένειες, δηλαδή 140 κάτοικοι².

- Κοντά στο χωριό υπήρχε μονή αφιερωμένη στα Γενέθλια της Θεοτόκου. Το σωζόμενο καθολικό της κτίσθηκε το 1816, ιστορήθηκε δε το 1864 με φροντίδες του Κονιτσιώτη ιερομόναχου Χρύσανθου Λαϊνά και του επιτρόπου Κ. Κορδά. Ο αγιογράφος που «εξανιστόρησε» την φορητή εικόνα της Παναγίας το 1840 με επιτασία του Χρύσανθου εξαρχήρισε την εικόνα ως «παμπάλαια». Μερικές από τις φορητές εικόνες αγιογραφήθηκαν το 1863 από Σαμαρινιώτη. Η μονή ίσως διαδόχθηκε προγενέστερη μονή που είχε ιδρυθεί από τον Αλέξιο Καβάσιλα τον 13ο αιώνα στην ίδια περιοχή. Στο προαύλιο του ναού υπάρχουν πέντε ελαιόδενδρα³.

- Το 1884 ο Πατριάρχης παρήγγειλε στους χωριανούς: «να φιάσετε το ιερόν τέμενος της Θεοτόκου» διότι ο σουλτάνος έδωσε σχετική άδεια. Πιθανότατα πρόκειται για την ενοριακή εκκλησία της Παναγίας, για την οποία το 1906 ο αρχιερατικός επίτροπος της Μητρόπολης έγραψε σε εγκύκλιό του προς τους αποδήμους χωριανούς ότι «λόγω της πολυχρονιότητος αυτής» κινδυνεύει να καταρρεύσει, ότι «ήρξατο από τινος η εκ βάθρων ανέγερσις» αυτής και ότι επειδή για την αποπεράτωσή της η εργασία των κατοίκων και η συνδρομή των φιλοθρήσκων δεν επαρκούν γίνεται έρανος από τον χωριανό Ν.Χ.Κουτρομπίνα που κατοικεί στα Καλάβρυτα⁴.

1. Κ. Οικονόμου, Τα οικωνύμια του νομού Ιωαννίνων, 2006 124, Κ. Στεργιόπουλος, Ηπειρ. Χρονικά τ. 1937 205, Αν. Ευθυμίου, Ηπειρ. Εστία, τ. 1969 225.

2. Χ. Γκούτος, Η επαρχία της Κόνιτσας και η Μόλιστα επί τουρκοκρατίας, 2003 σελ. 267 (σε χάρτη του Κοσμά Θεοπροπού), πρβλ. σελ. 27.

3. Ευθυμίου, Ηπειρ. Εστία, τ. 1969 227, πρσβ. Δ. Τάτσης, Γνωριμία με την επαρχία Κόνιτσας, 1993 99, Δ. Καμαρούλιας, Τα μοναστήρια της Ηπείρου, 1996 165.

4. Ηπειρ. Εστία, τ. 1969 228, τ. 1968 393.

- Στο χωριό διετέλεσαν ιερείς, μεταξύ άλλων, οι Μολιστινοί Ιωάννης (1857, 1862, 1885) και Κων/νος (1860, 1862), ο Ζελιστινός Νικόλαος (1868) και οι Κονιτσιώτες Σπύρος και Σταύρος (1872-73). Ο παπα Ιωάννης το 1862 υπέγραψε ως μάρτυρας σε ομολογία δανείου 2.000 γροσίων που έλαβε κάποιος χωριανός από τον Ν. Μπαζούκα. Το 1874 ο Χρυσάνθος εβεβαίωσε ότι ο Κ. Θεοδώρου είναι άγιος να χειροτονηθεί ιερέας. Επίτροποι της ενορίας διετέλεσαν και οι Κ. Ζ. Κορδάς (1860, 1863, 1868) και Ι. Φώτου (1884-85). Ο ναός του Αγίου Αθανασίου κτίσθηκε το 1912 με δαπάνες των αδελφών Δ. και Χ. Παπαγιάννη⁵.

- Δάσκαλοι διετέλεσαν στο χωριό και οι: Φ. Αναστασίου, Ζελιστινός (1856-77, 1885, 1890), Ν. Φωτιάδης, Ζελιστινός (1868), Γρ. Νικολαΐδης, Κορτινισιώτης (1884), Χ. Παπανικολάου, Ζελιστινός (1884, 1894, 97). Το 1875 δάσκαλος ήταν ο ιερέας που εμισθοδοτείτο από τα μισθώματα της ενορίας και είχε 15 μαθητές, ενώ το 1899 αυτοί έγιναν 25. Το 1910 η Μητρόπολη Κόνιτσας έγραψε στον ιερέα και στους προεστούς του χωριού ότι, αν δεν διορίσουν δάσκαλο ούτε αυτήν την φορά, ο ιερέας θα τεθεί σε αργία⁶.

- Μουκτάρηδες του χωριού διετέλεσαν: το 1872 ο Κ Γκούντας, μετέπειτα δε οι εξής μεταξύ άλλων: Θ. Γκούντας, Ι. Φώτος, Α. Κορδάς, Α. Βασιλείου⁷.

- Τουλάχιστον ενωρίτερα από το 1845 το χωριό ήταν τσιφλίκι που ανήκε σε μουσουλμάνους του γειτονικού χωριού Σαραντάπορο. Σε έγγραφο του 1879 σημειώνονται και οι γεωργοί των Καβασιλών που όφειλαν να καταβάλουν την δεκάτη⁸.

- Διαφημιστικά κείμενα δημοσιευμένα σε εφημερίδες του 1915 έγραφαν ότι σε απόσταση μισής ώρας από το χωριό, σε τοποθεσία δασώδη και μαγευτικότητας, βρίσκονται οι νέες θειοπηγές (λουτρά) Καβασιλών, κατάλληλες ιδίως για τους πάσχοντες από δερματικά νοσήματα, ρευματισμούς και αρθρίτιδες, ότι υπάρχουν εκεί λουτήρες, ιατρός, θερμαστές, δωμάτια επιπλωμένα, εστιατόριο και δυνασότητες για κυνήγι και διασκέδασεις των πλουσίων και ότι εκμεταλλεύονται τα λουτρά αφ' ενός οι Χ. Παπαγιαννόπουλος, Δ. Παπαγιάννης και Β. Φώτου, αφ' ετέρου δε οι Νταμάν Ρεμζής, Γ. Κίτας και Β. Κίτας⁹.

5. Ηπειρ. Εστία τ. 1969 226-230, τ. 1976 910, τ. 1968 210.

6. Ηπειρ. Εστία, τ. 1969 226-230, Επετηρίς του εν Κων/πόλει Ηπ. Φιλ. Συλλόγου, 1875 192, αθην. εφημ. «Αγών» φ. της 11. 2.1900, Ηπ. Εστία, τ. 1968 398.

7. Ευθυμίου, Σελίδες από την ιστορία της Κόνιτσας, 1997 46, Ηπ. Εστία, τ. 1969 225, Κόνιτσα, τ. 1981 185.

8. Π. Αραβαντινός, Χρονογραφία της Ηπείρου, 1858 τ. Β', 341, Ηπειρ. Χρονικά, τ. 1937 205, Ηπ. Εστία, τ. 1969 225, Κόνιτσα, τχ 14/1987.

9. Εφημ. Ηπειρος, φ. της 10.6.1915.

Β. Δερβένι

- Το οικωνύμιο τούτο έχει τούρκικη προέλευση και σημαίνει στενή διάβαση (κλεισούρα) φυλασσόμενη¹⁰.

- Πληθυσμός: το 1846 κάτοικοι 84, το 1874 96, το 1888 60, το 1911 47, το 1920 34. Από το 1944 το χωριό εγκαταλείφθηκε. Το 1830 υπήρχαν σε αυτό 30 οικογένειες, δηλαδή 210 κάτοικοι¹¹.

- Πληροφορίες του 1832 για την περιοχή: Πλησίον του χωριού «Τερβένι, όπου είναι λίθινη γέφυρα του ποταμού Σαρανταπόρου», αναβλύχουν «θερμά θειώδη μεταλλικά ύδατα». «Μεταξύ των χωριών Μάζιου, Σανοβού, Περοβίτσικας και Ντερβενιού, είναι δάσος πυκνότατο από ημερόδρυα, το μάκρος μίαν ώραν σχεδόν και το πλάτος μισήν, όπου είναι αγριογούρουνα και άλλα άγρια ζώα, κυνήγι θαύμα»¹².

- Η Φωνή της Ηπείρου της 31.12.1893 έγραψε ότι «ημισείαν ώραν μακράν των θεοπηγών, προς τα άνω, υπάρχει γέφυρα δι' ης διέρχονται οι από Κονίτσης εις Λεσκοβίκιον μεταβαίνοντες, εκτισμένη επί Αλή πασά, εις θέσιν απόκρημνον, επί αποτόμων βραχών». Πρόκειται για το ονομαζόμενο γεφύρι του Δερβενιού ή του Σαρανταπόρου, που καταστράφηκε το 1948. Από αυτό περνούσαν και οι κατευθυνόμενοι προς Βούρμπιανη, αλλά ο δρόμος αυτός ήταν δύσκολος για τα φορτηγά ζώα¹³.

- Το χωριό ήταν τσιφλίκι του Αλή πασά, πριν δε από το 1846 έγινε τσιφλίκι κάποιου άλλου. Το 1920 το τσιφλίκι είχε έκταση 5.000 στρεμμάτων, εκ των οποίων τα 27 ήσαν ιμλιάκι δύο μπαστενούχων¹⁴.

- Από το Δερβένι κατάγονταν, μεταξύ άλλων, αφ' ενός ο Γεώργιος Δερβένας (1790-1826), ο οποίος από το 1821 έγινε «επικίνδυνος κλεπτάρχης» στις περιοχές Κόνιτσας, Γρεβενών και Ζαγοριού, «προς παύσιν δε των επιδρομών του διορίσθη οπληρχηγός Κονίτσης και Σαμαρίνας», αλλά συνέχισε τις αρπαγές, γι' αυτό ο διοι-

10. Οικονόμου, ό.π. 95.

11. Λ. Βλάχος, Κόνιτσα, τ. 1993 164, Γκούτος, ό.π.

12. Α. Παπαχαρίσης, Κ. Θεοφωτού και Α. Ψαλίδα Γεωγραφία Αλβανίας και Ηπείρου, 1964, 90, 94.

13. Σ. Μαντάς, Πέτρινα γεφύρια στην Β. Ήπειρο, 2008 298, ο ίδιος, Κόνιτσα, τ. 2007 117, Σ. Τουφίδης, Κόνιτσα, τ. 2006 501, Π. Γκούντας, Κόνιτσα, τ. 2007 59, Α. Γεωργίου, Γεωγραφικά, 1879 19.

14. Σ. Αραβαντινός, Ιστορία Αλή πασά του Τεπελενλή, 1895 603, Π. Αραβαντινός, ό.π., 341, Κ. Βακατσάς, Ηπ. Χρονικά, τ. 2008 219.

κπής του καζά της Κόνιτσας τον σκότωσε, αφ' ετέρου δε ο Γ. Μπίλης, ο οποίος επιστρατεύθηκε από Αλβανούς, αλλά αυτομόλησε στο Μεσολόγγι και εγλύτωσε κατά την έξοδο των πολιορκημένων¹⁵. Πιθανότατα ήταν συγχωριανός τους και ο Ιουσούφ Δεβένης Κονιτσιώτης, ο οποίος σπούδασε στην Πόλη, γνώριζε εξη γλώσσες, ήταν ενάρετος, διετέλεσε διοικητής του Λιδωρικού (όπου το 1826 αιχμαλωτίσθηκε), σκοτώθηκε στην Αθήνα και είχε γιο τον Σουλεϊμάν που ήταν προστάτης των Ανω Σουδενών κατά τα έτη 1821-27¹⁶.

- Κατά τα έτη 1872-74 Μουχτάρης του χωριού ήταν κάποιος Αντώνης. Το 1875 το χωριό δεν είχε σχολείο. Το 1925 στην περιοχή λειτουργούσε το ξενοδοχείο του Γ. Φίλιου¹⁷.

Γ. Προβίτσικα (Καλόβρυση)

- Το οικωνύμιο Προβίτσικα προήλθε από την σλάβικη λέξη *ργονο*, που είναι το όνομα του χόρτου αγριάδα. Στην παρρησία της Μολυβδοσκεπάστης μονής (αναδιατυπώθηκε το 1788), το χωριό αναγράφεται ως Περοβίτζκα, ενώ σε άλλες γραπτές πηγές μνημονεύεται ως Προβίτσικα ή προβίτσκα¹⁸. Εξεταστέον από τους ειδικούς αν το οικωνύμιο μπορεί να έχει σχέση με το Στρατόπεδο Πύρρου που υπήρξε πλησίον της Μεσογέφυρας.

- Πληθυσμός: το 1846 κάτοικοι 49, το 1874 102, το 1888 60, το 1911 56, το 1920 72. Το 1830 υπήρχαν στο χωριό 10 οικογένειες, δηλαδή 70 κάτοικοι¹⁹.

Κοντά στο χωριό σώζεται ο ναός μικρής μονής, ο οποίος είναι αφιερωμένος στον Άγιο Νικόλαο και κτίσθηκε τον 16ο αιώνα μάλλον²⁰.

Η πορεία από Προβίτσικα μέχρι την Μεσογέφυρα διαρκεί μισή ώρα. Πλησίον της Προβίτσικας βρίσκονταν το χωριό Μέρτσεντα και η γέφυρα Μέρτσεντας, η οποία

15. Π. Αραβαντινός, Περιγραφή της Ηπείρου, Γ' 92, 309, Ν. Κασομούλης, Στρατιωτικά ενθυμήματα, Α' 1939 16, Ευθυμίου ό.π. 62.

16. Δ. Σουρμελής, Ιστορία των Αθηνών, 1834 179 επ., Γ. Βλαχογιάννης, Αθηναϊκό Αρχείο. Ημερολόγιο Ν. Καρώρη, 1901 131-134, Ι. Λαμπρίδης, Ηπειρ. μελετήματα, τχ. Θ' 80.

17. Ευθυμίου, Σελίδες ... 44, 46, 48, 50, 52, 54, Επετηρίς του εν Κων/πόλει... 223, Ν. Ιγγλέσης, Οδηγός της Ελλάδος, 1925-6 1190.

18. Οικονόμου, ό.π., 245, Ευθυμίου, Ηπ. Εστία, τ. 1966 356, ο ίδιος, Σελίδες... 48, 49, 51.

19. Γκούτος, ό.π.

20. Δ. Τάτσης, ό.π., 107, Καμαρούλια, ό.π., 170, Β. Ντισιάκος (επιμέλεια), Η Κόνιτσα και τα χωριά της, 2008 85.

μνημονεύεται και από τον περιηγητή Hughes (1814), κατά δε το 1874 έχει περιγραφεί ως μονότοξη, γοθική, ρωμαϊκής εποχής, έχουσα μήκος 20 μέτρων²¹.

Πριν και μετά το 1846 το χωριό ήταν τσιφλίκι, ενώ αργότερα και μέχρι το 1921 ένα μικρό τμήμα του ήταν ιμλιάκι. Γνωστοί μας μουχτάρηδες ήσαν ο Αθ. Παναγιώτη (1872-73) και ο Β Ντελής (1874). Το 1875 στο χωριό δεν υπήρχε σχολείο. Το 1894 ένας εργάτης χωριανός πέθανε στο Μπογοντισικό λόγω μεγάλης κιονόπτωσης²².

Δ. Μελισσόπετρα

Πληθυσμός: το 1846 κάτοικοι 280, το 1874 414, το 1888 375, το 1911 411, το 1920 523, το 1940 473.

Το οικωνύμιο μνημονεύεται και στην παρρησία της Μολυβδοσκεπάστης μονής (ανασυντάχθηκε το 1788)²³.

Ο Πουκεβίλ, που πέρασε από το χωριό το 1806, είδε εκεί πλησίον έναν πύργο στον οποίο διέμεναν οι δερβεντζήδες της διόδου²⁴.

Πριν και μετά το 1846 το χωριό ήταν τσιφλίκι, το οποίο είχε έκταση 1580 στρεμμάτων και ένα χάνι, ανήκε δε κυρίως σε μουσουλμάνους²⁵.

Γνωστοί μας μουχτάρηδες ήσαν ο Σπύρος Γιάννη (1872) και ο Λάμπρος Μήτρου (1873-74). Το 1875 στο χωριό δεν υπήρχε σχολείο. Το 1925 λειτουργούσαν τα παντοπωλεία Γ. Βλάχου, Β. Κόπη, Α. Κρίτσα²⁶.

Ε. Οσανίτσα (Αηδονοχώρι)

Το οικωνύμιο Οσανίτσα έχει σλάβικη προέλευση και σημαίνει τόπος στάθμευσης ή στρατόπεδο²⁷.

Πληθυσμός: το 1846 κάτοικοι 280, το 1874 414, το 1888 375, το 1911 411, το 1920 523, το 1940 473.

21. Β. Ζώτος Μολοσσός, Δρομολόγια της ελλ. χερσονήσου, τ. Δ' 1878 93, Μανιάς ό.π. 296.

22. Π. Αραβαντινός, Χρονογραφία της Ηπείρου, 1856 Β' 341, Βακατσός, ό.π., 218, Ευθυμίου, Σελίδες... 48, 49, 51, 53, Επετηρίς... 223, Φωνή της Ηπείρου φ. της 16.2.1894.

23. Ευθυμίου, Ηπ. Εστία, τ. 1966 357.

24. Rouqueville, Ταξίδι στην Ελλάδα. Τα Ηπειρωτικά, τ. Β' 1996 9.

25. Αραβαντινός, ό.π., Βακατσός, ό.π.

26. Ευθυμίου, Σελίδες... 43, 47, 48, 49, 53, 54, Επετηρίς... 223, Ιγγλέσης, ό.π., 1191.

27. Οικονόμου, ό.π., 235, Β. Δήμου, Η ιερά μονή των Ταξιαρχών Γκούρας ... 1983 15.

Κατά τους αιώνες 13ο έως 16ο, η Οσαντίσα ευημερούσε. Είχε 800 οικογένειες και 43 εκκλησίες, από τις οποίες το 1889 σώζονταν 24, ενώ σήμερα σώζονται 15, καθώς και άλλες 7 που είναι μισοκατεστραμμένες. Οι κάτοικοί της ήταν όλοι χριστιανοί και εργάζονταν ως έμποροι, μεταξοπαραγωγοί και κτηνοτρόφοι. Πολλοί επρόκειτο στις παραδουνάβειες χώρες, όπως ο Δαμαλίδης (περί το 1640), ο Ιωαννίκιος Πογώνης (1680-1763), τιτουλάριος μητροπολίτης και ευεργέτης, και ο Μάνθος Ιωάννου που διετέλεσε καμαράσης (τοπάρχης) τον 18ο αιώνα²⁸.

Άλλοι διακριθέντες χωριανοί: α) Ιερόθεος Μπάνιος (1790-1848), επίσκοπος Σμύρνης μέχρι το 1840, έκτοτε δε μητροπολίτης Βελλάς και Πωγωνιανής. β) Ιωαννίκιος Πολύδωρος Βενετόπουλος, γενν. το 1800 περίπου, διετέλεσε δάσκαλος στην Βίτσα Ζαγορίου και έπειτα ηγούμενος μονής στην Βλαχιά, χρηματοδότησε την ίδρυση παρθεναγωγείου στο χωριό το 1873. γ) Ν. Τζουβάρας, οπλαρχηγός την εποχή του Αλή πασά. δ) Ιωάννης Οσαντιζιώτης, υπότροφος στην Καπλάνειο σχολή το 1816²⁹.

Το χωριό μνημονεύεται και στις παρρησίες της Μολυβδοσκεπάστης μονής (αναδιατυπώθηκε το 1788) και της μονής Σωσίνου (1762-1832). Απείχε από τα Ραβένια τρεις ώρες και από την ή τα Μεσογέφυρα μια ώρα. Σύμφωνα με περιγραφή του 1878: προχωρώντας από την Μεσογέφυρα προς τα Γιάννενα, μετά από μια ώρα φθάνομε στην Οσαντίσα, η οποία έχει 500 κατοίκους και σχολείο, σε θέση τερπνή και υγιεινή, όπου υπήρξε αρχαία άγνωστη πόλη, ενώ αριστερά υπάρχει πλούσια μονή. Πρόκειται για την μονή Γκούρας, η οποία κτίσθηκε τον 16ο αιώνα, ήταν σταυροπηγική, είχε μετόχια στην Βλαχιά και διαδέχθηκε άλλη μονή που υπήρξε από το 13ο αιώνα στην τοποθεσία Αηδονολαλούσα. Ο ναός της καταστράφηκε το 1828, άρχισε δε να επανεγείρεται το 1854 αλλά έμεινε ημιτελής. Το σωζόμενο εκεί παρεκκλήσι κτίσθηκε τον 17ο αιώνα³⁰.

Στην Μεσογέφυρα ενώνονταν πέντε οδικές αρτηρίες προερχόμενες από τις εξής κατευθύνσεις: α) από τα λιμάνια του Ιονίου μέσω του Μπερατιού και του Τεπελενιού, β) από τα Γιάννενα ή το Ζαγόρι ή το νότιο Πωγώνι, γ) από την Κόνιτσα, δ) από την

Δ. Μακεδονία μέσω των κοιλάδων του Σαραντάπορου, ε) από την Κορυτσά μέσω του Λεσκοβικίου. Αυτός ο συγκοινωνιακός κόμβος ήταν ανέκαθεν σημαντικός και από άποψη στρατιωτική. Ονομάστηκε Μεσογέφυρα επειδή στα ανατολικά της υπήρχε η γέφυρα Μέρτζανης και στα δυτικά άλλο γεφύρι που καταστράφηκε τον 19ο αιώνα ή ενωρίτερα. Έχει γραφεί το 1880 ότι η Μεσογέφυρα ανακαινίσθηκε από τον Αλή πασά, αλλά ήδη είναι ετοιμόρροπη και οι χρήστες της μέχρι πρόσφατα επλήρωναν διόδια, δήθεν για την επισκευή της. Μετά από νεότερες επισκευές της καταστράφηκε το 1944. Δίπλα της, στην αριστερή όχθη του Αώου, υπήρχε σταθμός δερβενιού, του οποίου οι εισπράξεις το 1853 ήταν 10.200 γρόσια. Στην δεξιά όχθη, επί του λόφου, φαίνονται λείψανα οχυρωματικού περιβόλου που αποτέλεσε στρατόπεδο του Πύρρου³¹.

Η Οσαντίσα το 1735 έγινε τσιφλίκι των Καραμουρατάτων (τοπικών μουσουλμάνων) που την καταπίεζαν ήδη από το 1620. Ως τσιφλίκι, από το 1828 μέχρι το 1845 περίπου ανήκε στον σκληρό ληστανάρτη Αλήκο Λιάμτσε ενώ το 1889 ανήκε κατά τα 2/3 σε Καραμουρατάτες και κατά το 1/3 στην μονή Γκούρας, το δε 1923 είχε έκταση 7.793 στρεμμάτων και ανήκε κατά το 1/5 σε μουσουλμάνους. Το 1828 ο Αλήκος, καταδικασμένος από τον Κιουταχή, οχυρώθηκε στην μονή Γκούρας επί 4 ημέρες μέχρι της καταστροφής της δια κανονιοβολισμών³².

Το 1875 το χωριό είχε σχολείο αλληλοδιδασκτικό με 32 μαθητές, ενώ το 1899 είχε σχολείο ελληνικό με 25 μαθητές, δημοτικό με 70 μαθητές και παρθεναγωγείο με 40 μαθήτριες³³.

Άλλες πληροφορίες για το χωριό: Το 1847 ο Οσαντισιώτης Νότης Πορφυρίου υπέγραψε ως μάρτυρας σε συμφωνητικό. Το 1894 οι μουσουλμάνοι υπάλληλοι του Σούρλα, δεκατιστή του χωριού, έδειραν τους χωριανούς που δεν δέχονταν τις παράλογες αξιώσεις τους.

Το 1925 λειτουργούσαν τα παντοπωλεία, Θ. Μπόνιου, Μ. Οικονομίδου, Θ. Σαγγαρίδη, Λ. Σιάφη και Ε. Σιάφη³⁴.

28. Βλ. Γκούτος, Ηπ. Ημερολόγιο, τ. 2008 50, 53, 54, 56 και την εκεί βιβλιογραφία. Για τις σωζόμενες εκκλησίες, βλ. Δήμου, ό.π., 16.

29. Βλ. αντιστοίχως: α) Γκούτος, Ηπειρ. Γράμματα, τ. 2005 104, β) Ηπ. Γράμματα, τ. 2005 112, Σ. Στούπης, Πωγωνισιακά και Βησσανιώτικα, Α' 1962 60, γ) Χ. Δάλλας, Μικρά συμβολή εις την ιστορίαν του Δελβινάκιου, 1930 10, 12, δ) Σ. Μπέπης, Ηπ. Εστία, τ. 1976-77 217.

30. Βλ. κατά σειρά: α) Ευθυμίου Ηπ. Εστία, τ. 1966 352, Λ. Βρανούσης, Επετ. Μεσ. Αρχείου, τ. 1956 109-110. β) Αραβαντινός, ό.π. 411-412, Ζώτος Μολοσσός, ό.π., 94. γ) Δήμου, ό.π. 25, 26, 46, 173, 174 (η μονογραφία του περιέχει και πολλές άλλες πληροφορίες για την μονή).

31. Γκούτος, Ηπ. Ημερολόγιο, τ. 2008 32, Αραβαντινός, ό.π. 398, Μαντάς, Τα γεφύρια της Ηπείρου, 1984 39, Α. Ντούζουγλη, εις Η. επαρχία Κόνιτσας στο χώρο και στο χρόνο, 1996 25, 40.

32. Βλ. Γκούτος, Ηπ. Ημερολόγιο, τ. 2008 61 επ., τ. 2010 33-34, Λαμπρίδης, ό.π., Ζ' 73, Βακατσάς, ό.π., 236.

33. Επετηρίς του εν Κων/πόλει... 194, εφημ. Αγών, φ. της 7.11.1903.

34. Ηπειρ. Εστία, τ. 1968 22, Φωνή της Ηπείρου 6.1.1894 (= Κόνιτσα, τ. 2008 262), Ιγγλέσης, ό.π., 1192.

Στ. Μπο(γο)ντισκό ή Μπουτισκό (Πωγωνίσκος)

Το οικωνύμιο Μπογοντισκό σημαίνει χωριό της φάρας των Αλβανών Μπογιάνων που εγκαταστάθηκαν εδώ το 1315 περίπου. Έκτοτε η ευρύτερη περιοχή ονομάστηκε Μπογόνη ή Πωγόνη και από τους λόγιους Πωγωνιανή, όταν δε συστήθηκε η αρχιεπισκοπή Πωγωνιανής (1336) το Μπογοντισκό υπήρξε η αρχική έδρα της³⁵.

Πληθυσμός: το 1846 κάτοικοι 91, το 1874 252, το 1888 185, το 1911 173, το 1920 125. Το χωριό εγκαταλείφθηκε το 1954³⁶.

Επισκέπτες του έγραψαν στα τέλη του 19ου αιώνα ότι «μεταξύ Διπαλίτσας και Μποντισκού απαντώνται αγιογραφία ζωηρότατη», ακόμη και σε χαράδρες, υπάρχει δε και τεχνητή δίοδος, εκτός από την φυσική Κλεισούρα, ενώ παλιότερα διερχόταν αμαξιτή οδός³⁷.

Το 1822 το χωριό έγινε τσιφλίκι του Λιάμτσε Μπέτση, του οποίου η σύζυγος καταγόταν από ευγενέστατη οικογένεια της Κόνιτσας. Το 1889 η μισή περιοχή του ήταν τσιφλίκι μουσουλμάνων της Αβαρίτσας και της Μεσαριάς³⁸.

Μουχτάρης του χωριού το 1873 ήταν ο Αχμέτ εφέντης, γιουκλαμά μεμούρης (οικονομικός επιθεωρητής). Το 1899 το δημοτικό σχολείο είχε 40 μαθητές. Από το χωριό καταγόταν και ο Σ. Γκατσόπουλος (1899-1983), δάσκαλος και συντάκτης μελετών σχετικών με την ιστορία της επαρχίας Κόνιτσας³⁹.

Άλλες πληροφορίες για το χωριό: Κατά τα έτη 1853, 1876, 1878 ληστεύθηκαν οι οικίες Χρ. Κισιώνη και παπα Αθανασίου. Το 1894, λόγω του χιονιού, πέθαναν δύο διαβάτες και κινδύνευσαν πολλές γυναίκες που επέστρεφαν από τον μύλο. Ο Νικ. Γκάτσος, ταγματάρχης του τουρκικού στρατού, το 1893 υπηρετούσε στην Σκόδρα. Ο μαθητής Ι.Κ. Γκατσόπουλος το 1894 εκφώνησε λόγω στον μητροπολιτικό ναό της Καρδίτσας⁴⁰.

35. Γκούτος, Ηπειρ. Ημερολόγιο, τ. 2008 38, 49. Ως Μπουτισκό το αναφέρει ο Κ. Στεργιόπουλος, Ηπ. Χρονικά, τ. 1937 246.

36. Π. Νικόπουλος, Κόνιτσα, τ. 2007 39.

37. Λαμπρίδης, ό.π. Ζ' 34, 52, Α. Γεωργίου, Γεωγραφικά, 1879 23-25.

38. Α. Γεωργίου, Πολιτικόν κάτοπτρον των πολιτικών της Ελλάδος, 1880 90, Λαμπρίδης ό.π. 73.

39. Βλ. κατά σειρά: Ευθυμίου, Σελίδες, ... 50, 36, εφημ. Αγών 11.7.1903, Κόνιτσα τ. 1983 108.

40. Βλ. κατά σειρά: Λαμπρίδης, ό.π., 83, Φωνή της Ηπείρου 16.2.1894, 12.3. 1893, 11.2.1894 (= Κόνιτσα, τ. 2008 264, 261, 173).

Ζ. Διπαλίτσα (Μολυβδοσκεπάστο)

Το οικωνύμιο Διπαλίτσα είναι γραμμένο και σε κείμενο του 1585, έχε δε προέλευση αλβανική και σημαίνει δύο συνοικίες ή δύο πλευρές. Καί' άλλες γνώμες, αποδίδει την ελληνική έκφραση, "δύο πόλεις" ή έχει σλάβικη προέλευση και σημαίνει είτε νεροτριβείο είτε τόπο φυλασσόμενο⁴¹.

Πληθυσμός: το 1846 κάτοικοι 91, το 1874 324, το 1888 290, το 1911 282, το 1920 366, το 1940 282.

Από τον 13ο αιώνα μέχρι το 1656, η Διπαλίτσα ευημερούσε. Οι κάτοικοί της ίσως υπερέβαιναν τις 2.000, ήσαν βυρσοδέφες, μεταξοπαραγωγοί και έμποροι δραστηριοποιούμενοι και στις παραδουνάβειες χώρες. Υπήρχαν εδώ πολλές βρύσες και πολλές εκκλησίες, από τις οποίες το 1889 σώζονταν 12. Κοντά στην μονή, μέσα σε περίβολο 10 στρεμμάτων, λειτουργούσε η μεγάλη εμποροπανήγυρη "Πωγωνιανή" κάθε Σεπτέμβριο από το 1336, οπότε την ίδρυσε ή ενίσχυσε ο αυτοκράτορας Ανδρόνικος Γ' (που τότε επισκέφθηκε την περιοχή), μέχρι το 1656, οπότε μεταφέρθηκε στα Γιάννενα⁴².

Βαδίζοντας μισή ώρα ανατολικά του χωριού, συναντάμε την Μολυβδοσκεπάστη μονή. Ο σωζόμενος ναός της κτίστηκε τμηματικά τον 11ο αιώνα και από τα τέλη του 13ου αιώνα μέχρι το 1537. Η μονή ήταν σταυροπηγιακή, είχε μετόχια στην Βλαχιά και υποστηριζόταν από συντεχνίες Πωγωνοσίων της Πόλης, αναδείχθηκε δε σε πνευματικό κέντρο της ευρύτερης περιοχής. Σώζονται και τα εξής παλιά κινητά πράγματά της: α) Ευαγγέλιο χειρόγραφο του 12ου ή 13ου αιώνα, β) Τετραευαγγέλιο χειρόγραφο του 13ου ή 14ου αιώνα, γ) Θύρα δίφυλλη ξυλόγλυπτη του 14ου αιώνα, δ) Δύο φορητές εικόνες των αρχών του 16ου αιώνα. ε) Πολλά χειρόγραφα τοπικών βιβλιογράφων του 16ου και 17ου αιώνα. στ) Παρρησία που ανασυντάχθηκε το 1788 και βρέθηκε στην μονή. ζ) Παρρησία του 18ου αιώνα που βρέθηκε στην Βήσσανη. η) Χειρόγραφο Χρονικό της Πωγωνιανής, γραμμένο το 1763⁴³.

41. Βλ. Οικονόμου, ό.π., 98, Γκούτος, Το βόρειο Πωγόνη κατά τους αιώνες ΙΔ' - ΙΘ', Ηπειρ. Ημερολόγιο, τ. 2008 31 (με την μελέτη αυτή αποκαλύπτεται κυρίως η ιστορία της Διπαλίτσας).

42. Βλ. Γκούτος, Ηπειρ. Ημερολόγιο, τ. 2008 50-54, 33, 46, 47, 59-61 και την εκεί βιβλιογραφία.

43. Γκούτος, ό.π., 45, 52, Β. Παπαδοπούλου/ Α. Καραμπερίδη, Βυζαντινά και μεταβυζαντινά μνημεία Μολυβδοσκεπάστου, 2006 passim. Για τα κινητά, βλ. αντιστοίχως και: α) Α. Χατζημικαήλ, Ηπ. Χρονικά, τ. 1940 175 επ. β) Α. Φάλαγκας, Δωδώνη, τ. 2004 411. γ) Ε. Παπαθεοφάνους-Τσουρή, Β' Συμπ. Βυζ. και Μεταβυζ. Αρχαιολ., 1982 89. δ) Β. Παπαδοπούλου,

Άλλοι σωζόμενοι παλαιοί ναοί: α) Αγίου Δημητρίου, κτίσθηκε τον 13ο ή 14ο αιώνα και σώζονται τοίχοι του. β) Αγίων Αποστόλων, κτίσθηκε το 1537 και αποτέλεσε το καθολικό της μονής τον 17ο αιώνα τουλάχιστον. γ) Αγίου Σώζοντος, κτίσθηκε το 1537, σώζονται τοίχοι του. δ) Ζωοδόχου Πηγής, κτίσθηκε το 1604. ε) Αγίας Τριάδος, κτίσθηκε τον 16ο ή 17ο αιώνα και αποτέλεσε το καθολικό γυναικείας μονής τον 18ο αιώνα τουλάχιστον⁴⁴.

Στην Μολυβδοσκεπάστη μονή και στον ναό των Αγίων Αποστόλων, είχε την έδρα της κατά περιόδους η Αρχιεπισκοπή Πωγωνιανής, η οποία ιδρύθηκε το 1336 από τον αυτοκράτορα Ανδρόνικο Γ' και εκτεινόταν αρχικά σε όλο το τότε Πωγώνι, αλλά το 1482 περιορίστηκε στο Βόρειο Πωγώνι και το 1828 καταργήθηκε. Οι αρχιεπίσκοποι κατά τα έτη 1630-51 διενεργούσαν εράνους στην Ρωσία, ενώ μετά τον χαλασμό του 1656 διέμεναν στο Βουκουρέστι⁴⁵.

Διπαλιτσιώτες ή άλλοι Πωγωνιανίτες που διέπρεψαν στην Βλαχιά ήσαν και οι εξής: α) Ι. Γκιόρμας, 1500-68, μέγας μπάνος και ποστέλνικος, ευεργέτης της μονής. β) Π. Αρσενίου, μεγαλέμπορος, ευεργέτης της μονής το 1537. γ) Ι. Καλογεράς, πρωτοβεσιάριος στα έτη 1579-95. δ) Ίσαρης, πλούσιος ευγενής. ε) Ματθαίος, ποστέλνικος, αδελφός του Ίσαρη. στ) Π. Γκρίτζης, γενν. το 1550, ευεργέτης της μονής. ζ) Βέργος, μεγαλοκτηματίας, ευεργέτης του χωριού. η) Ματθαίος, 1550-1624, ηγούμενος μονής, τιτουλάριος μητροπολίτης σπουδαίος βιβλιογράφος και θεολόγος. θ) Πάνος Πεπανός, γαιοκτήμονας, έμπορος και μαϊκίνας των γραμμάτων, πέθανε το 1658. ι) Δόνος Ταπεινός ή Πεπανός, μέγας καμινάρης (1669-88), ευεργέτης⁴⁶.

Άλλοι Πωγωνιανίτες που ίσως ήσαν Διπαλιτσιώτες: α) Σ. Κοκκινάς, 1485-1539, εξουσίαζε έξη κόμες της περιοχής, δολοφονήθηκε από τον Καρα Μουράτ. β) Γκίνος Νικολάου, 1570-1650, πρωτόπαπας της αρχιεπισκοπής, βιβλιογράφος πολυγرافότατος και λόγιος. γ) Παΐσιος Εμμανουήλ Πωγωνάτος, μητροπολίτης Πατρών, πέθανε το 1743⁴⁷.

Φηγός, τ. 1994 489. ε) Πεπραγμένα Β' Κρητολ. Συνεδρίου, τ. 1968 368, Ελληνικά, τ. 1972 103. στ) Ευθυμίου, Ηπειρ. Εστία, τ. 1966 351. ζ) Ε. Σαβράνης, ΕΕΒΣ, τ. 1935 300. η) Χ. Καρανάσιος, Μεσαιων. και Νέα Ελληνικά, τ. 2008 119.

44. Γκούτος, ό.π. 54-55, Παπαδοπούλου/Καραμπερίδη, ό.π., 26, 41.

45. Γκούτος, ό.π., 46, 48-50, 62.

46. Ό.π., 55-56.

47. Βλ. κατά σειρά: Γκούτος, ό.π., 57, Α. Πολίτης, Ελληνικά, τ. 1972 118, Ε. Κουρίλας, Θρακικά, τ. 1933 129.

Η Διπαλίτσα και η εμποροπανήγυρη το 1645 τέθηκαν υπό την προστασία των μουσουλμάνων Λιαλιατών έναντι αδρής αμοιβής. Τούτο προκάλεσε την αντιζηλία των Καραμουρατατών και την σύγκρουσή τους με τους Λιαλιάτες επί τρεις μήνες το 1656, ένεκα της οποίας έγιναν εκεί μεγάλες ζημιές, σκοτώθηκαν πολλοί, άλλοι έφυγαν και ο τόπος σχεδόν ερημώθηκε, ενώ από το 1710 έγινε «ορμητήριο αυθαιρεσίας» και καταφύγιο τυχοδιωκτών, μέχρι το 1789, οπότε ο Αλή πασάς τους υπέταξε. Το 1740 η μονή καταπιεζόταν από τους δανειστές της και κινδύνευσε να ερημωθεί⁴⁸.

Πριν και μετά το 1845 η Διπαλίτσα ήταν τσιφλίκι. Το 1889 ανήκε κατά το 1/4 στην μονή, ενώ κατά το 1/6 ήταν τσιφλίκι μουσουλμάνων και χριστιανών του Μποντισικού⁴⁹.

Άλλες πληροφορίες για το χωριό: Το 1857 ο μητροπολίτης διόρισε τον Ι. Γκίκα ως επίτροπο της μονής για να συλλέξει τα κινητά πράγματά της που τα κατείχαν μη δικαιούχοι. Το 1895 περαστικοί στρατιώτες θέλησαν να ληστεύσουν την μονή, επειδή δε πυροβολήθηκαν από Διπαλιτσιώτη, τον καταδίωξαν και έκαψαν το σπίτι του. Το 1899 λειτούργησε στο χωριό δημοτικό σχολείο (είχε και μία τάξη Ελληνικού) με 60 μαθητές⁵⁰.

48. Γκούτος, ό.π., 62-65. Για την διακινδύνευση της μονής, βλ. Παρνασσός, τ. 1890 307.

49. Αραβαντινός, ό.π., 367, Λαμπρίδης, ό.π., 73, 74.

50. Βλ. κατά σειρά: Ηπ. Εστία, τ. 1968, 106, Φωνή της Ηπείρου 11.8.1895 (= Κόνιτσα, τ. 2006 103), εφημ. Αγών 11.7.1903.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Καλούνται οι απόφοιτοι του Γυμνασίου Κόνιτσας - έτους 1987 και Λυκείου Κόνιτσας - έτους 1990, σε συνάντηση που θα πραγματοποιηθεί στις 11.08.2012 στην κεντρική είσοδο του σχολείου, στις 11:00 π.μ.

Το Παλιοσέλι και το οδικό μας δίκτυο

Β. ΤΣΙΑΛΙΑΜΑΝΗ

α. Με φίλο βρεθήκαμε στις 25-4-2012 στο Παλιοσέλι.

Όμορφο χωριό στο Σμόλικα. Την απέραντη ησυχία στο χωριό των 35 περίπου χειμωνιάτικων κατοίκων χαλούσε το κουδούνισμα από ένα μικρό γιδοκοπάδι που ανηφόριζε για βοσκή.

Ο κεντρικός ναός της Αγίας Παρασκευής έγειρε πολύ. Μεγάλα και πετρόχτιστα τα περισσότερα σπίτια. Ακόμη δεν λειτούργησε ο νεόκτιστος δημοτικός ξενώνας στην πλατεία με την μεγάλη άπλα.

Τα δύο καλόγουστα καφεενεία που επισκεφθήκαμε έλαμπαν από καθαριότητα. Οι κήποι τσαπισμένοι είναι έτοιμοι να δεχθούν τα κηπευτικά. Ενημερωτικές πινακίδες δείχνουν τον δρόμο για το καταφύγιο του Σμόλικα και την Δρακόλιμνη.

Τι δυστυχία για την χώρα μας η ερημιά των αρχοντο-χωριών μας και ο συνωστισμός των αστικών μας κέντρων...

β. Ωραιότατη η διαδρομή Κόνιτσα-Παλιοσέλι λόγω του Απρίλη. Το αχανές και ποικίλο πράσινο της Λάκκας του Αώου διέκοπταν πολλά ανθισμένα δένδρα. Σύρριζα με την ασφαλτο φύτευσαν νεαρά πεύκα. Το χορτάρι έγινε έτοιμο για κοπή. Κάθε είδους αγριολούλουδα χόρταιναν τα μάτια. Στους λάκκους έτρεχαν ασπρισμένα τα πολλά φε-

τινά νερά. Απέναντι η Γκαμήλα χιονισμένη.

Πηγαίνοντας είναι ζήτημα εάν συναντήσαμε δύο αυτοκίνητα. Πολλές και επικίνδυνες πέτρες πάνω στον δρόμο που ξεκόπηκαν από τα πρανή. Πολλές και επικίνδυνες οι λακκούβες και οι καθιζήσεις στον δρόμο. Κάπου-κάπου είναι ξεκομμένη η ασφαλτος προς τον γκρεμό.

Αλίμονο εάν ο οδηγός του αυτοκινήτου είναι απρόσεκτος και κυρίως την νύκτα. Θα τον ψάχνουν ειδικές δυνάμεις στις χαράδρες. Δυστυχώς η οικονομική κρίση σε συνδυασμό με την παράλυτη κρατική μηχανή άφησαν το επαρχιακό οδικό δίκτυο στην τύχη του. Μεγάλη η προσφορά των μεγάλων νέων οδικών αξόνων στην χώρα μας, αλλά εγκληματική η αδιαφορία για τους μικρούς δρόμους που οδηγούν στα χωριά. Αν οι δρόμοι αυτοί δεν επισκευαστούν μελετημένα και γρήγορα θα γίνουν σύντομα τρακτερόδρομοι αν όχι και μουλαρόδρομοι.

Όσο πιο γρήγορα γίνει η επέμβαση τόσο μικρότερο το κόστος. Κάποτε πρόσφερε υπηρεσίες στην ύπαιθρο η στρατιωτικο-πολιτική ΜΟΜΑ (Μονάδες Μηχανικής Ανασυγκρότησης) που ανήκε στο όπλο του Μηχανικού του Στρατού μας. Υπηρετούσαν στρατιώτες και αξιωματικοί με τεχνικές γνώσεις.

Την διέλυσαν δυστυχώς και το μεν τεχνικό προσωπικό της το σκόρπισαν, τα δε μηχανήματα τα εκπλειστηρίασαν αντί πινακίου φακής. Μήπως ξαναχρησιμοποιήσουμε τέτοιες και παρόμοιες υπηρεσίες που θα τις πλαισιώσει μόνο το υπάρχον πολυάριθμο και υπεράριθμο προσωπικό του δημοσίου τομέα χάριν των αναγκών της επαρχιακής Ελλάδας; Τι λένε οι υποψήφιοι βουλευ-

τές που σίγουρα θα γεύτηκαν τους φετινούς προεκλογικούς μήνες την μοναξιά των χωριών και τους δύσβατους επαρχιακούς «ασφαλτόδρομους»; Θα αναρωτηθούν μήπως δίπλα στην ιδιωτικοποίηση χρειάζεται και καμιά, έστω για δείγμα και σύγκριση, «κρατικοποίηση»; Οι οικονομικοί δογματισμοί βλάπτουν σοβαρά την κοινωνική υγεία.

Τρία κοινωνικά προβλήματα

Β. ΤΣΙΑΛΙΑΜΑΝΗ

Η επαγγελματική μου εμπειρία από την Κόνιτσα, με μάρτυρα και τα πινάκια του μονομελούς πλημμελειοδικείου Ιωαννίνων με μεταβατική έδρα την Κόνιτσα, αλλά και τα πινάκια των αστικών δικαστηρίων, με σπρώχνει να κοινολογήσω τρία συναφή κοινωνικά προβλήματα, «του δρόμου», για να αναζητήσουμε λύσεις:

α) **ανασφάλιστα οχήματα.** Υπολογίζονται τα ανασφάλιστα οχήματα, αυτοκίνητα, γεωργικά μηχανήματα και δίκυκλα, που κυκλοφορούν στους ελληνικούς δρόμους ότι ανέρχονται σε ένα εκατομμύριο. Τα προβλήματα που ανακύπτουν σε περίπτωση τροχαίου ατυχήματος, που προκαλεί ανασφάλιστο αυτοκίνητο είναι μεγάλα και δισηπλήτα, τόσο για το ζημιούμενο θύμα, και αλίμονο βέβαια αν έχουμε θάνατο ή βαριά σωματική βλάβη, όσο και για τον θύτη.

οδηγό του ανασφάλιστου οχήματος, που τελικά ευθύνεται και πληρώνει από την τσέπη του την αποζημίωση, η οποία μπορεί να είναι σε ορισμένες περιπτώσεις, ακόμη και συνήθεις, μεγαλύτερη και όλης της αξίας της περιουσίας του και διαπράττει και ποινικό αδίκημα. Η από τον νόμο υποχρεωτική ασφάλιση του αυτοκινήτου, που είναι κατάκτηση του νομικού πολιτισμού, είναι προς το συμφέρον τόσο του οδηγού και του ιδιοκτήτη του αυτοκινήτου όσο και κάθε άλλου οδηγού και εποχούμενου σε αυτοκίνητο που κάνει χρήση του οδικού μας δικτύου και είναι εκ των πραγμάτων δυστυχώς υποψήφιος να εμπλακεί σε τροχαίο ατύχημα.

β) **οδήγηση χωρίς άδεια ικανότητας (δίπλωμα).** Συναφές προς το πρώτο θέμα είναι και η οδήγηση δίκυκλων, αγροτικών μηχανημάτων ή και αυτοκινήτων

στον τόπο μας χωρίς άδεια ικανότητας οδήγησης, συνήθως από άτομα νεαρής ηλικίας, και όχι μόνο, που ίσως να καλύπτονται και από τους αδαείς και υπερηφανευόμενους για τα «βλαστάρια τους» γονείς τους. Αν λάβουμε υπόψη ότι υπάρχει κίνδυνος στους δρόμους μας για τον καθένα μας και απ' αυτούς που οδηγούν με «δίπλωμα», τότε πόσο μεγαλώνουν οι κίνδυνοι απ' αυτούς που δεν έχουν άδεια ικανότητας οδήγησης και οδηγούν καθημερινά. Όσον αφορά την εμπλοκή αυτοκινήτου σε τροχαίο ατύχημα που οδηγείται από οδηγό που δεν διαθέτει άδεια ικανότητας οδήγησης ή ακόμη και την ανάλογη άδεια για το συγκεκριμένο αυτοκίνητο, αυτός ο οδηγός και ο ιδιοκτήτης δεν καλύπτονται από την Ασφαλιστική Εταιρεία που είναι ασφαλισμένο το αυτοκίνητο και πρέπει να καταβάλουν από την τσέπη τους την αποζημίωση στους ζημιωθέντες και διώκονται και ποινικά.

γ) κυκλοφορία αυτοκινήτων που δεν έχουν ελεγχθεί από ΚΤΕΟ. Κίνδυνος επίσης είναι η κυκλοφορία οχημάτων στους ελληνικούς δρόμους που δεν έχουν ελεγχθεί από ΚΤΕΟ, και μπορεί να είναι κινητοί λαιμητόμοι.

Συνήθως συμπορεύονται οι τρεις κίνδυνοι και ο μόνος τρόπος αντιμετώπισης είναι να μην κυκλοφορεί κανείς ούτε πεζός ούτε εποχούμενος στον οποιονδήποτε ελληνικό δρόμο. Και οι τρεις κίνδυνοι θα πολλαπλασιάζονται λόγω της

οικονομικής κρίσης και της μείωσης των εισοδημάτων.

Συμποσούμενοι οι τρεις κίνδυνοι μεγαλώνουν τον αριθμό των τροχαίων ατυχημάτων στην χώρα μας. Ο αριθμός αυτός φανερώνει ότι βρισκόμαστε σε εμπόλεμη κατάσταση, αλλά και αποδεικνύει την κατά κεφαλή καλλιέργειά μας και την εκτίμησή μας για την ανθρώπινη ζωή και τα συστατικά της. Το αποτέλεσμα των τροχαίων στην χώρα μας είναι οι χιλιάδες νεκροί, τραυματίες, ανάπηροι κλπ, που συνήθως ανήκουν στην νεαρή ηλικία.

Δεν είναι λίγα, σε σχέση με το συνολικό αριθμό των κυκλοφορούντων αυτοκινήτων στην Κόνιτσα, τα ανασφάλιστα, τα οδηγούμενα από οδηγούς χωρίς δίπλωμα, τα ανέλεγκτα από ΚΤΕΟ και που η παρανομία τους συνήθως «ανακαλύπτεται» όταν προκαλούν ατύχημα.

Εθισθήκαμε πολίτες και υπεύθυνοι για τον έλεγχο και την επιβολή ποινών στις καθημερινές παρανομίες μας, που όλες συμπορευόμενες δημιουργούν κλίμα ανομίας, η οποία καταλύει το **κράτος του νόμου και του δικαίου**, που είναι η ουσία της Δημοκρατίας.

Καιρός είναι πολίτες και διοικούντες, και ιδίως τα σχολεία της Μέσης Εκπαίδευσης, να ασχοληθούμε με αυτά τα καίρια θέματα με την μεγάλη τους σημασία, ηθική, κοινωνική, πολιτική, πολιτισμική, οικονομική κλπ.

Η ΒΟΥΒΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ

Ηλία Ανδρέου

Ο Ελλαδικός χώρος καθώς και εκείνος της αλησμόνητης Ιωνίας, είναι ο κατ' εξοχήν ιστορικός γεωγραφικός χώρος. Είναι εκείνα τα εδάφη στα οποία σπινθηροβόλησε ο ανθρωπίνος λόγος που το φως του καταυγάζει το σύνολο της ανθρωπότητας μέχρι και σήμερα.

Ο αρχαιολάτρης ποιητής Γιώργος Σεφέρης στην ποιητική του συλλογή με τίτλο «ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ» μας λέει:

«Ξύπνησα με το μαρμάρينو τούτο κεφάλι στα χέρια που μου εξαντλεί τους αγώνες και δεν ξέρω που να τ'ακουμπήσω...».

Σαφέστατα ο ποιητής με την αναφορά του στο μαρμάρينو κεφάλι παραπέμπει στην ιστορική μας κληρονομιά που το εύρος της η σημαντικότητά της το ποιόν της είναι για μας δυσβάσταχτο φορτίο.

Ο χώρος της πάλαι ποτέ Επαρχίας Κόνιτσας και τώρα Δήμου Κόνιτσας σε σύγκριση με άλλες γεωγραφικές ενότητες της χώρας μας δεν υπολείπεται σε ιστορικά γεγονότα, μόνο που εμείς οι επιγενόμενοι αποδεικνυόμαστε έναντι αυτών ολίγιστοι και προτιμάμε να τα παραδώσουμε στη λήθη του χρόνου.

Πιο συγκεκριμένα ποιά ιστορικά γεγονότα του τόπου μας έχουμε ακουμπήσει στο πεζούλι της λησμονιάς.

- Η απαρχή του έπους του 1940 δεν σηματοδοτείται αποκλειστικά και μόνο από την νικηφόρα αντίσταση στο Καλλπά-

κι. Η μάχη της Πίνδου σε όλο το εύρος και το μήκος της κατά τον αείμνηστο Δημοδιδάσκαλο Ηλία Παπαζήση, «Δοξασμένης Κοιλιάδας του Αώου» δεν υπολείπεται τόσο σε ηρωισμό όσο και σε στρατηγική σημασία. Αυτά έχοντας κατά νουν ο ποιητής Στέλιος Σπεράντσας στο ποίημά του «ΠΙΝΔΟΣ» υμνολογεί ως ακολούθως «Μάνα Ελλάδα δική σου μια σάλπιγγα νχέι/μέσ' ακόμα στις Πίνδου μια κόχη / στους λαούς να θυμίζει γεμάτο ψυχή/ το τρανό που ξεστόμισες όχι».

Και όμως εκεί που μεγαλούργησε η ψυχή του λαού μας καθ' όλο το μήκος της αμαξωτής οδού από Ράχη «Σουσνίτσα» μέχρι τα υψώματα της Βασιλίσσας δεν υπάρχει έστω μια επιτύμβια στήλη που να θυμίζει στις μεταγενέστερες γενιές το ιστορικό γεγονός ταπείνωσης της επίλεκτης μεραρχίας «Τζούλια». Επαινετή η χειρονομία των Ελευθεριωτών που τίμησαν με μικρό πέτρινο τύμβο τον αδικοχαμένο λοχαγό Πλαυτίδη.

Η Γαλλία εις ανάμνηση των μαχών του Α' Παγκοσμίου Πολέμου έχει να παρουσιάσει δεκαεξί χιλιάδες μνημεία.

- Η Επανάσταση του 1821 που αποδίδεται με την μεστή περιεχομένου λέξη «Παλιγγενεσία» θα αποτελεί εσαεί το κορυφαίο ιστορικό γεγονός του Έθνους μας.

Για κάθε πόλη του Ελλαδικού χώρου η απελευθέρωση από τον ζυγό της Οθωμανικής αυτοκρατορίας αποτελεί γεγο-

νός που λαμπρύνει την συγκεκριμένη ημερομηνία.

Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο για την πόλη μας της οποίας η απελευθέρωση την 24η Φεβρουαρίου του 1913 αποτελεί απλώς ιστορικό γεγονός παρεπόμενο εκείνου της απελευθέρωσης της πόλης των Ιωαννίνων.

Αυτή όμως η αντίληψη και ιστορική αμνησία που εμείς και μόνο επιλέξαμε δεν μας τιμά.

Η 24η Φεβρουαρίου 1913 για την Κόνιτσα σηματοδοτείται από πλήθος ιστορικά γεγονότα τα οποία καταγράφει ο αείμνηστος λαογράφος και ιστοριοδίφης Αναστάσιος Ευθυμίου στο βιβλίο του «Σελίδες από την ιστορία της Κόνιτσας» και στο κεφάλαιο «Πώς απελευθερώθηκε η Κόνιτσα και η Επαρχία της από τον Τουρκικό ζυγό».

Καιρός είναι όπως η 24η Φεβρουαρίου τιμάται στην πόλη μας με τέλεση Θείας Λειτουργίας, και Δοξολογίας, κατάθεσης στεφάνων, το δε απόγευμα ευχή όλων μας είναι να έχει συνέχεια η σεμνή επετειακή τελετή την οποία με πολλή επιτυχία διοργάνωσε εφέτος η Ιερά Μητρόπολις Δρυϊνουπόλεως-Πωγωνιανής και Κονίτσης. Και μη μας διαφεύγει, το 2013 καλούμαστε να τιμήσουμε την επέτειο των εκατό χρόνων.

• Το μικρό μεν αλλά περίτεχνο ηρώο πεσόντων μπροστά στο Δημαρχείο στο οποίο πραγματοποιούνται οι καταθέσεις στεφάνων στις εθνικές επετείους το οφείλουμε σε πρωτοβουλία «Του εν Αθήναις Συνδέσμου ο Αώος». Η πρωτο-

βουλία αυτή τοποθετείται χρονικά στο έτος 1930. Στην επιτύμβια στήλη του με το δάφνινο στεφάνι στη βάση του, τον αρχαίο λύχνο πιο πάνω και την άσβεστη φλόγα στην κορυφή του, είναι χαραγμένα τα ονόματα εξ Κονιτσιωτών οι οποίοι κατά πληροφορίες αντιπροσωπεύουν πεσόντες στα πεδία των μαχών των Βαλκανικών πολέμων.

Επισκέτης της πόλης μας δίκαια διερωτήθηκε για τον μικρό φόρο αίματος Κονιτσιωτών υπέρ Πατρίδος, όταν στο ηρώο πεσόντων του Παλαιοσελλίου απαριθμούνται ... δεκαπέντε ονόματα.

Σαφέστατα οι πεσόντες Κονιτσιώτες στα πεδία της τιμής είναι πολλοί περισσότεροι. Χρέος μας είναι να τους μνημονεύουμε σε παράπλευρες του ηρώου μαρμάρινες πλάκες.

• Το άγαλμα της Βασίλισσας Φρειδερίκης απομακρύνθηκε από την κεντρική πλατεία της πόλης μας κατά την διάρκεια της επτάχρονης δικτατορίας μεταξύ των ετών 1970-1972 με εντολή του τότε Περιφερειάρχη Ηπείρου Κωτσέλη. Αν δεν είχε συμβεί η πολιτειακή εκτροπή το άγαλμα θα ήταν ακόμη στη θέση του. Πολύ αμφιβάλλω πώς δημοκρατικά εκλεγμένο Δημοτικό Συμβούλιο ή οποιοσδήποτε κρατικός αξιωματούχος θα ελάμβαναν την απόφαση απομάκρυνσης του συγκεκριμένου αγάλματος.

Από την εποχή εκείνη όλα τα Δημοτικά Συμβούλια επιμελώς απέφυγαν την λήψη απόφασης επανατοποθέτησης του αγάλματος που βρίσκεται στα τολ του πάλαι ποτέ Κέντρου Παιδικής Μερίμνης.

Μικρή παρέμβαση στον αείμνηστο Πάκο πρώτο Διευθυντή του Κέντρου Παιδικής Μερίμνης ο οποίος προϊστάτο ενός Κέντρου Πανευρωπαϊκής εμβέλειας, τρίζουν τα οστά του για το σημερινό κατάντημα. Το άγαλμα θα λέγαμε παραμένει στα αζήτητα εξ αιτίας του γεγονότος που η Βασίλισσα Φρειδερίκη επέδειξε έντονη παρεμβατικότητα στο πολιτικό γίγνεσθαι της χώρας μας.

Είναι γεγονός ότι ο θεσμός της Βασιλείας, δεν είναι άμοιρος άστοχων ενεργειών που στοίχισαν ακριβά.

Μακάρι η ιστορία ενός Έθνους να συντίθεται από σελίδες δόξας και μεγαλείου, πλην όμως αυτό είναι εξωπραγματικό. Μη λησμονούμε πως οι εμφύλιες διαμάχες έθεσαν σε κίνδυνο την Επανάσταση του 1821.

Στην συγκεκριμένη χρονική στιγμή δύσκολα τίθενται ερωτήματα ποιοί και πόσο ζημίωσαν την Πατρίδα.

Ένα πρέπει να ξέρουμε πως η Ιστορία είναι ο αδέκαστος κριτής. Το άγαλμα της Φρειδερίκης ήταν ένα κομμάτι της συλλογικής και ατομικής μας ζωής.

Αν η θέση του δεν είναι στην κεντρική πλατεία εν τούτοις μπορεί να τοποθετηθεί παράπλευρα της εισόδου του κάποτε νοσοκομείου το οποίο ιδρύθηκε με πρωτοβουλία της Φρειδερίκης. Κατανοητό και δεκτό το αντεπιχείρημα ότι δεν ιδρύθηκε με δικά της χρήματα, αλλά του σκληρά εργαζόμενου λαού. Μη μας διαφεύγει όμως το γεγονός ότι η καθ'ολοκληρία καθημαγμένη χώρας μας είχε ανάγκη νοσηλευτικών ιδρυμάτων απ'

άκρο σε άκρο. Προτιμηθήκαμε κατ'εντολή της Φρειδερίκης.

Το νοσοκομείο αποτελούσε και αποτελεί ένα αντιπροσωπευτικό κτήριο της πόλης μας. Όμως με την επέκτασή του για τη στέγαση του Κέντρου Υγείας δέχθηκε ένα πλήγμα. Μέσα σε λίγες μέρες ο επάνω πέτρινος όροφος για τον οποίο τα μαστόρια εκείνης της εποχής διέθεσαν κάτι μήνες στο σμίλευμα της πέτρας καλύφθηκε με αμοκονίαμα και σαν να μην έφθανε αυτό σήμερα οι ακλάδευτοι θάμνοι το εξαφανίζουν από προσώπου της γης.

• Από τα χρόνια του Δημοτικού 1959 και του Γυμνασίου ενθυμούμαι πως το εσπέρας της 28ης Αυγούστου πηγαίναμε εν πομπή στο στρατιωτικό τότε κοιμητήριο όπου ετελείτο τρισάγιο υπέρ ανάπαυσης των ψυχών των αδίκως πεσόντων στις μάχες του Γράμμου.

Χαρακτηριστική ήταν η σκηνή όπου οι μαθήτριες έραναν τους τάφους με άνθη.

Από τότε και πολύ περισσότερο από το 1949 πέρασαν σχεδόν έξι δεκαετίες. Οι ιστορικοί ήδη με ακριβοδίκαιο τρόπο καταγράφουν τις αιτίες και τα αίτια του εμφύλιου σπαραγμού, καθώς και τις αλήθειες και τα γεγονότα της ταραγμένης εκείνης περιόδου.

Τα τόσα χρόνια που διάβηκαν μας δίνουν την δυνατότητα να προσεγγίσουμε με νηφαλιότητα εκείνον τον εθνικό διχασμό μια προσέγγιση που εγγίζει τα όρια της αρχαίας τραγωδίας όπου η μοίρα φέρνει σε αδελφοκτόνα αντιπαράθεση

τα εργατόπαιδα των πόλεων (Εθνικός Στρατός) με τα αγροτόπαιδα της υπαίθρου (Δημοκρατικός Στρατός).

Η 29η Αυγούστου εκάστου έτους θα έπρεπε στην ιστορική μας πόλη να τιμάται ως μια ημέρα εθνικής συλλογικής και ατομικής αυτογνωσίας με κορυφαίο σύνθημα ποτέ πια διχασμός.

Πάνε σχεδόν δύο χρόνια από το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης (στην ουσία κρίση πνευματική, ηθική, αξιακή) και τώρα στην κορύφωσή της αδυνατούμε να αποκρυπτογραφήσουμε τα αίτια της και να προβούμε στις αναγκαίες διορθώσεις και αποφάσεις. Η κοινωνία των πολιτών εμφανίζει μια άνευ προηγουμένου διχογνωμία και διχοστασία. Ο πολιτικός κόσμος έχει την άποψη πως «όλοι μαζί τα φάγαμε», εμείς οι πολίτες ανταπαντούμε πως πολιτικοί μόνοι σας

τα φάγατε. Από την μια έχουμε καθολική αποδοχή του ευρώ ως νομίσματος αλλά παράλληλη απόρριψη των κανόνων νομισματικής σταθερότητας.

Σταθερά προσανατολισμένοι προς την Ευρώπη αλλά παράλληλα τρόπος ζωής ανατολίτικος και βαλκάνιος. Κι ενώ κανείς δεν τολμά να πει αλήθειες, ήδη έχει χαραχθεί μια διαχωριστική γραμμή ενός κοινωνικού διχασμού μεταξύ φόβου και τυφλής οργής. Φόβος για εκείνους που κάτι έχουν διασώσει από την κρίση και τυφλή οργή εκείνων οι οποίοι δεν έχουν ή πιστεύουν λανθασμένα πως δεν έχουν να χάσουν τίποτε.

Εδώ που φθάσαμε ο Θεός να βάλει το χέρι του.

Κόνιτσα 2 Μαΐου 2012

Χαράλ. Ν. Ρεμπέλης

Κονιτσιώτικα

Δημοτ. τραγούδια τραπεζιού, χορού, νυφιάτικα και γάμου, λιανοστράγγυδα, νανουρίσματα, λαζαρικά, μοιρολόγια, του χάρου και του Κάτω Κόσμου, παραμύθια, παραδόσεις, ευτράπελες διηγήσεις, παροιμίες και παροιμιώδεις φράσεις, αινίγματα, ιδιωματικές φράσεις, ευχές, κατάρες, γλωσσοδέτες, γλωσσικό ιδίωμα Μαστοροχωριών, τοπωνύμια, Γλωσσάριο, κουδαρίτικα.

Σελ. 360, τιμή 20 ευρώ.

Θα το βρείτε: Βιβλιοπωλεία Κόνιτσας: 1) Ν. Πλουμής, 2) Ελ. Κυρίτση, Νικ. Ρεμπέλης τηλ. 26550 23071 και Δ'νση περιοδ. «ΚΟΝΙΤΣΑ».

ΜΙΚΡΗ ΑΛΛΑ ΕΚ ΒΑΘΕΩΝ ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑΔΗ ΥΠΟ ΤΟΝ ΤΙΤΛΟ:

«ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ»

ΒΑΣ. ΕΥ. ΝΙΚΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Ε.Τ. Δ.Ν.

Όταν ο μέγας εκείνος ποιητής Ανδρέας Κάλβος έγραψε τον βαθυστόχαστο εκείνο στίχο «θέλει αρετήν και τόλμην η ελευθερία» εννοούσε ασφαλώς τους σκληρούς και πολλούς αγώνες για την κατάκτηση και διατήρηση πρωτίστως της εθνικής κυριαρχίας, ως μια μορφή ελευθερίας πολιτειακού επιπέδου. Την αλήθεια αυτή δεν μπορεί κανείς να αμφισβητήσει σοβαρώς. Όσο αληθές όμως είναι αυτό άλλο τόσο αληθές είναι και το ότι την ίδια και μεγαλύτερη ίσως αρετή και τόλμη απαιτεί και το εγχείρημα της θεωρητικής και επιστημονικής ενασχόλησης με το θέμα της ελευθερίας τόσο γενικώς όσο και σε ειδικότερα και επί μέρους θέματα.

Η ελευθερία δεν είναι ένα απλό ιδεολόγημα ή ένα πνευματικό κατασκεύασμα, το οποίο επινοήθηκε για να κολακεύει τους ανθρώπους και να τους ανεβάσει ηθικά και πνευματικά ως ένα είδος πνευματικού ναρκωτικού! Η ελευθερία είναι η ίδια η πεμπτούσια της ανθρώπινης ζωής! Τίποτε άλλο δεν διαφοροποιεί τον άνθρωπο από τα άλλα έμβια όντα όσο η ελευθερία. Κι αυτό επειδή η ελευθερία είναι αυτό το οποίο ο Δημιουργός Θεός ενεφύσησε στον άνθρωπο ως «ζώσαν πνοήν».

Απαιτεί λοιπόν ξεχωριστή «αρετήν και τόλμην» το εγχείρημα της θεωρητικής ενασχολήσεως με το θέμα της ελευθερίας στην οποιαδήποτε μορφή της. Απαιτεί ειδικότερα εκείνος ο οποίος θα επιχειρήσει κάτι παρόμοιο να είναι πρωτίστως «άνθρωπος» κατά την αυστηρή ετυμολογική έννοια του όρου, που σημαίνει ότι πρέπει πάντοτε να ατενίζει προς τα άνω ως «καλός καγαθός», τολμηρός και «ενάρτεος»

Κατά μείζονα λόγον τις υπέρτατες αυτές αρετές πρέπει να διαθέτει σε ύψιστο βαθμό όποιος επιχειρήσει να ασχοληθεί με την ελευθερία σε σχέση και συνάρτηση με το επίσης ύψιστο αγαθό της ανθρωπότητας ολόκληρης, την παιδεία. Η παιδεία προϋποθέτει την ελευθερία, και η ελευθερία προαπαιτεί πλούσια παιδεία! Δεν νοείται ελευθερία χωρίς παιδεία υπό την ευρεία έννοια του όρου, όπως δεν μπορεί να υπάρξει παιδεία χωρίς ελευθερία! Ελεύθερος είναι μόνο ο αληθινά πεπαιδευμένος άνθρωπος, και παιδείας εμπλεως μπορεί να είναι μόνο ο πραγματικά ελεύθερος!

Κατόπιν όλων αυτών εκείνος που θα επιχειρήσει να ασχοληθεί με την ελευθερία θεωρητικώς, και πολύ περισσότερο επιστημονικώς, πρέπει οπωσδήποτε

τε να διαθέτει την «κάλβειον» αρετή και τόλμη. Κυρίως όμως οφείλει να είναι ο ίδιος ελεύθερος και κάτοχος αληθινής παιδείας. Δεν πρέπει μάλιστα να του διαφεύγει εκείνο το οποίο είπε ο πολὺς εκείνος W. Jaeger στο κλασσικό τρίτομο έργο του: «Παιδεία» (ελληνική μετάφραση Γ. Βέρριοιου, έκδ. 4η, τομ. Α' σελ. 30) «παιδεία, ως λειτουργία της ανθρώπινης κοινωνίας, είναι κάτι τόσο καθολικό και φυσικώς αναγκαίο, ώστε εκείνοι οι οποίοι το δέχονται ή το ασκούν το θεωρούν αυτονόητο και επί μακρόν χρόνο δεν το έχουν συνειδητοποιημένους, εις δε την ιστορική του πορεία αφίνει αργά τα ίχνη της!»

Ένας τέτοιος συνειδητός τολμητής αποδεικνύεται και ο γνωστός ανά το πανελλήνιο φιλόλογος και ιστορικός Χρήστος Ανδρεάδης, ο οποίος επεχείρησε και επέτυχε την συγγραφή του πρωτότυπου έργου με τίτλο: «Το νόημα της ελευθερίας στα πλαίσια της Παιδείας». Ο τίτλος του έργου και μόνο τρομάζει και προβάλλει τον δημιουργό του αληθινό ήρωα του πνεύματος! Μελετώντας το έργο αυτό του Χρ. Ανδρεάδη μένεις όντως κατάπληκτος και ενεός μπροστά στην αρετή και τόλμη του συγγραφέα! Ο Χρ. Ανδρεάδης είναι βεβαίως γνωστός από μια σειρά άλλων βαρυσήμαντων έργων του, ιστορικών και φιλολογικών, που τον κατατάσσουν στην κορυφή της πυραμίδας των πνευματικών ανθρώπων του τόπου μας, και γι' αυτό δεν χρειάζεται να κάνουμε ιδιαίτερη εδώ παρουσίαση, γιατί θα κομίζαμε «γλαύκαν

εις Αθήνας», παραβιάζοντας ανοιχτές θύρες. Το έργο όμως για το οποίο γίνεται τώρα λόγος εδώ δεν τον καταξιώνει απλώς ως πνευματικόν άνθρωπον, αλλά τον αναδεικνύει σε πρωταθλητή του πνεύματος, ο οποίος τολμά να αναλαμβάνει τους πιο δύσκολους πνευματικούς αγώνες, όπως πρωτίστως είναι ο αγώνας της θεωρητικής επεξεργασίας θεμάτων της ελευθερίας σε συνάρτηση με την παιδεία. Μέσα από τις σελίδες του έργου αυτού αποδεικνύεται όντως η θαυμαστή τόλμη και αρετή του ανδρός ο οποίος δεν διστάζει να ασχοληθεί με ένα τόσο μεγάλο και πολυσήμαντο θέμα. Παρόλο που, όπως εξομολογείται ο ίδιος στον πρόλογο του βιβλίου, η όλη προσπάθεια ξεκίνησε από κάποια σκόρπια και μεμονωμένα κείμενα που γράφτηκαν στα πλαίσια κάποιων σχετικών διαλέξεων, εν τούτοις στην πραγματικότητα πρόκειται για μια ολοκληρωμένη εργασία, η οποία δικαιολογεί απολύτως την επίσης δική του παρατήρηση ότι τα γραπτά εκείνα «είναι κείμενα πολυμερώς και πολυτρόπως γραφέντα», τα οποία πολύ ορθώς έπραξε ο ίδιος και «δεν επέτρεψε στον εαυτό του να παραμείνουν στην αφάνεια», διότι αλλιώς θα στερούσε την σχετική έρευνα από ένα θαυμαστό πλούτο συναφών γνώσεων, που είναι όντως «καρπός πραγματικής και ενδελεχούς μελέτης και έρευνας», όπως επίσης βεβαιώνει ο ίδιος προλογικώς και επιβεβαιώνει η απλή ανάγνωση του βιβλίου του. Διαπιστώνουμε με αληθινή έκπληξη ότι στην προκειμένη

περίπτωση οι γνώσεις είναι όντως ανεξάντλητες, η κατάταξη τους και η ταξινόμηση υποδειγματική, οι πηγές ασπρήυτες και πεντακάθαρες, η αξιοποίησή τους πλήρης, η παρουσίαση των ευρημάτων της έρευνας άψογη, η γλώσσα αψεγάδιαστη, το ύφος γλαφυρότατο, το πνεύμα ζέον και άσβεστο! Τι να πρωτοθαυμάσει ο αναγνώστης αυτού του άρτιου πνευματικού δημιουργήματος; Την πληρότητα της σκέψης, ή τον πλήρη έλεγχο των γνώσεων, τον άριστο χειρισμό της γλώσσας, ή του ανεξάντλητου υλικού την ταξινόμηση;

Ο Χρ. Ανδρεάδης με το έργο του αυτό πέρασε θριαμβευτικά στο πάνθεο των

γιγάντων του πνεύματος, διότι επέτυχε τον άθλο να τιθασεύσει την πολυσιδή έννοια της ελευθερίας και να την βάλει σε συγγραφικά καλούπια απολύτως ταιριαστά για τα συγκεκριμένα πλαίσια που επέλεξε με πολλή στ' αλήθεια τόλμη και αρετή! Φιλόλογος ο ίδιος, από τους μεγαλύτερους της σύγχρονης Ελλάδος, δικαίωσε άλλη μια φορά τον ορισμό του φιλόλογου ως «του φιλούντος λόγους και σπουδάζοντος αεί περί παιδείας»! Παρόμοια έργα όχι απλώς πρέπει να διαβάζονται από ειδικούς και μη, αλλά και να μελετώνται και αξιοποιούνται επισημονικώς κατάλληλα!

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

Το νέο βιβλίο
του **Σωτ. Τουφίδη**
με πλούσιο ιστορικό,
λαογραφικό, ηθογραφικό
περιεχόμενο
στις 416 σελίδες του, χρήσιμο
για κάθε βιβλιόφιλο.

Διάθεση: Δ/νση περιοδικού
τηλ. 26550 - 22212/22464

Ο Πέτσ(ι)κος της πεθεράς*

Στην κατοχή παρά τις δυσκολίες που περνούσαν οι άνθρωποι, δεν παρέλειπαν και τα κοινωνικά έθιμα και συνήθεια που έδιναν χαρά ώστε να παραμερίζουν το βραχνά της καταπίεσης από τον εχθρό.

Ανάμεσα στ' άλλα, ήταν και τα παντρολογήματα και τέτοια έγιναν αρκετά τον καιρό εκείνο.

Με την πείνα και την εξαθλίωση που βασάνιζε, κυρίως, τους κατοίκους των πόλεων, μερικοί υποψήφιοι γαμπροί προξενολογούνταν στα χωριά, λύνοντας παράλληλα με το πρόβλημα της παντρείας και το πρόβλημα της πείνας, γιατί όσο και να'ναι κάποια τρόφιμα θα εξοικονομούσαν από τα νοικοκυριά του χωριού...

Έτσι, λοιπόν και στο χωριό μας είχαμε κάμποσα τέτοια παντρολογήματα. Ένας γαμπρός, ο Κ.Λ. είδε την κόρη της κυρα Μερόπης τα συμφώνησαν και αρραβωνιάστηκαν. Κάθε Σάββατο, λοιπόν, στο χωριό ο γαμπρός, να τρώει αβγά και πίτες από την πεθερά. Φαίνεται όμως, κάποια στιγμή θέλησε ν' αλλάξει φαί και ένα Σάββατο, να τ' έκανε ο ζεβζέκης: Μόλις μπήκε στην αυλή της πεθεράς βλέπει τις κότες που βοσκούσαν και τον πέτ'σκο κορδωτό κορδωτό· παίρνει ένα ξύλο από τη σταβιά και γκράου δίνει μια και «ντιβνίτ» ο πέτσ'κος.

Τον μουτεύει και τον πάει στην πεθερά λέγοντας:

- Πεθερά σου'φερα έναν κόκορα να φκιά'εις σούπα.

- Φχαριστώ, είπε η πεθερά, να σ' έχ' ο θεός καλά.

Το βράδυ έφαγαν τον πέτσ'κο και «θαραπεύτηκαν».

Όντας έκλεισε το κοτέτσι η κυρά Μερόπη δεν κατάλαβε ότι έλειπε ο πέτσ'κος. Το πρωί που κατάλαβε, είπε με το νου της: «αϊ θα τον έφαγε η αλ'πού».

Το άλλο Σάββατο ματα ήρθε ο γαμπρός κι έφερε στην πεθερά άλλον πέτσ'κο. Πάλι σούπα η πεθερά και «μπλέτσκωσε» καλά ο γαμπρός από τα Γιάννινα.

Κάτι ψυλλιάστηκε η κάψω πεθερά και την επόμενη φορά παραμόνεψε και τί να ιδεί:

Ο προκομμένος ο γαμπρός αρέντευε στον κήπο μ' ένα παλούκι να σκοτώσει μια κότα. Δεν είχε άλλον πέτσ'κο το κοτέτσι...

Έγινε μεγάλος «χαβαλές» και κόντεψε να χαλάσει το προξενιό....

(Αναδημοσίευση από το βιβλίο
«ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙ»)

Σημείωση:

πέτσ(ι)κος = ο πετεινός, ο κόκορας

ντιβνίτ = τον σκότωσε

θαραπούτηκαν = ευχαριστήθηκαν πολύ

χαβαλές = αναστάτωση

ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙ

ΤΟ ΜΠΑΛΚΟΝΙ ΤΟΥ ΔΥΤ. ΖΑΓΟΡΙΟΥ

(Ιστορία - Παράδοση - Λαογραφία - Αναμνήσεις)

Σωτήρη Π. Τουφίδη

Στα Γιάννινα το 2012 απ' τις Γραφικές Τέχνες ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ κυκλοφόρησε το ογκώδες έργο με τίτλο «ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙ».

- Το μπαλκόνι του Δυτικού Ζαγορίου (Ιστορία-Παράδοση-Λαογραφία-Αναμνήσεις) του χαλκέντερου εργάτη της επαρχίας μας, που ζει και δημιουργεί στην Κόνιτσα, φίλου πνευματικού ανθρώπου Σωτήρη Π. Τουφίδη. Είναι σε μεγάλο σχήμα 8ον με φωτογραφία στο εξώφυλλο τ' όμορφο Μαυροβούνι και έχει 414 πλούσιες σελίδες. «Αφιερώνεται: Στους γονείς μου - θα γράψει στην πρώτη σελίδα- που έφυγαν πρόωρα από τη ζωή και σε όλους τους χωριανούς μας που τα κόκαλά τους βρίσκονται στο κοιμητήριο του Αϊ-Δημητρή ή χάθηκαν στην ξενιτιά». Μετά τη φωτογραφία που αποτυπώνεται το Μαυροβούνι, το καλογραμμένο ποίημά του «Χωριό μου» που λέει: «Χωριό μου καταπράσινο /και ανθοστολισμένο / τρακόσια χρόνια στέκεσαι / σε λόφου πλάι χτισμένο... / Είσαι για ξένους ζωγραφιά / για χωριανούς καμάρι». Ένα τμήμα του χάρτη της Ηπείρου με το Καλπάκι και τη γύρω περιοχή, Άνω και Κάτω Ραβένια, Βήσσανη και το Μαυροβούνι.

Η προσοχή μας σταματά στον εμπνευσμένο Πρόλογο του φίλου Λάμπρου Μάλαμα, που έδωσε πολλά στην Ήπειρο με τους αγώνες του κι έφυγε απ' τη ζωή τελευταία, με τίτλο «Ο Συγγραφέας και το χωριό του». Οι δύο σελίδες με τη «Μικρή Εισαγωγή» είναι ένα ξεχωριστό Δοκίμιο. Ο πρόλογος του Συγγραφέα έχει τη σεμνότητα του δημιουργού Σωτήρη Τουφίδη, καθώς και η «Σύντομη ενημέρωση» (δύο σελίδων) που ακολουθεί. Επίσης το μικρό βιογραφικό σημείωμα του συγγραφέα σε μία σελίδα στο τέλος του βιβλίου, έχει τη σφραγίδα του.

Χωρίζεται το σημαντικό έργο του συγγραφέα σε έξι (6) μέρη και είναι η κατάθεση της ψυχής του, μαζί μ' εκείνα που έγραψε και τύπωσε από το 1978, ιστορικού, τουριστικού, λαογραφικού περιεχομένου, με ιδιαίτερη αναφορά στην Εθνική Αντίσταση, τέσσερα έργα (Το χρονικό της Καλλιθέας-Αγώνες και Θυσίες-Μνήμες και Μνημεία) και για έκδοση «Συνεργάτες του εχθρού και τιμωρία τους».

Το Α' ΜΕΡΟΣ του βιβλίου αναφέρεται στην παράδοση και την ιστορία του χωριού, τα δεινοπαθήματα, την Ιταλο-

γερμανική εισβολή -κατοχή-Αντίσταση, εμφύλιος και νέα δεινοπαθήματα, που συμπληρώνεται με φωτογραφικό υλικό.

Το Β' ΜΕΡΟΣ αφιερώνει ο συγγραφέας Σωτήρης Τουφίδης στη Φύση του χωριού του και τη γύρω περιοχή αφού γνωρίζει πολύ καλά ως Πρόεδρος του Ορειβατικού Συλλόγου, με πολλές επιτυχίες και βραβευμένος για το έργο του από την «Ένωση Συγγραφέων και Δημοσιογράφων Τουρισμού» και τα βιβλία του: «Η Κόνιτσα και τα χωριά της» και «Ο Αώος και η Φύση του».

Στο Γ' ΜΕΡΟΣ του βιβλίου «Μαυροβούνι» κάνει αναφορά ο συγγραφέας μέσα σε εξήντα (60) σελίδες στην εσωτερική δομή του χωριού (Εκκλησίες-Σχολεία-Μνημεία-Σπίτια-Υδρευση-Αδελφότητα κ.ά.).

ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ προσοχή δίνει στο Δ' μέρος που αναφέρεται στην κοινωνική ζωή του χωριού. Ένα πλούσιο λαογραφικό έργο αποτελεί το κεφάλαιο αυτό εκατό (100) σελίδων περίπου. Τα ήθη και τα έθιμα (Γέννηση-Βάπτιση-αρραβώνες-γάμος-θάνατος-πανηγύρια), μαζί με τα τραγούδια, τις ασχολίες των κατοίκων, τη διατροφή, τη γεωργικοκτηνοτροφική ζωή, παροιμίες-γνώμικα, προλήψεις-δεισιδαιμονίες-αρρώστιες-μετεωρολογικά, γίνεται αντικείμενο στους επόμενους που θ' ασχοληθούν παρά πέρα με το Μαυροβούνι, ν' αρχίσουν απ' το τέλος του συγγραφέα Σωτήρη Π. Τουφίδη.

ΤΙΜΗ για τους «χωριανούς που δεν λησμονήθηκαν» είναι η δέσμευση του

Ε' κεφαλαίου που ξαναφέρνει στη μνήμη των νεότερων πρόσωπα που έφυγαν απ' τη ζωή και «δεν λησμονήθηκαν» όπως χαρακτηριστικά λέει ο Σωτ. Τουφίδης. Μνημείο Πολιτισμού είναι η καταγραφή των «Αληθινών -Εύθυμων ιστοριών», οι διάλογοι, η προσφορά και Αχαριστία στην Ηρωίδα Ηπειρώτισσα Μάνα.

ΣΤΟ ΕΚΤΟ ΜΕΡΟΣ έχει καταγράψει τα Παιγνίδια που παίζονταν στο Μαυροβούνι, για τ' αγόρια και τα κορίτσια. Γίνεται προσπάθεια από πολλούς τελευταία της καταγραφής τους.

ΤΟ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ πανόραμα περιλαμβάνει φωτογραφίες του χθες και του σήμερα, έγχρωμες και μαυρόσπρες, σε όλες τις εκδηλώσεις των συγχωριανών του.

Ακολουθώς δημοσιεύεται το Μητρώο και Δημοτολόγιο Αρρένων από το 1846 μέχρι 1998 και το Δημοτολόγιο Κοινότητας με τα σόγια. Το σημείωμα «Οι Απανταχού Μαυροβουνιώτες» είναι ενημερωτικό. Όπως και το Γλωσσάρι και η τεκμηρίωση με τη βιβλιογραφία του συγγραφέα.

Άνθρωπος δεμένος άρρηκτα με τον τόπο της καταγωγής του, με τον ομφάλιο λώρο της μνήμης ο συγγραφέας Σωτήρης Π. Τουφίδης. Συγκινητικός, γεμάτος αγάπη, τρυφερότητα, για τους ανθρώπους του τόπου του κάνει αναδρομή μέσα στο χρόνο και τις ρίζες τους. Υφαίνει το χρυσο παραμύθι για τους επίγονους σ' ένα λεβέντικο χορευτικό ξέσπασμα και περνούν απ' τις σε-

λίδες τραχιές, ηρωϊκές μορφές, οι φυσικές καλλονές της αγροτικής ζωής, οι λαϊκές γιορτές, τα πανηγύρια, ξωκλήσια και τα ξεχασμένα τοπικά ήθη και έθιμα. Έχει αντιστασιακό περιεχόμενο, κοινωνικό κι ανθρωπιστικό προβληματισμό. Αγωνίζεται ο Σωτήρης Τουφίδης για το καλό της επαρχίας μας!

ΛΕΥΤΕΡΗΣ Β. ΤΖΟΚΑΣ

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Από τις εκδόσεις Εστίας εκδόθηκε πρόσφατα το βιβλίο της συμπατριώτισσάς μας Κατίνας Τέντα-Λατίφη (καταγ. από Φούρκα). Η παρουσίαση έγινε στις 11/15 στη Γεννάδειο βιβλιοθήκη από τους καθηγητές Ν. Αλιβιζάτο, Ι. Βρότσο και Ν. Καραπιδάκη. Τίτλος του βιβλίου Πέτρος Κόκ-

καλης (Βιοματική βιογραφία). Περιγράφεται η ζωή και η προσφορά του μεγάλου χειρουργού και Ανθρωπιστή στα χρόνια της Κατοχής και του εμφυλίου.

• Με τον τίτλο το ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ (Εκκλησία - Βυζάντιο-Μοναχισμός) από τις εκδόσεις «ΔΡΟΜΩΝ» κυκλοφόρησε το νέο βιβλίο του Αιτωλοακαρνανά συγγραφέα Πάνου Λαζαρόπουλου.

Στις σελίδες του παρουσιάζεται ανάγλυφα η πορεία του Ελληνισμού μέσα από τις συμπληγάδες Εκκλησίας Μοναχισμού και πολιτείας του Βυζαντίου.

• Τρία βιβλία α) Το πολύφωτο, β) Ο Νικοτσάρας γ) Μικρό πολύπτυχο με πολύ ενδιαφέρον περιεχόμενο κυκλοφόρησε πρόσφατα. Είναι τα τελευταία από τα 166 βιβλία του αλησμόνητου Ηπειρώτη συγγραφέα Λάμπρου Μάλαμα που έφυγε από τη ζωή στις 14/2/12.

Οι ενδιαφερόμενοι θα τα βρουν στα βιβλιοπωλεία και στη δ/ση: Σοφία Μάλαμα, Ανεξαρτησίας 188 Γιάννινα 45444. Τηλ. 26510 22030

ΓΙΑΝΝΗ ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

1. ΚΟΝΙΤΣΑ, (Ιστορία και Πολιτισμός). Τρίτη έκδοση.
2. ΠΑΖΑΡΙΟΥ ΑΝΑΤΟΜΗ (Πολιτισμική Μαρτυρία) Εκδόσεις ΡΟΕΣ, «Οι Ηπειρώτες» β' έκδοση.
3. «Κι οι αργαλειοί δε δούλεψαν» εκδ. Ζαχαράκη Αθήνα. Τηλ. 210 8834329

ΚΟΝΙΤΣΑ. Βιβλιοπωλείο Ν. ΠΛΟΥΜΗΣ ΤΗΛ. 26550 24574

Είμαστε όλοι Έλληνες

I. Είμαστε ΟΛΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ.
η Ευρώπη δυνατά κράζει,
Ν' ακούσ' η Υφήλιος
που βαριά στενάζει...

Κι ας μάθουν οι ραγιάδες
πως η Ελλάδα είναι φως
Κι ολόκληρης της Ευρώπης
ο μέγας πολιτισμός!...

II. Είμαστε ΟΛΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ
φωνάζουν Παρίσι, Λονδίνο,
Ούτε σπιθαμή απ' τη Γη μας
σε κανέναν δεν δίνω!

Και δεν μπορεί απ' τη Γερμανία
η κάθε Μερκελζί
Να μας φέρει στο Μαραθώνα μας
Το νέο Ναζί!...

III Είμαστε ΟΛΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ
Λένε σ' όλη την Οικουμένη,
Η Ανθρωπότητα δεν μπορεί
άλλο να υπομένει...

Σ' εκείνη τη χώρα που δίδαξε

τι είναι Δημοκρατία!
Να της υποβάλουμε τη βρόμικη
φασιστική Τρομοκρατία!...

IV. Είμαστε ΟΛΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ
φώναζ' ακόμη κι η αμερική
Γιατί ο φτωχός λαός της
και κει πονάει, δυστυχεί!...
Κάτω τα χέρια απ' τους λαούς,
λένε στους προνομιούχους,
Καλώντας στον αγώνα όλους
μαζί με τους συνταξιούχους.

V. Είμαστε ΟΛΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ
ζύπνισ' η Μόσχα φωνάζει,
Γιατί και στη Ρωσία σήμερα,
ο λαός βαθιά αναστενάζει.
Είμαστε ΟΛΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ
απ' την Ανατολή ως τη Δύση,
Επιμένοντας πως της Ελλάδας
το Φως, ποτές του δεν θα σβήσει!

Γ.Ι. Βελλάς

**Μην ξεχνάτε
τη συνδρομή σας.
Είναι το στήριγμα
του περιοδικού μας.**

«Το Κερί καίγεται από δυο πλευρές...»

(Για τον Γιώργο Βελλά)

Στη λαϊκο-επιστημονική βιβλιοθήκη
του Κρατικού Πανεπιστημίου της πό-
λης Βορόνεζ, στο κέντρο της Ρωσίας, άνοιξε
η έκθεση βιβλίου με τη χαρακτηριστική
ονομασία «Η καταγωγή μου, κρατά από τον
Όλυμπο... από κει που η αιώνια γαλήνη εί-
ναι ένας μύθος...». Η έκθεση είναι αφιερω-
μένη στη ζωή, στο παιδαγωγικό έργο, τη λο-
γοτεχνική και επιστημονική δημιουργία του
ΓΙΩΡΓΟΥ Ι. ΒΕΛΛΑ, του οποίου η τύχη συν-
δέεται στενά μ' αυτή την πόλη.

Στην έκθεση αυτή, παρουσιάζονται τα
βιβλία του Γιώργου, επιστημονικά και λογο-
τεχνικά, που κάποτε ο ίδιος δώρισε στη βι-
βλιοθήκη του Κρατικού Πανεπιστημίου, εκ-
θέτοντας πολλές φωτογραφίες από τη ζωή
του στην πόλη Βορόνεζ, αρχίζοντας από το
1957, τα φοιτητικά χρόνια, τα χρόνια του
ντοκτορά, της υπεράσπισης της διατριβής
του για το Γιάννη Κορδάτο, κριτικές μελέτες
για τη δημιουργία του και περισσότερα από

ν400 επιστημονικά άρθρα.

Η ονομασία ολόκληρης της έκθεσης
δεν είναι τυχαία, αλλά φέρνει τον τίτλο μιας
ποιητικής συλλογής, η οποία έπαιξε σημαν-
τικό ρόλο στη ζωή του φίλου μου Γιώργου,
ιδιαίτερα στη λογοτεχνική του δημιουργία.

Το όνομα του Γιώργου Βελλά είναι γνω-
στό από τα μέσα του '50 στους κατοίκους
της πόλης, όπως επίσης και στο νομό μας
και σε πολλές πόλεις της Σοβιετικής
Ένωσης, όπου αγόρευσε με διαλέξεις για
την αρχαία και σύγχρονη ελληνική ιστορία
και τα ποιήματα του.

Περιπλανώμενος σ' ολόκληρο τον κό-
σμο στα χρόνια του εμφύλιου πολέμου και
μετά την ήττα του Δ.Σ.Ε., έχοντας πάντα μαζί
του και τρεις αδελφές. Μετά από χρόνια ξε-
νιτιάς, μαθαίνουν πως οι γονείς τους βρί-
σκονται στη Σοβ. Ένωση και συγκεκριμένα
στην πόλη Τασκένδη του Ουζμπεκιστάν,
όπου γίνεται η σύνδεσή του με τους γονείς.

Τέτοιες στιγμές, μου λέει ο
φίλος μου Γιώργος, δεν
περιγράφονται.

Με τον ερχομό του στη
Σ. Ε. ρίχνεται με τα μούτρα
στο διάβασμα και την εκ-
μάθηση της ρωσικής γλώσ-
σας που προβλέπει μεγάλη
προοπτική στη μελλοντική
του ζωή. Δουλεύει τέσσερα
χρόνια σκληρά με τόν πα-
τέρα του στις οικοδομές
της Τασκένδης και το

Ο Γιώργος Βελλάς σε διάλεξη στο Βορόνεζ.

1957 δίνει εισαγωγικές εξετάσεις στο Κρατικό Πανεπιστήμιο της Τασκένδης, όμως για την καλύτερη εκμάθηση της ρωσικής γλώσσας, πολλά παιδιά των πολιτικών προσφύγων περνούν σε πολλές πόλεις της Ρωσικής Ομοσπονδίας. Έτσι ο φίλος μου Γιώργος βρέθηκε στην πόλη Βορόνεζ, η πόλη που έπαιξε σημαντικό ρόλο στην πνευματική και παιδαγωγική του σταδιοδρομία.

Ο φίλος μου ο Γιώργος, μ' επιτυχία αποφοίτησε από την ιστορικο-φιλολογική σχολή του Κρατικού Πανεπιστημίου της πόλης Βορόνεζ το 1962, όπου και διορίζεται στο ίδιο Πανεπιστήμιο, βοηθός καθηγητών στη σχολή ξένων γλωσσών και συγκεκριμένα στην έδρα της Λατινικής και Ισπανικής γλώσσας και μετά από λίγο χρονικό διάστημα συμπληρωματικά δίνει 9 εξετάσεις ν' αλλάξει το προφίλ του φιλολόγου σε ιστορικό και ν' ασχοληθεί άνετα με την αρχαία ελληνική ιστορία. Έτσι εισήλθε στο ντοκτορά υπό την καθοδήγηση του προφ. Αλεξάντρ Ιωσέφovich Νεμιρόβσκι και να μπορέσει να γράψει τη διατριβή για το Γιάννη Κορδάτο. Έργο δύσκολο. Έφερε άνω κάτω όλη τη Σ. Ε. για τη βιβλιογραφία, γιατί του απαγορεύτηκε να επισκέπτεται την Ελλάδα, μια που το 1967 κάποιοι του είχαν αφαιρέσει την ιθαγένεια, έτσι δεν υπήρχε δυνατότητα να δουλέψει με τις πηγές για το Γ. Κορδάτο και τα έργα του. Κι όμως παρ' όλη την απτυχία της ζωής του, η γνωριμία του με τον παππού, το υπέροχο άνθρωπο και πνευματικό δημιουργό Κώστα Βάρναλη, τον βοήθησε μ' άρθρα και βιβλία για τον Γ. Κορδάτο. Τον παππού δεν μπορεί να τον ξεχά-

σει, κρατά τα γράμματα του σαν ένα ωραίο σύμβουλο της ζωής του.

Δουλεύει εντατικά πάνω στη διατριβή και συνάμα δουλεύει για να μπορέσει να συντηρήσει την οικογένειά του, διδάσκει κάνοντας λατινικά και στοιχειώδη αρχαία ελληνικά στους φοιτητές της ιστορικής σχολής και βιβλιοθηκάρχους στη βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου, μια από τις πολλές βιβλιοθήκες της πόλης, που έχει βιβλία σε διάφορες γλώσσες του κόσμου. Συγχρόνως παίρνει ενεργό μέρος στην κοινωνική ζωή του Πανεπιστημίου και της πόλης. Αρχίζει να γράφει ποιήματα, ποιήματα... για την οδύσσεια της ζωής του, για την αγάπη, τη λίγη χαρά και τον πόνο.

Σ' αυτή την πόλη, στους ανθρώπους της, ο φίλος μου ο Γιώργος έχει αφιερώσει πολλά ποιήματα, τους μίλησε για την αγάπη του την Ελλάδα, σ' αυτούς του ανθρώπους με τη μεγάλη τους ψυχή, τη ντομπροσύνη, που είναι απέραντη, μεγάλη σαν τις στέπες...

... Εδώ χρόνια νόμιζα,
πως είμαι
μουσαφίρης και μόνος.
Ο κόσμος εδώ
με θεωρούσε γιο του
κι αυτό το απέδειξε
ο χρόνος....

Η έκδοση της Ανθολογίας - συλλογής γι' αυτόν τον τόπο, που φέρνει τον τίτλο «Υπάρχει μια πόλη στη Ρωσία», τ' όνομα του φίλου μου Γιώργου βρίσκεται δίπλα στα ονόματα των μεγάλων ρώσων δημιουργών αυτού του τόπου Αλεξέι Κολτσόβ, του Ιβάν Νικίτιν και άλλων δημιουργών της Ρωσίας.

Ο φίλος και αδελφός μου Γιώργος, εδώ

και πολλά τώρα χρόνια έχει δυο πατρίδες, δυο αγάπες και τακτικά γράφει γι' αυτόν τον λόγο στην ποίηση του:

«... Θυμάμαι εκείνο
το χτες,
και μου θυμίζει
ένα κερί
που καίγεται από
δυο πλευρές....»

Στην πόλη Βορόνεζ ο Γιώργος έχει πολλούς φίλους, συναδέλφους, συγγενείς και χιλιάδες οι κάποτε φοιτητές του, επιστήμονες σήμερα. Εδώ στην πόλη αυτή πριν 10 χρόνια ιδρύθηκε η πρώτη οργάνωση των Ελλήνων της πόλης φέρνει τον τίτλο «ΕΛΛΑΔΑ» σε πολλούς απ' αυτούς κάποτε ο Γιώργος είχε διδάξει τα πρώτα μαθήματα της μητρικής του γλώσσας, τους μίλησε για τη σύγχρονη ιστορία της ιστορικής τους πατρίδας. Γι' αυτό κάθε φορά που επισκέπτεται αυτή την πόλη είναι ο αγαπημένος τους μουσαφίρης. Τους απαγγέλλει τα ποιήματα του, τους μιλά για τη σύγχρονη Ελλάδα, την ιστορία, τη λογοτεχνία και τον πολιτισμό της που τόσο ο ίδιος αγαπά κι ως μην είναι αμοιβαία...

Η συνάντησή του με το Πανεπιστήμιο, με τους κάποτε συναδέλφους ή τους κάποτε φοιτητές του, είναι συγκινητική, ο κάθε τοίχος, το κάθε σκαλοπάτι, η κάθε αίθουσα μέσα σε 30 χρόνια δουλειάς του είναι γνωστά. Συγκινητική γίνεται επίσης και η συνάντησή του με τα μέλη της Ένωσης Συγγραφέων της Ρωσικής Ομοσπονδίας του Νομού με τους αναγνώστες, γιατί και ο Γιώργος από το 2002 είναι μέλος της Ένωσης Συγγραφέων της Ρωσίας.

Στο stand των εκθεμάτων βλέπει κανείς τις πρώτες δημοσιεύσεις στη ρωσική γλώσσα του φίλου μου στην εφημερίδα του Πανεπιστημίου, στην νεολαϊστική εφημερίδα «Μολοντοϊ Κομμουνάρ», στην εφημερίδα «Κομμούνα», στο λογοτεχνικό - καλλιτεχνικό περιοδικό «Ποντόμ» (Ξεσκόωμα) και μαζί με το περιοδικό η πρώτη του προσωπική συλλογή, που για πολιτικούς λόγους από το 1962 δεν μπορούσε να δει το φως και βρήκε το φίλο μου το 1992 στην Ελλάδα, φέρει τον τίτλο «Ελλάδα-αγάπη μου», Βορόνεζ, 1992, στον κεντρικό εκδοτικό οίκο του Νομού «Τσερνοζιόμ». Οι επισκέπτες της έκθεσης θα ξεφυλλίσουν και μια σειρά άλλα βιβλία που είδαν το φως στο κέντρο της Ρωσίας, όπως π.χ. «Τραγούδι γύρνα στη ψυχή μου» (2001), «Η μουσική τ' ανέμου», «Η ανθολογία της ποίησης του Πανεπιστημίου», σύνθεση του φίλου μου Γιώργου, που ήταν και η πρώτη Πανεπιστημιακή ανθολογία, έργο όπως αφηγείται ο ίδιος τεσσάρων χρόνων. Και δίπλα - δίπλα μπορεί κανείς να δει και μια σειρά άλλες συλλογές όπως π.χ. «Το μονοπάτι» (1972), «Η χειραψία» (1987).

Όλες αυτές οι εκδόσεις για τις οποίες μιλήσαμε παραπάνω, είναι φυσικά καλά γνωστές στους ανθρώπους του Πανεπιστημίου. Γι' αυτό για τους επισκέπτες στην έκθεση περισσότερο τους ενδιαφέρουν οι εκδόσεις των βιβλίων του Γ. Βελλά και με τον συνεργάτη - συνάδελφο του Ίγκορ Λισόβι, από την Οστράβα της Τσεχίας, τα βιβλία του οποίου είδαν επίσης το φως στην Αθήνα όπως π.χ. «Η καταγωγή μου κρατά από τον Όλυμπο» (2001), «Τα τρία πρόσωπα της

Εκάτης» (2001), η συλλογή επιφυλλίδων για τον αρχαίο πολιτισμό, «Ο Ήλιος, ο φωτεινός θεός» (2003), «Η Ελλάδα του θεού Διόνυσου» (2009) και η δεύτερη το 2010, «Ο Γιάννης Κορδάτος - ιστορικός της Αρχαίας Ελλάδας» (2009). Δεν ήταν λιγότερο το ενδιαφέρον των επισκεπτών για τα άρθρα του Γιώργου, λογοτεχνικά και ιστορικά που είδαν το φως στη ρωσική εφημερίδα «Ομόνοια» και σε διάφορα περιοδικά με τα οποία ο Γιώργος χρόνια συνεργάζεται. Μα και μια σειρά άρθρα, κριτικές μελέτες που γράφτηκαν για τη δημιουργία του φίλου μου όπως π.χ. της *Ναταλίας Γκλούσκο*, *Γκαλίνας Κορόντινιχ*, *Λεον Κρόϊτσικ*, *Εντουαρντ Εφρέμοβ*, *Νικολάι Πισαρέβσκι* και πολλών άλλων φίλων συναδελφών και κάποτε φοιτητών του.

Κι άλλη μια πλευρά της δημιουργίας του Γιώργου διαφωτίστηκε σ' αυτή την έκθεση, οι ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ. Έτσι οι επισκέπτες γνώρισκαν με τα μεταφρασμένα έργα στη ρωσική γλώσσα του Σταύρου Μπουσανάκη «Νεοέλληνες ποιητές (1822-1994) στην Αθήνα (1996)», «Η Κίνα σήμερα» (1997), «Γεγονότα και ο χρόνος» (1997), όπως επίσης και με τις μεταφράσεις των έργων του Νίκου Β. Κοσμά «Ο Τήγανος», «Αναδρομή διηγημάτων», «Γιώργος Κοτziούλας - ποιητής της Εθνικής Αντίστασης της Ελλάδας», «Τα γράμματα του Γιώργου Κοτούλα», «Η Γκαλίνα Κορόντινιχ - Ελληνίδα στο Βορόνεζ», «Το ηπειρώτικο λαϊκό σπύτι», «οι Έλληνες στην αρχαία ηπειρωτική παράδοση» και μια σειρά άλλα του βιβλίου.

Στην έκθεση αυτή παρουσιάζονται και μια σειρά ποιητικές συλλογές Ελλήνων και

Κυπρίων ποιητών, όπως π.χ. Βαγγέλη Κουρτεσιώτη, «Επιλογή» του Κύπριου ποιητή Νίκου Ζανόπουλου «Τα σχέδια» και οι «Τεράκότες». Όλα αυτά τα βιβλία είδαν το φως στο Βορόνεζ και σε μετάφραση του φίλου μου Γιώργου Βελλά και των δικών του.

Στο άνοιγμα της έκθεσης μίλησε ο Ευγένιος Νοβισίχιν για τη ζωή και την τύχη του Γιώργου Βελλά, μα και απήγγειλε μια σειρά νέες μεταφράσεις από το έργο του Γ. Βελλά, τον οποίο γνωρίζει εδώ και 35 χρόνια, μια σειρά βιβλία που είδαν το φως στο Βορόνεζ, είναι δικές του μεταφράσεις.

Για μια άλλη πλευρά της ζωής του Γιώργου - παιδαγωγού, μίλησε ο κοσμήτορας της Ιστορικής σχολής του Πανεπιστημίου Βλαδίμηρος Γλάζιεβ, κάποτε φοιτητής του, μίλησε για το ταλέντο του σαν παιδαγωγού, για τις πολλές του βραβεύσεις για την κοινωνικοεπιστημονική του δραστηριότητα, σαν καθοδηγητή των γκρουπ και μια σειρά (πάνω από 75) διπλωματικές του αξιοπρεπείς εργασίες.

Η έκθεση με τον τίτλο «Η καταγωγή κρατά από τον Όλυμπο», είχε μεγάλη επιτυχία σ' όλο τον κόσμο του Πανεπιστημίου, στους συναδελφούς του και τους κάποτε φοιτητές του.

Ο Γιώργος ήταν επίσης κριτής σε τρεις διατριβές με θέματα την ιστορία της Ελλάδος και Κύπρου.

Ευγένι Νοβισίχιν
Μέλος της Εταιρείας Συγγραφέων
της Ρωσικής Ομοσπονδίας
και τώως Πρόεδρός της

Σ.Σ. Ο Γ. Βελλάς είναι συμπατριώτης μας από το χωριό Δροσοπηγή (πρ. Κάντισκο) Κόνιτσας.

Εκδρομή στο Στόμιο

Λίγες μέρες είχαν περάσει, όταν Απολυθήκα από τον στρατό κι επιθυμία μου ήταν να επισκεφθώ το μοναστήρι στο Στόμιο. Βρεθήκαμε αρκετοί φίλοι στα 'Πλατάνια', το συζητήσαμε κι αποφασίσαμε να πραγματοποιήσουμε την εκδρομή την άλλη κιόλας μέρα. Εν τω άμα και το θάμα. Φωνάζει ο Γιάννης Γουσογούνης, τον Φώτο Τζιάλλα, που είχε το εξοχικό κέντρο και τού παραγγέλλει να μάς ετοιμάσει μια μικρή νταμιτζάνα με κρασί. Μετά, όλη η παρέα πήγαμε στην αγορά για προμήθειες. Πήραμε παϊδάκια, για να ψήσουμε εκεί, κονσέρβες, ψωμί, ένα μπουκάλι ούζο κι ένα σκασμένο από σάκχαρο, πεπόνι, που όπως αποδείχθηκε, ήταν πολύ γλυκό. Καθορίσαμε την ακριβή ώρα αναχώρησης. Ξανανεβήκαμε, για να περάσει η ώρα, στα 'Πλατάνια' κι εκεί βρήκαμε τον Θωμά Κότσικο. Τού είπαμε τι θα κάναμε, τι πήραμε κι αν ήθελε να συμμετάσχει. Αρνήθηκε (σημειώστε το αυτό).

Την άλλη μέρα με το γλυκοχάραμα, είχαμε περάσει κιόλας την πέτρινη γέφυρα του Αώου. Η πρωινή δροσιά, το πολύ πράσινο, ο καθαρός αέρας ανακατεμένος με αρώματα άγριων λουλουδιών και δίπλα το ποτάμι με τα ορμητικά νερά, που άφριζαν, χτυπώντας αλύπτητα, τα γυαλισμένα βράχια, εμπόδιο στο διάβα τους κι άφηναν μια συνεχόμενη βουή, ίσο, στην ορχήστρα των πουλιών, μάς νέμιζε από χαρά. Σιωπούσαμε γιατί εκεί μιλούσε η φύση. Στην κοίτη του ποταμού, υψώνονταν τεράστιοι βράχοι, πάνω από τριάντα

μέτρα και στο πλάι τους ως και στην κορυφή, φυτρωμένα τεράστια πεύκα. Πούθε παίρναν τροφή και νερό; Κι ας πούμε ότι οι ρίζες τους είχαν φθάσει στη βάση, τόσο μακριά στο έδαφος!!! Μα όσο να φθάσουν; Τέτοια συλλογίζομαστε και θαυμάζουμε!!! Απέναντι πάλι στο βουνό άλλα κοκκινωπά βράχια με σπηλιές χτισμένες ως τη μέση και κάτω γκρεμός. Λέγαν ότι παλαιά μ' έναν ασκητή. Πώς ανεβοκατέβαιναν και επικοινωνούσαν; Χαρά στα ζωντανά, που γεννήθηκαν σ' αυτόν τον τόπο, μαζί βέβαια κι εμείς! Μ' αυτά και μ' άλλα παίρναμε ήδη την ανηφοριά με τα πολλά καγκέλια για τη Μεγάλη Σκάλα. Φθάσαμε στην κορυφή και καθίσαμε δεξιά κι αριστερά του δρόμου σε κάτι πέτρες, λες και είχαν γίνει σκαμνιά για την αφεντιά μας. Εκεί που ρεμβάζαμε και παίρναμε βαθιές ανάσες σαν εκείνες, όταν κάναμε γυμναστική στο Δημοτικό με τον αξέχαστο δάσκαλο κυρ-Θωμά Ζών (μού είναι αδύνατον να μη βάλω το κυρ-κι ας είναι πεθαμένος, αφού για μένα και πολλούς άλλους είναι ζωντανός) βλέπω στο βάθος της κατηφόρας, που ακολουθούσε, ένα κεφάλι ανθρώπου να παρατηρεί κι αμέσως να εξαφανίζεται.

Σηκωθήκαμε βιαστικά και πήγαμε να δούμε ποιος ήταν. Εκείνος, απορίας άξιον, πώς κατέβηκε από εκείνον τον γκρεμό και είχε φθάσει ήδη στο ποτάμι; Το εξογκωμένο σακίδιο του, που φάνταζε από μακριά, μαρτυρούσε το λόγο της φυγής. Τότε αρκετοί είχαν κρυμμένα πολεμικά

όπλα στο βουνό και λαθροκυνηγούσαν. Μερικοί το είχαν επάγγελμα. Να σκεφτείτε παίρναν παραγγελία από εχούμενους βέβαια, πόση ποσότητα θέλαν και την άλλη μέρα, είχαν το 'άγριο' σπίτι τους. Κι αυτό θα ήταν. ή αγριόγινδο ή αραιά και πού ζαρκάδι. Λες και τ'άχαν στη στρούγκα τους! Κάπως έτσι αποδεκατίστηκαν. Μείναν όμως λίγα με κάποια (όχι όπως πρέπει) προστασία και με την παρουσία τους στις πιο ψηλές κορυφές των βουνών, δίνουν άλλη χάρη (το νου σου Χαριτάκη ...) στο βασίλειο της άγριας πανίδας.

Κάποτε μέσα από πυκνή βλάστηση, κυρίως από γράβους και φλαμουριές, φθάσαμε στο 'Λάκκο'. Πολλά κατακάθαρα νερά καθάλιεσαν τρεχάλα τα κοτρώνα, για να φθάσουν πιο γρήγορα στον κάμφο και να ξεδιψάσουν κάμποσα σπαρτιά που τα περίμεναν με λαχτάρα. Πέρασαμε την ξύλινη γέφυρα και γιαβάη-γιαβάη ανεβήκαμε τις πολλές ανηφορικές στροφές μέχρι που φάνηκε στο βάθος η 'Μουριά', χωρίς μουριά.

Διαβήκαμε το ίσιωμα του δρόμου, που στο δεξί του μέρος ήταν ξεχαρβαλωμένα τα τοιχάρια μέχρι την είσοδο του μοναστηριού. Το μοναστήρι, καμένο από τους Γερμανούς. Αποκαΐδια υπήρχαν ακόμη κι απ' τα μαυρισμένα ντουβάρια των κελιών πετάχτηκαν κουκουβάγιες που κούρνιαζαν την ημέρα και φύλαγαν τ' απομεινάρια με περιπολίες ολονυχτίς. Η εκκλησία απείραχτη. Αποθέσαμε τους γυλιούς και τα τρουβάδια στο χαγιάτι, μπήκαμε μέσα, ανάψαμε όσα υπήρχαν μισοκαμένα κεριά (χωρίς να μάς κόψει να φέρναμε), ψάλαμε μερικούς ύμνους που ξέραμε, αφού οι

πιο πολλοί συμμετείχαμε παλαιότερα σε εκκλησιαστική χορωδία και οι μισοί πήγαν στη 'Λεφτοκαριά' να πάρουν νερό κι άλλοι να φέρουν νερό στη 'Μουριά', φτιάχνοντας το χαλασμένο αυλάκι.

Όταν μαζευτήκαμε, μάς έτρωγε η περιέργεια να δούμε και να συγκρίνουμε τον εξωτερικό χώρο, πώς ήταν κάποτε, παλαιά, κι ας τον είχα εγώ τουλάχιστον επισκεφθεί προ πέντε ή έξι ετών, δεν τα είχα - φαίνεται τότε - τόσο προσέξει. Έξω από την είσοδο έχασκε ένα μισοφτιαγμένο σπίτι, που το κατασκεύαζε ο Βασίλης Βαγενάς. Ήταν μόνο τα ντουβάρια και η στέγη χωρίς πόρτες και παράθυρα. Το περιεργαστήκαμε, είπαμε ένα αμφοισθητήριο 'μπράβο', γιατί διερωτώμεθα αντί να είναι έτσι ξεκάρφωτο το κτίσμα στον έξω χώρο του μοναστηριού, θα μπορούσε, μ' αυτά τα έξοδα να αναστηλωθεί ένα μέρος των κελιών.

Πορευτήκαμε δεξιά, στα κηπάδια. Τα βάτα κυριαρχούσαν στον χώρο και είχαν εξαφανίσει κάθε καλλιεργήσιμο κομμάτι γης. Κλήματα, άλλα ξεραμένα, άλλα ξαπλωμένα στο έδαφος γύρευαν από κάπου να γαντζωθούν κι άλλα ήταν ανεδασμένα σε δέντρα και επιμέναν να καρπίζουν. Εδώ προπολεμικά όλα τούτα ήταν καλλιεργημένα με πάσης φύσεως ζαρζαβατικά και προπαντός νοσημιότατα φασόλια, αφού τα σήκωνε το κλίμα και το άφθονο κρύο νερό. Τώρα; Σκέτη απογοήτευση!

Είχε μεσημεριάσει και γυρίσαμε στο χαγιάτι να φάμε. Τα κάρβουνα ήταν έτοιμα από τη φωτιά που είχαμε ανάψει στην αυλή προτού φύγουμε. Ψήσαμε τα παιδιά, ανοίξαμε όλα τα φαγώσιμα που είχα-

με φέρει και αφού γευτήκαμε από δυο-τρεις γουλιές ούζο, βαλθήκαμε με όρεξη στο φαγητό. Κάποιος έβγαλε τα κύπελα αλουμινίου - εκείνα που μάζευαν και γίνονταν κουτί - και κέρασε απ' τη νταμιτζάνα κρασί. Ω ρε, είπα εγώ μέσα μου, κρασί κόκκινο εννοούσαμε, λευκό μάς έδωσε ο ταβερνιάρης! Καλά να πάθουμε, αφού δεν διευκρινίσαμε τι θέλουμε. Ένας, δεν θυμάμαι ποιος, πρωτόβαλε στο στόμα μια γουλιά, την κατάπιε, έκανε έναν μορφασμό, αλλά δεν είπε τίποτε. Κάνει να πει ο Γιάννης Γουσγουνας και αντί κρασί έπινε νερό! Αμέσως κατάλαβε. Τη δουλειά την είχε κάνει ο Θωμάς Κότσικος. Έγινε ο Γιάννης ... Τούρκος! Ξέρετε τι θα πει να κουβαλάς 'μετά φόβου Θεού' απ' την Κόνιτσα στο Στόμιο νερό; Έβριζε, φώναζε, δεν ηρεμούσε με τίποτε. Μάς το 'βγάλε "ανάλημα". Κακοφάγαμε. Προσπαθούσαμε μερικοί να το διασκεδάσουμε, αλλάζοντας θέμα, αλλά 'κακά είναι τα ψέματα' ο νους όλων μας ήταν εκεί.

Όσο ευχάριστο ήταν το πήγαινε, τόσο δεν καταλάβαμε τον γυρισμό. Πότε κατεβήκαμε στο 'Λάκκο', πότε περάσαμε τη 'Μεγάλη Σκάλα' και φθάσαμε στη γέφυρα ούτε το πήραμε χαμπάρι. Πάνε περίπατο και οι ρομαντισμοί και η φύση και τα νερά. Κι αν λάλαγαν τα πουλιά και χαλούσαν τον κόσμο, εμείς δεν ακούγαμε τίποτε παρά μόνο τα 'γκαπ-γκουπ' των ποδιών μας. Είχε βασιλέψει ο ήλιος, όταν αμίλητοι φθάσαμε στα 'Πλατάνια'. Ο Θωμάς Κότσικος με αρκετούς άλλους, που, όπως φάνηκε, τους είχε ενημερώσει για το άνοστο αστείο, καθόταν σε μία καρέκλα δίπλα σ' ένα μεγάλο τραπέζι, που

μονίμως ήταν έξω από το 'κέντρο' και κασκογελούσε. Ο Γιάννης με τη νταμιτζάνα πήγε κατευθείαν στη βρύση. Όσο τον έβλεπε που γελούσε, τόσο φούντωνε περισσότερο. Είχε γίνει 'φούρκα', που λέμε. Τρέχει πάνω του με γεμάτο το γυάλινο δοχείο και το κοπανάει με δύναμη στο κεφάλι του Θωμά. Εκτός που τον έκανε μούσκεμα, τού 'ρίξε και αρκετές κλωτσιές όπου έβρισκε. Δε λογάριζε τίποτε. 'Το-μάρι' τον ανέβαζε, 'γομάρι' τον κατέβαζε. (Τι έφταιγε το καπμένο το ζώο; Το ανέφερε, γιατί κι αυτό το κακόμοιρο με το τίποτε, μπαμ). Τού κόστισε του Θωμά το αστείο. Μην τα ρωτάτε.

Και μια που λίγο πιο πάνω ανέφερα τη λέξη 'γάιδaros', θα σάς περιγράψω κι άλλη μια ιστορία του ξαδέλφου Βαγγέλη Μπούνα, που αυτός βέβαια τη διηγείται (όταν τον βρεις στα κέφια του) αρκετά παρυσιατικά.

Κάποτε έφηβος ο Βαγγέλης πήρε το αρσενικό γαϊδούρι του και πήγε να φέρει κλαδί για τα κατοίκια εκεί προς την Κουτσούφλιανη. Έβαλε στο σαμάρι το τσεκούρι, τις τριχιές, μαζεμένες αρμάθα, στο πίσω μέρος έναν τσιρό με λίγο ψωμότυρο, έναν μπουκλό με νερό για τον γάιδαρο κι ένα παγούρι δικό του και ξεκίνησε από τη μεριά του 'Μπέρκου'. Χάριν συντομίας από εκεί ήταν ο δρόμος. Τώρα ο λάκκος δεν άφησε σιγά-σιγά ούτε ίχνος από δρόμο παρά πήρε ακόμη και μέρος από τα χωράφια του Μπραζιώτη. Έφθασε στο μέρος που είχε βάλει στόχο κι έκοψε αρκετό κλαδί. Το μοίρασε στα δύο κι έφτιαξε δεμάτια μεγάλα. Στο μεταξύ το ζώο είχε βρει αρκετή κλωρασιά κά-

τω από τα κλαδιά και φαινόταν χορτασμένο. Έκανε το μουςαμένιο καπέλο γαβάθα και τον πότισε με το νερό που είχε στο 'μπούκλο'. Αφού κι εκείνος είχε πάρει το 'κολατσιό', άρχισε τη διαδικασία του φορτώματος. Σήκωσε το ένα δέμα κλαδί από τη μια μεριά, το 'δέσε γερά στο σαμάρι, έβαλε και τον κλείσιο, για να μην βαίξει και μουνιμουνίζοντας το ουμπρρρ ... ουμπρρρρ (που καταλάβαινε ο γάιδaros ότι θα πει να κάτσει ήσυχα) πορεύτηκε από την άλλη μεριά, για να φορτώσει και τ' άλλο δέμα. Πού το βάζ' ο 'τρискаράτος' κι εκείνη τη στιγμή ακούγεται μακριά από τον κάμπο το γκάρισμα μιας γομάρας. Ακούει το κάλεσμα 'ετούτος' (ήταν δυνατόν με τέτοιες αυτάρεις) στυλώνει καλά τα πίσω πόδια στο έδαφος και μ' ένα σάλτο κόβει την 'ίγκλα' ('ίγκλα' είναι το λουρί που η μια του άκρη είναι δεμένη στη μία πλευρά του σαμαριού, περνάει το στήθος και στερεώνεται κάτω από την άλλη μεριά του σάγματός), πέφτει κάτω το δεμάτι κλαδί με το σαμάρι μαζί ξεριζώνει κι έναν θάμνο, που ήταν δεμένο το καπίστρι και, τραβώντας τον πίσω του, έγινε άφαντος. 'Μην τον είδατε'. Κάτι εμπόδια στον δρόμο του τα πηδούσε λες και ήταν δρομέας 'μετ' εμποδίων'. Δεν φαινόταν, αλλά κάπου θα σταμάτησε, γιατί ακούστηκε το δικό του 'άγγελμα' προς την άγνωστη που προσκαλούσε. Όποιος ... προλάβει. Έμεινε ο Βαγγέλης με τα δεμάτια και το σαμάρι κατάχαμα. Τώρα; Τι να κάνει; Ν' αφήσει το σαμάρι εκεί; Να το κρύψει; Φοβόταν. Αν το 'παίρνε κανένας; Ο Καρανάσιος, που τα έφτιαχνε, ήθελε αρκετά χρήματα για καινούριο. Το 'βαλε κι αυτός

στον ώμο, έβαλε το κεφάλι στο βαθούλωμα προς το στένωμα και τράβηξε να τ' αφήσει στο κοντινότερο γνωστό του σπίτι, για να πάει μετά να μαζέψει το 'ζωντανό'. Άλλαξαν τώρα οι ρόλοι. Βέβαια δεν ήταν κουτός να πιάσει το 'τζιαντέ', έκοψε μέσα από χωράφια κι έφθασε απαρτήρητος σε γνωστό σπίτι και το απόθεσε μέσα απ' την εξώπορτα. Δεν ήταν ο κόπος και όλη αυτή η ταλαιπωρία, μόνο σκεπτόταν το ενδεχόμενο, αν τον έβλεπε κανείς χωρατάζης, ποιος άντεχε το δούλεμα; Την τρίχα τριχιά θα έκανε και βάλε πόσα ψέματα θα κοπανούσε.

Δεν βρήκε κανέναν. Απαλλάχτηκε απ' αυτές τις σκέψεις και τροχάδην επιδόθηκε στο ψάξιμο. Μέσες άκρες ήξερε πού πήγαινε και δεν άργησε να βρει το 'γαμπρό', δίπλα σ' 'εκείνη' που τον είχε προσκαλέσει. Τώρα δεν είχε ούτε ουμπρρρ ούτε άμπρρρ ... Τον έπιασε από το καπίστρι, τού σήκωσε το κεφάλι και το 'φέρε στο ύψος του δικού του, τον μάλωσε κι από δίπλα, βρέθηκε καβάλα στη γυμνή του ράχη. Χτυπώντας τα πόδια στην κοιλιά του ζώου και τη βίτσα στα καπούλια, ανάγκαζε το 'κακόμοιρο' να τρέχει. Τού 'το 'βγάλε' "ανάλμα". Τον ξανασαμάρωσε, έλαβε πλέον περισσότερα μέτρα, δένοντας του τα μπροστινά πόδια με τριχιά, εφαρμόζοντας αυτό που λέγεται «κάλιο γαϊδουρόδενε παρά γαϊδουρογύρευε». Τον φόρτωσε με τη γνωστή διαδικασία κι έτσι τελείωσε και του Βαγγέλη η αποστολή και η δική του φλυαρία.

ΠΕΤΡΟΣ ΘΩΜΑ ΜΠΟΥΝΑΣ

ΜΙΑ ΕΚΔΡΟΜΗ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

Ηένταση και ο ενθουσιασμός κορυφωνόταν ανάμεσα στους μαθητές της Α' Λυκείου καθώς το λεωφορείο που θα επιβιβαζόμασταν για να ξεκινήσουμε την εκδρομή στην Καστάνιανη πλησίαζε.

Αυτή η ξεχωριστή μέρα έδειξε την ιδιαιτερότητά της από το πρωί καθώς ο καιρός προσπάθησε να μας κάνει να αναβάλουμε τα σχέδια μας. Τίποτα όμως δεν μας πτοούσε από το να πραγματοποιήσουμε την εκδρομή. Αντιθέτως η όλη κατάσταση βοήθησε τα παιδιά να οργανωθούν και να πάρουν τα απαραίτητα μέτρα για να προστατευτούν από τις ορέξεις του καιρού. Το λεωφορείο έφτασε και όλοι επιβιβαστήκαμε, αλλά η εικόνα που αντικρίσαμε δεν ήταν και η ιδανικότερη. Αρκετά παιδιά δυσανεκτήθηκαν, αλλά αποζημιώθηκαν με τον καλύτερο τρόπο όταν φτάσαμε στο γεφύρι της Τοπόλιτσας: ένα γεφύρι καλοσυντηρημένο και επιβλητικό που αναδεικνύει τον τόπο, την δεξιολογία και την τέχνη του κατασκευαστή του. Αφού τραβήξαμε αρκετές φωτογραφίες και διαβάσαμε στους συμμαθητές όσες πληροφορίες είχαμε συλλέξει για το γεφύρι, συνεχίσαμε το ταξίδι μας προς Πουρνιά.

Η βροχή και η ομίχλη μας εμπόδισαν να θαυμάσουμε τα πευκοδάση που, καθώς συνδυάζονται με τις βελανιδιές, δημιουργούν ένα μοναδικής ομορφιάς τοπίο. Ξαφνικά μέσα από την ομίχλη

άρχισε να ξεπετάγεται το γεφύρι της Πουρνιάς, ένα γεφύρι που βοηθούσε στην πρόσβαση στο χωριό. Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό αυτού του γεφυριού είναι πως σε ένα κοντινό βράχο υπάρχει τοιχογραφία του παντοκράτορα.

Αμέσως μετά μπήκαμε στη Πουρνιά, απ' όπου καταγόταν και ο ευεργέτης του σχολείου μας Τζουμέρκας, ένα γραφικό χωριό που είναι λες και ζει τη δική του ξεχωριστή ζωή και μοιάζει να ξεπετάγεται από μια άλλη δεκαετία. Εκεί μας περίμενε ο πρόεδρος του χωριού από τον οποίο αντλήσαμε αρκετές πληροφορίες και για το χωριό, αλλά και για τα γεφύρια της περιοχής. Αργότερα κατευθυνθήκαμε στο γραφικό καφεενάκι του χωριού με την υπέροχη θέα. Η ώρα όμως περνούσε και έπρεπε να αναχωρήσουμε για τον τελικό μας προορισμό, την Καστάνιανη.

Στο λεωφορείο υπήρξε ευχάριστο κλίμα καθ' όλη τη διάρκεια της διαδρομής και αυτό έκανε το ταξίδι να φανεί λιγότερο κουραστικό και καθόλου βαρετό. Όσο πλησιάζαμε στην Καστάνιανη ακούγαμε πληροφορίες από τους συμμαθητές μας για τα γεφύρια του χωριού. Λίγο αργότερα φτάσαμε, αλλά η βροχή δεν έλεγε να κοπάσει. Αυτό το γεγονός μας προβλημάτισε γιατί δεν μπορούσαμε να αφιερώσουμε αρκετό χρόνο στα γεφύρια του χωριού τα οποία είναι χτισμένα μέσα στο χωριό και ενώνουν τους

τρεις μαχαλάδες του μεταξύ τους.

Κάτι ακόμα που μας έκανε εντύπωση ήταν πως η συντριπτική πλειοψηφία των σπιτιών του χωριού διατηρεί τον παραδοσιακό πετρόχτιστο τρόπο κατασκευής, δηλαδή διώροφα και τριώροφα σπίτια σε σχήμα «Γ» που το κάθε ένα προσθέτει την δική του ξεχωριστή πινελιά σε αυτό το μοναδικό και εντυπωσιακό πορτρέτο της φύσης.

Κάπου εκεί όμως η επίσκεψή μας στην Καστάνιανη έφτανε προς το τέλος

της. Μια επίσκεψη η οποία χάρισε σε όλους μας μοναδικές στιγμές και εικόνες που σίγουρα εντυπωσίασαν και τον πιο απαιτητικό.

Στο ταξίδι της επιστροφής ανταλλάξαμε εντυπώσεις με τους συμμαθητές μας και κάναμε το κλίμα ακόμα πιο ευχάριστο και εύθυμο λέγοντας διάφορα ανέκδοτα. Κάπως έτσι τέλειωσε ένα ξεχωριστό οδοιπορικό στην Καστάνιανη.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΑΣΣΟΣ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Εκφράζω την χαρά μου που ξεκίνησε το μεγάλο έργο της δημοτικής μου θητείας, της αντικατάστασης ολόκληρου του **εσωτερικού δικτύου ύδρευσης** της Κόνιτσας. Το υλοποιούμενο έργο, προϋπολογισμού 2.900.000 ευρώ, χρηματοδοτείται εξολοκλήρου από το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ). Προηγήθηκε η αποπεράτωση του εξωτερικού δικτύου ύδρευσης. Για τριάντα και πλέον χρόνια η Κόνιτσα δεν θα αντιμετώπιζε πρόβλημα κατάλληλου πόσιμου νερού.

Καμιά προσπάθεια δεν πάει χαμένη όταν είναι μεθοδική. Κανένας αγώνας δεν μένει άκαρπος όταν έχει στόχους.

Ευχαριστώ από την καρδιά μου όσους με βοήθησαν να μελετήσουμε το έργο και όσους με βοήθησαν να γίνει το έργο με ευρωπαϊκό χρήμα.

Ελπίζω οι αρμόδιοι του Δήμου να μεριμνήσουν το έργο να εκτελεσθεί έντεχνα, γρήγορα, ορθόδοξα και κάθε τμήμα, που ολοκληρώνεται, να δίδεται σε χρήση για να μην πάθουμε ότι και με το προηγούμενο εσωτερικό δίκτυο ύδρευσης

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΕΞΑΡΧΟΥ

ΣΤΗΝ ΠΡΕΒΕΖΑ Αποσπάσματα από το ημερολόγιο του Γ. Ζήμouρα

... ... Τον Οκτώβρη του 1941, αποφάσισα να φύγω από το χωριό. Παρέα του Νίκο Δάλλα και το Βαγγέλη Βάσιο, να πάμε στην Πρέβεζα. Εγώ στην Πρέβεζα δεν γνώριζα κανέναν, αλλά όταν είναι κανείς 20 χρονών, δεν λογαριάζει τίποτα.

Πώς θα πηγαίναμε όμως; Συγκοινωνία δεν υπήρχε, παρά μόνο με τα πόδια. Ξεκινήσαμε, με τα μπαγκάζια στην πλάτη, μέσω Ζαγορίου, με μια διανυκτέρευση στο Σκαμνέλι, την επομένη το βράδυ στα Γιάννενα. Ατελείωτος μου φάνηκε ο δρόμος στον κάμπο, από το Λυκόστομο-Γιάννενα.

Την άλλη μέρα βρήκαμε δουλειά, καθαρίζαμε κάτι καλάρια βομβαρδισμένα. Οικονομήσαμε από 3 μεροκάματα, γιατί φεύγοντας από το χωριό δεν είχαμε δεκάρα. Το πρωί πήγαμε στην Καλούτσιανη στο «Πόστο Μπλόκο» των Ιταλών μήπως πετύχουμε κανένα Ιταλικό αυτοκίνητο, για την Πρέβεζα. Περιμένοντας τη φάλαγγα, συναντήσαμε και μια κοπέλα. Μας είπε πως και εκείνη πηγαίνει στην Πρέβεζα, την έλεγαν Μανταλένα, την ψήσαμε αν κάποιο αυτοκίνητο θελήσει να την πάρει, να τους πει ότι είμαστε παρέα με τα παιδιά να πάρει και εμάς.

Πράγματι κατά τις 10 το πρωί πέρασε μια φάλαγγα. Κάποιος μερακλής

σταμάτησε, πήραν τη Μανταλένα μπροστά, και εμείς στην καρότσα πάνω στα τσουβάλια.

Ωραία πήγαμε, νομίζαμε ότι λύσαμε το πρόβλημα του ταξιδιού για την Πρέβεζα. Όμως στην γέφυρα του Ζήτα, σταμάτησε το φορτηγό, και ένας στρατιώτης μας διέταξε να κατεβούμε από το αυτοκίνητο. Μας ζήτησε από 100 δραχμές. «Εκατό, εκατό, εκατό». Αυτά ήταν τα ελληνικά του. Εγώ και ο Βαγγέλης, του δώσαμε το κατοστάρικο. Ο Νίκος όμως έβαλε τα μεγάλα μέσα. Έβαλε λοιπόν τα κλάματα. Σενιόρε Νο ντράκμε. Και το δάκρυ κορόμψη. Ο Ιταλός μπήκε στο αυτοκίνητο και ξεκίνησε σιγά σιγά, εμείς φωνάζαμε του Νίκου να πληρώσει, να μην μείνει μόνος στα βουνά.

Εκείνος ανένδοτος. Σε καμιά εκατοστή μέτρα σταμάτησε το αυτοκίνητο και τον πήρε, ίσως μεσολάβησε η Μανταλένα.

Τον ρώτησα τι θα έκανε αν έμεινε στο Ζήτα; Μου είπε ότι προτιμούσε να περπατήσει 50 χιλιόμετρα, ζητιανεύοντας παρά να δώσει 100 δραχμές στον Ιταλό.

Χωρίς άλλη ιστορία φθάσαμε στην Πρέβεζα. Στο φόρο κατεβήκαμε από το αυτοκίνητο, πήραμε τα μπαγκάζια μας στην πλάτη και γραμμή για τον Αϊ Λιά,

που από εδώ και πέρα θα τον αναφέρω συχνά.

Καταλήξαμε σε ένα σαράβαλο δωμάτιο που έμεινε ο αδερφός του Νίκου. Ο Χρήστος Δάλλας. Με τους αδερφούς Δάλλα ήμασταν δεύτερα ξαδέρφια. Κοιμηθήκαμε εκεί το βράδυ και την άλλη μέρα πήγαμε στον παπα Δημήτρη, ήταν παπάς στον Αϊ Βασίλη, και γείτονας, τον παρακαλέσαμε και μας έδωσε το κλειδί του διπλανού δωματίου, αν μπορούσα να το πω δωμάτιο, στα κάλια που ήταν.

Εγκαταστήκαμε εκεί με το Βαγγέλη, αργότερα το ονομάσαμε «κολέγιο». Ήταν ένα πράγμα χωρίς ταβάνι, ασοφάτιστο, χώμα για πάτωμα, χωρίς τζάμια στο παράθυρο, σκέτο ερείπιο, τη νύχτα βλέπαμε τ' άστρα από τις τρύπες των κεραμιδιών. Δίπλα μας ήταν ένα άλλο «δωμάτιο» σαν το δικό μας, μας χώριζε ένας καλαμένιος τοίχος (τσιατμάς) αλλά είχε τρύπες, και της κάλυψα με λινάτσα.

Στο διπλανό λοιπόν «δωμάτιο» έμενε μια γριούλα, τη λέγανε θειά Γκίκω. Αγγελική τη λέγανε. Γκίκω ήταν το χαϊδευτικό της. Το Βαγγέλη τον γνώριζε από άλλα ταξίδια. Η καμμένη ήταν μόνη. Είχε ένα γιό τον Κάλαιο, αλλά απ' αυτόν δεν είχε καμιά βοήθεια. Ζούσε από την καλοσύνη της γειτονιάς. Ήταν συμπαθητική αλλά και άρρωστη. Βογκούσε όλη τη νύχτα και μας φώναζε, αλλά τι να κάνουμε; Περισσότερο φώναζε το Βαγγέλη, είχε περισσότερο θάρρος. Αρχίσαμε να ψάχνουμε για δουλειά.

Ο Νίκος πήγε με τον αδερφό του. Ο Βαγγέλης με τον Ανδρέα Κολοκύθα. Αυτοί ήταν καλά μαστορόπουλα, εγώ δεν ήξερα τη δουλειά. Με πήρε ένας Πόντιος χτίστης, Τζεφερίδη τον έλεγαν, και άρχισα να έχω μεροκάματο. Η Πρέβεζα είχε δουλειά για χτίστες γιατί είχε βομβαρδιστεί πολύ από τους Ιταλούς.

Ψωμί όμως καθόλου, και εγώ ήμουν παλικάρι 21 χρόνων. Θυμούμαι, ότι στο μαγειριό του Παπαδιώτη, έτρωγα σταθερά 2 φασολάδες το πρωί για ρόφημα, 3 φασολάδες το μεσημέρι, και 3 το βράδυ. Μας εξυπηρετούσε όμως το δωμάτιο που δεν είχε ταβάνι, και έτσι έβρισκαν οι φασολάδες διέξοδο.

Συνεργάστηκα με πολλούς μαστόρους: Χρήστο Δάλλα, Κώστα Παπαδιά, Χρ. Τόγκα, Αν. Κολοκύθα, Τζεφερίδη, Ταμπρατζή, Γιάννη Καβαδία κλ.π. Είχα και μερικά περιστατικά που αξίζει να τα αναφέρω.

Εργαζόμουν με το Χρήστο Δάλλα, τον πρώτο μήνα που ήμουν στην Πρέβεζα, σε ένα σπίτι, κάναμε σουφάδες, στον 1ο και στον 2ο όροφο. Το σπίτι ήταν δυο ηλικιωμένων δεσποινίδων. Εγώ δεν έμοιαζα με τους άλλους εργάτες. Φορούσε φόρμα και μπερέ, υποδήματα από την Ηλεκτρική του Αιγίου. Η δουλειά που έκανα ήταν σκληρή. Έφτιαχνα λάσπη με ασβέστη και άμμο και με το πυλοφόρι, κουβαλούσε τη λάσπη, από την αυλή, στον δεύτερο όροφο. Οι Δεσποσύνες, το πήραν αλλιώς. Πήγαν στον μάστορα και

του είπαν, ότι κατάλαβαν πως εγώ πρέπει να ήμουν ξένος, ίσως Κύπριος, που ξέμεινε από τον πόλεμο. Ο Μαστρο Χρήστος τους είπε πως κάνουν λάθος, γιατί ήμουν ξάδερφός του απ' το χωριό.

Αλλά δεν την έπεισε. Μου το είπε ο Χρήστος, πήγα και τους μίλησα. Τους είπα να μην λένε τέτοια πράγματα, μην τα ακούσουν οι Ιταλοί, και άιντε να καθαρίσεις με τους Φασίστες. Έτσι σταμάτησε αυτό το κουτσομπολιό.

Άλλο περιστατικό, είχα με άλλο μάστορα, τον Αριστείδη Ταμπρατζή. Φτιάχναμε τα κεραμίδια της στέγης σε ένα χαγιάτι. Η κυρία του σπιτιού μας παρακολουθούσε από τη βεράντα, ίσως για να δουλεύουμε πιο γρήγορα. Φώναζε την υπηρέτρια: «Ελένη φέρε μου καφέ

και τα τσιγάρα μου», (κάπνιζε κιόλας). Σε μας φυσικά τίποτα. Είναι δυνατόν να θέλουν και οι μαστόροι καφέ;

Λευκαδίτης όμως ο μάστορ Αριστείδης, με συμβούλεψε, τι θα κάνουμε για να πίνουμε και εμείς καφέ. Μου φώναζε «Γιώργο φέρε μου ένα γερό κεραμίδι», του το πήγαινα, αυτό με το μυστρί το έσπαγε. Ξαναφώναζε να του πάω άλλο. Του έλεγα: «Το έσπασες κι αυτό μάστορα». Μου απαντούσε: «Δε βαριέσαι Γιώργο, κάθε κεραμίδι αξίζει όσο ένας καφές». Στο τρίτο σπάσιμο άκουσα την κυρά να λέει. «Ελένη κάνε γρήγορα καφέ στα παιδιά». Από τότε είχαμε καφέ πρωϊ-απόγευμα, όσες μέρες εργαστήκαμε ακόμα...

Σωματείο οικοδόμων Κόνιτσας 1/5/1961 στην Αγ. Βαρβάρα.

Επάνω αριστερά: Γ. Νίκου, Π. Βλάχος, Δ. Ευαγγέλου, Δ. Πορφύρης, Δ. Οικονόμου, Ι. Βλάχος, Ηλίας Αρβ., Τσιάτος, Κ. Ζήσιος, Νούτσος, Δ. Ρούσης.

Κάτω αριστερά: Ι. Ξάνος, Απ. Κακαράντζας, Θ. Καρπούνης, Π. Εξάρχου, Β. Πολύζος (πρόεδρος), Ευ. Χαλούλος, Π. Κίτσιος, Χ. Κισιάνης, Άγνωστος, Θ. Γαζώνας, Ι. Ηλίας.

Ένα μνημείο για τον εμφύλιο στο Μοναστήρι

Στο Τσομπάνι, το βουνό που δεσπόζει πάνω από το Μοναστήρι, έγιναν μάχες κατά τη διάρκεια του εμφύλιου πολέμου 1946-1949. Στις μάχες αυτές πολλά παλληκάρια έχασαν τη ζωή τους σ' αυτό τον αδελφοκτόνο πόλεμο, που τόσα πολλά στέρησε από το έθνος μας.

Τα άψυχα κορμιά τους θάφτηκαν σε πρόχειρους τάφους ακόμα και σε πολυβολεία. Με την πάροδο των ετών οι Μοναστηριώτες μάζεψαν τα οστά και τα φύλαξαν στο οστεοφυλάκιο του χωριού μας.

Όμως η καταστροφική πυρκαγιά του 1993 έκαψε την εκκλησία του νεκροταφείου μας (παλιός Άη-Θανάσης), μαζί και το οστεοφυλάκιο. Τα οστά σκορπίστηκαν τριγύρω. Οι χωριανοί για άλλη μια φορά τα συνέλεξαν και τα τοποθέ-

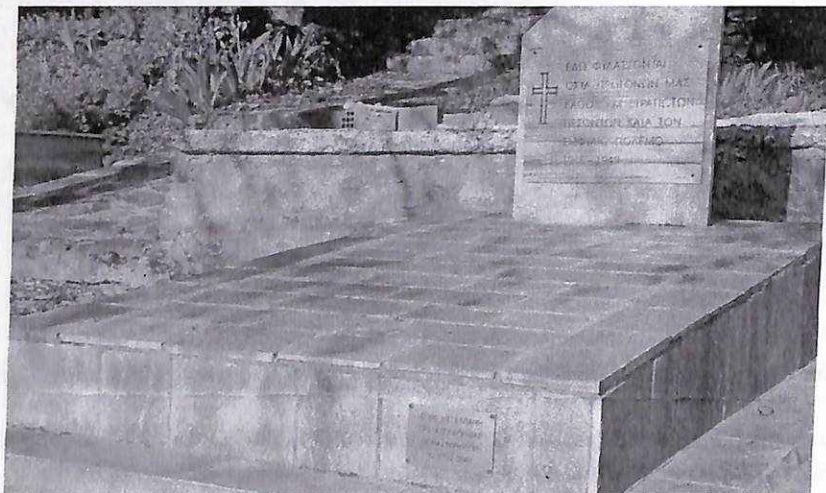
τησαν σε ένα κιβώτιο στο νέο οστεοφυλάκιο, που κατασκευάστηκε με δαπάνη του αείμνηστου Θωμά Ζιώγα.

Το 2007 με πρωτοβουλία και χρηματοδότηση της Αδελφότητας Μοναστηριωτών και του τότε προέδρου αείμνηστου Στέφανου Παναγιώτου, κατασκευάστηκε το μνημείο που εικονίζεται, στο χώρο του νεκροταφείου του Μοναστηριού, και στο οποίο ενταφιάστηκαν όλα αυτά τα οστά.

Η ειρωνεία και το παράδοξο της ιστορίας είναι το πόσα θα έχουν να λένε, οι αντιμαχόμενοι αλλά και οι άμαχοι χωριανοί και πόσες ιστορίες θα ανταλλάσουν σ' αυτό το μέτρο Ηπειρώτικης γης.

Ευχαριστώ για την φιλοξενία

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Συγκροτήθηκε την 5/6/2012 το νέο Εφορευτικό Συμβούλιο της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Κόνιτσας ύστερα από πρόσκληση του προϊσταμένου της Βιβλιοθήκης στα γραφεία της Βιβλιοθήκης. Το εφορευτικό Συμβούλιο αποτελείται από πέντε τακτικά και πέντε αναπληρωματικά μέλη όπως συγκροτήθηκαν με την απόφαση αριθμ.6403/ΙΖ/20-1-2012 της Δ/σης Βιβλιοθηκών & Γενικών Αρχείων του Τμήματος Α Βιβλιοθηκών και δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 37 ΥΟΔΔ/30-1 -2012. Το εφορευτικό Συμβούλιο συγκροτήθηκε από τα παρακάτω μέλη:

1. Τρεμπέλα Ανδρέα του Δημητρίου, Μητροπολίτη Κόνιτσας ως τακτικό μέλος με αναπληρωματικό μέλος τον Κωνσταντάρη Ιωήλ του Κων/νου Ιερέα

2. Ραπακούσιο Απόστολο του Τρύφωνα, Αντιδήμαρχο Κόνιτσας, ως τακτικό μέλος με αναπληρωματικό μέλος τον Σδούκο Κοσμά του Κων/νου Πρόεδρο Δημοτικού Συμβουλίου.

3. Τσουβαλή Αικατερίνη του Αχιλλέα, Πρόεδρο Κοινοφελούς Επιχείρησης του Δήμου Κόνιτσας ως τακτικό μέλος με αναπληρωματικό μέλος τον Παπασπύρου Ανδρέα του Ζήση Δημοτικό Σύμβουλο τ. Διευθυντή Πολεμικού Μουσείου .

4. Ντάφλη Δημήτριο του Γεωργίου Διδάσκαλο Διευθυντή 2ου Δημοτικού Σχολείου Κόνιτσας ως τακτικό μέλος με αναπληρωματικό μέλος τον Καλλιντέρη Γεώργιο του Χρήστου ,Διευθυντή Γενικού Λυκείου Κόνιτσας.

5. Τουφίδη Σωτήριο του Πανταζή, εκδότη του περιοδικού Κόνιτσα ως τακτικό μέλος , με αναπληρωματικό μέλος τον Παπαϊωάννου Δημήτριο- Χαράλαμμο του Ιωάννη Βιολόγο, Υπάλληλο της Αναπτυξιακής εταιρείας Περιφέρειας Ηπείρου.

Πρόεδρος του Εφορευτικού Συμβουλίου ορίζεται ο Τρεμπέλας Ανδρέας Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως Πωγωνιανής και Κονίτσας και Αντιπρόεδρος ο Ραπακούσιος Απόστολος Αντιδήμαρχος Κόνιτσας.

Στη συνέχεια από τον Προϊστάμενο της Βιβλιοθήκης Δημήτρη Ευαγγέλου έγινε ενημέρωση εν συντομία του Συμβουλίου για θέματα που αφορούν την Βιβλιοθήκη καθώς και για προγράμματα στα οποία συμμετέχει η Βιβλιοθήκη αναφέρθηκαν τα εξής:

Η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας ιδρύθηκε το 1960 με το ΦΕΚ αριθ.365τβ /12/8/1960 με συγχώνευση της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Κόνιτσας και δωρεά χιλιάδων τόμων από τον Νι-

κόλαο Κ. Τσάκα και άλλους Κονιτσιώτες. Σήμερα διαθέτει 55.000 χιλιάδες τόμους βιβλίων περίπου.

Σε εξέλιξη βρίσκεται η σύνταξη μελέτης για την στέγαση της Βιβλιοθήκης από το Υπουργείο Παιδείας στο χώρο που άλλοτε λειτουργούσε το κέντρο Νεότητας ύστερα από την παραχώρηση του κτηρίου από τον Δήμο στην Βιβλιοθήκη.

Η Βιβλιοθήκη διαθέτει κινητή μονάδα -Βιβλιοαυτοκίνητο που για περίοδο δεκαπέντε περίπου ετών είχε τομέα ευθύνης τον Νομό Καστοριάς, μέρος των Νομών Ιωαννίνων και Θεσπρωτίας με κύρια αποστολή την επίσκεψη σε σχολεία Πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για δανεισμό των μαθητών αλλά και άλλους χώρους όπως κατασκηνώσεις, φυλακές κ.α.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΩΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ «ΚΟΝΙΤΣΑ»

Το νεοσύστατο σωματείο μας θέλοντας να τιμήσει την επέτειο των εκατό (100) χρόνων από την απελευθέρωση της Κόνιτσας από τον τουρκικό ζυγό στις 24 Φεβρουαρίου 1912, που συμπληρώνονται στις 24 Φεβρουαρίου 2013, σκοπεύει να εκδώσει βιβλίο-λεύκωμα με κείμενα και φωτογραφικά ντοκουμέντα για την απελευθέρωση του τόπου μας.

Ο λαμπρός γιορτασμός της απελευθέρωσης, με την απόδοση των προεπουσών τιμών στους ηρωικούς νεκρούς μας, στις σκούρες ημέρες που περνάμε είναι απαραίτητος και για μας τους ζωντανούς. Να αναλογισθούμε τι μας κληρονόμησαν οι πεσόντες για την απελευθέρωση και τι εμείς παραδίδουμε στα παιδιά μας.

Καλούμε κάθε συλλογικότητα και τον καθένα που θέλει να προσφέρει με έντυπο υλικό, ακόμη και με απόψεις και προτάσεις, στην παραπάνω επετειακή έκδοση και στον γιορτασμό να έρθει μαζί μας σε επικοινωνία στην διεύθυνση του περιοδικού «ΚΟΝΙΤΣΑ».

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Σωματείου
ΣΩΤΗΡΗΣ ΤΟΥΦΙΑΗΣ

Ακόμη η Βιβλιοθήκη μας σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης υλοποιεί με το πρόγραμμα ΑΒΕΚΤ

Βιβλιογραφικές εγγραφές σε βάση δεδομένων με σκοπό να μπορούν εύκολα να αναζητηθούν τα βιβλία και μέσω του διαδικτύου ώστε να είναι προσβάσιμα στην παγκόσμια Κοινότητα.

Παράλληλα προχωρά και η διαδικασία ψηφιοποίησης σπάνιων βιβλίων όσων δεν υπάρχουν δεσμεύσεις σχετικά με τα πνευματικά δικαιώματα των συγγραφέων.

Η Βιβλιοθήκη μας σε συνεργασία με την Αστική Μη Κερδοσκοπική εταιρεία Future library υλοποιεί το πρόγραμμα «Προώθηση της Ανάγνωσης, της Δημιουργικότητας και την Καινοτομίας, Καλοκαίρι 2012.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ 2012

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΟΝΙΤΣΑΣ - FUTURE LIBRARY ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ: ΔΗΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΜΕ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ - ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΕΚΔΗΛΩΣΗ 1 - 27 Ιουνίου 2012

Ώρα: 11 π.μ.

Τόπος: Βιβλιοθήκη

Τίτλος Εκδήλωσης: Γνωρίζω το γείτονά μου Ι

Περιγραφή: Θα αναζητήσουμε στα βιβλία τοπικής ιστορίας μνημεία και τόπους που έχουν σχέση με το πολυπολιτισμικό παρελθόν και παρόν της Κόνιτσας. Θα χαράξουμε τη διαδρομή τους στο χάρτη για να τα επισκεφτούμε την επόμενη μέρα

Ηλικίες: 10-12 χρονών

ΕΚΔΗΛΩΣΗ 2 - 28 Ιουνίου 2012

Ώρα: 11 π.μ.- 12

Τόπος: Βιβλιοθήκη

Τίτλος Εκδήλωσης: Ένα βιβλίο την εβδομάδα: οι διαδρομές των ηρώων Ι

Περιγραφή: Θα γίνει ανάγνωση του βιβλίου «Όταν ο λύκος πεινάει» της Christine Naunmann, εκδ. Παπαδόπουλος

Ηλικίες: 6-8 χρονών

ΕΚΔΗΛΩΣΗ 3 - 29 Ιουνίου 2012

Ώρα: 9,30 π.μ.

Τόπος Συνάντησης: Βιβλιοθήκη

Τίτλος Εκδήλωσης: Γνωρίζω το γείτονά μου ΙΙ

Περιγραφή: Θα επισκεφτούμε τους χώρους πολυπολιτισμικότητας που χαράξαμε στο χάρτη και θα συνομιλήσουμε με τους νεαρούς πρόσφυγες και μετανάστες που φιλοξενούνται στο Κέντρο Παιδικής Μέριμνας

Ηλικίες: 10- 12 χρονών

ΕΚΔΗΛΩΣΗ 4 - 2 Ιουλίου 2012

Ώρα: 11 π.μ.

Τόπος: Βιβλιοθήκη

Τίτλος Εκδήλωσης: Παιχνίδι γνωριμίας με τα καινούρια βιβλία της βιβλιοθήκης

Περιγραφή: Θα γνωρίσουμε τους νέους τίτλους παιδικών βιβλίων που προστέθηκαν στη συλλογή της Βιβλιοθήκης μας και θα παίξουμε παιχνίδια

Ηλικίες : 6-12 χρονών

ΕΚΔΗΛΩΣΗ 5 - 4 Ιουλίου 2012

Ώρα: 11 π.μ.-12

Τόπος: Βιβλιοθήκη

Τίτλος Εκδήλωσης: Ένα βιβλίο την εβδομάδα: οι διαδρομές των ηρώων ΙΙ

Περιγραφή: Θα γίνει ανάγνωση του βιβλίου «Η πριγκίπισσα, ο δράκος και ο

ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ (ΚΕΔΚ) ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ 2012

- Αθλητικές εκδηλώσεις "Ευάθλος", Κόνιτσα, 2-4 Ιουνίου
- Ροκ Συναυλία με τον Χάρη Γιούλη και τον Γιάννη Μήτση, στην Κεντρική Πλατεία Κόνιτσας, 3 Ιουνίου
- Έκθεση έργων του εργαστηρίου Αγιογραφίας της Κοινωφελούς Επιχείρησης Δήμου Κόνιτσας, στον Εκθεσιακό χώρο του Πνευματικού Κέντρου Δήμου Ιωαννινών, 18-23 Ιουνίου (Ιωάννινα)
- Μουσική εκδήλωση έντεχνου λαϊκού, χορωδιακές επεξεργασίες δημοτικών και τραγουδιών του Θεοδωράκη, Χατζηδάκι, Λοΐζου, Καλδάρη κ.ά. με τη Νορβηγική χορωδία ΑΡΚΑΔΙΑ, 26 Ιουνίου, (Κόνιτσα)
- Μουσική εκδήλωση με τους μαθητές-τριες του Ωδείου Κόνιτσας και την Παιδική Χορωδία 28 Ιουνίου, (Κόνιτσα)
- Έκθεση έργων του Τμήματος Ζωγραφικής της Κοινωφελούς Επιχείρησης Δήμου Κόνιτσας, στο Παλιό Δημαρχείο Κόνιτσας, 29 Ιουνίου-4 Ιουλίου (Κόνιτσα) Έκθεση έργων του Τμήματος Αγιογραφίας της Κοινωφελούς Επιχείρησης Δήμου Κόνιτσας, στο Παλιό Δημαρχείο Κόνιτσας, 9-14 Ιουλίου (Κόνιτσα) Πενθήμερο Κινηματογραφικό Εργαστήριο για νέους με το Νεανικό Πλάνο, 2-6 Ιουλίου, στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας
- Δήμερο Εργαστήριο Κινουμένων Σχεδίων για παιδιά 9-12 ετών με το Νεανικό

νικό Πλάνο, 2-3 Ιουλίου, στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας (Κόνιτσα) Ταξίδι στην παράδοση με μουσική και χορό, Κεντρική Πλατεία Κόνιτσας, 13 Ιουλίου Συνέδριο του Ε.Μ.Π., "Η Συμβολή του Ε.Μ.Π. στην Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη του Δήμου Κόνιτσας" στο Συνεδριακό Κέντρο Δήμου Κόνιτσας, 14 Ιουλίου. Εορτασμός της Γυναίκας της Πίνδου στη Φούρκα Κόνιτσας, 20 Ιουλίου. Τριήμερο για την κτηνοτροφία, στην Αετομηλίτσα, 27-29 Ιουλίου. Εκδήλωση στα Λουτρά Αμάραντου με τη Χορωδία Παραδοσιακής μουσικής Δήμου Κόνιτσας, 23 Ιουλίου

Στα πλαίσια του Summer school, εκδήλωση "Μουσικές του Κόσμου" με τη συμμετοχή των φοιτητών και των νέων της Κόνιτσας, Αύγουστος (Κόνιτσα)

Εταιρεία Θεάτρου Θεσσαλονίκης "Λαμπιόνι", παράσταση για παιδιά και όχι μόνο "Ο Μικρός Πρίγκιπας" του Σαιντ Εξυπερύ, Κεντρική Πλατεία Κόνιτσας, 8 Αυγούστου. Πολιτιστικές εκδηλώσεις Καστάνιανης, 10-15 Αυγούστου (οργάνωση τοπικοί φορείς) Αφιέρωμα στους δημιουργούς των Μαστοροχωριών του Γράμμου (Ζωγράφοι, Αγιογράφοι, Ξυλόγλυπτες, Μαστόροι της Πέτρας) & οδοιπορικό στο φυσικό περιβάλλον του Γράμμου, 9-18 Αυγούστου (Πυρσόγιαννη, Βούρμπιανη, Γοργοπόταμος, Οξυά, Ασημοχώρι, Χιονιάδες) (συνδιοργάνωση: ΚΕΔΚ και τοπι-

κοί φορείς)

Συμπόσιο "Αντισεισμική Συμπεριφορά των Πέτρινων Κτιρίων", 10, 11 Αυγούστου, Δροσοπηγή (οργάνωση: Αδελφότητα Δροσοπηγιωτών)

Ιο Συνέδριο του Συνδέσμου Αποφοίτων Γυμνασίου- Λυκείου Κόνιτσας με θέμα: "Ανάπτυξη και Προοπτικές Περιοχής Κόνιτσας", 11-12 Αυγούστου, στο Δημαρχείο Κόνιτσας (οργάνωση: Σύνδεσμος Αποφοίτων Γυμνασίου - Λυκείου Κόνιτσας). 9η Γιορτή πίτας και παραδοσιακό γλέντι, 11 Αυγούστου, Ελεύθερο (οργάνωση: Μορφωτικός-Εξωραϊστ. Σύλλογος)

Διάσχιση μονοπατιού από Γεφύρι Ζιάσκα (Αμάραντος) ως τον Σαραντάπορο. Αυτοψία της διαδρομής των 5 πέτρινων γεφυριών με τη συμμετοχή ειδικών και αποτύπωση με GPS.

Στόχος η ανάπτυξη πεζοπορικών διαδρομών του Δήμου Κόνιτσας, Αύγουστος

• Φεστιβάλ χορωδιών με τη συμμετοχή και της Χορωδίας Παραδοσιακής Μουσικής Δήμου Κόνιτσας, (Κεράσοβο) 11-12 Αυγούστου, (οργάνωση: Τοπ. Σύλλογος)

• Γιορτή στο ξύλινο καταφύγιο και ανάβαση ορειβατικών ομάδων στη Δρακόλιμνη και την κορυφή του Σμόλικα, 17 Αυγούστου 2012, (Παλαιοσελλί) (οργάνωση: Σύλλογος "Αγία

Παρασκευή" Παλαιοσελλίου)

• Παραδοσιακό Πανηγύρι στη Μόλιστα, 18 Αυγούστου, (οργάνωση Συλλ. Μολιστινών)

• Έκθεση φωτογραφίας με θέμα "Το Παζαρόπουλο στην Κόνιτσα, 1927-1930", της Έλλης Παπαδημητρίου, από το φωτογραφικό αρχείο του Μουσείου Μπενάκη, Παλιό Δημαρχείο Κόνιτσας, Αύγουστος

• Έκθεση έργων λαϊκών δημιουργών και έκθεση φωτογραφίας από το φωτογραφικό αρχείο των Λάμπρου Ράπη και Παναγιώτη Τσιγκούλη, Παλιό Δημαρχείο Κόνιτσας, Αύγουστος-Σεπτέμβριος

• Γιορτές Αώου στο Πέτρινο Γεφύρι Κόνιτσας, συναυλία με τους Locomodo, 17 Αυγούστου

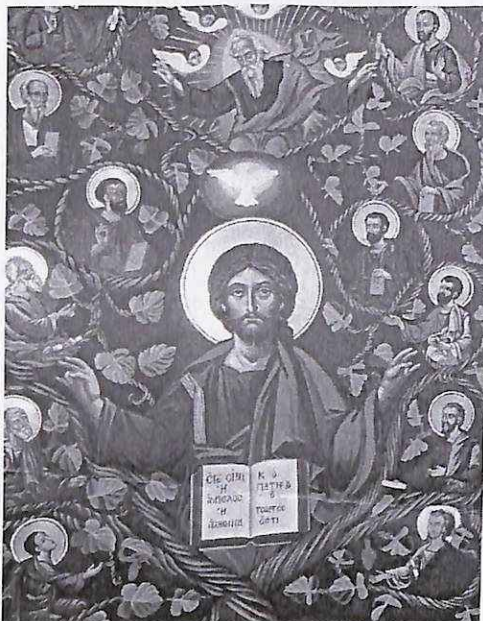
• Γιορτές Αώου στο Πέτρινο Γεφύρι Κόνιτσας, συναυλία με τον Δημήτρη Ζερβουδάκη, 18 Αυγούστου

• Θεατρική παράσταση "Καππαδοκία" με τον Πολιτιστικό Θεατρικό Σύλλογο Καππαδοκών Ν. Καβάλας, 4 Αυγούστου, Κόνιτσα

• ΔΗΠΕΘΕ Ιωαννίνων, "Ο Μανδραγόρας του Μακιαβελλί", 17 Αυγούστου, Πυρσόγιαννη

• ΔΗΠΕΘΕ Ιωαννίνων, "Ο Μανδραγόρας του Μακιαβελλί", 21 Αυγούστου, Κλειδωνιά

Η ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣ ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

• Η Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Κόνιτσας σε συνεργασία με το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Ιωαννιτών διοργάνωσε έκθεση έργων του εργαστηρίου Αγιογραφίας Δήμου Κόνιτσας από 18-24 Ιουνίου, στον εκθεσιακό χώρο.

Έχοντας ως βάση τη βυζαντινή παράδοση, την τέχνη των Χιονοδιαδωτών Αγιογράφων και τις τάσεις της σύγχρονης αγιογραφίας, τα έργα φέρνουν τη σφραγίδα του κάθε δημιουργού.

Είναι αποτέλεσμα ατελείωτων ωρών εργασίας, χωρίς βιασύνη, χωρίς προχειρότητα, χωρίς τυποποιήσεις, χωρίς να

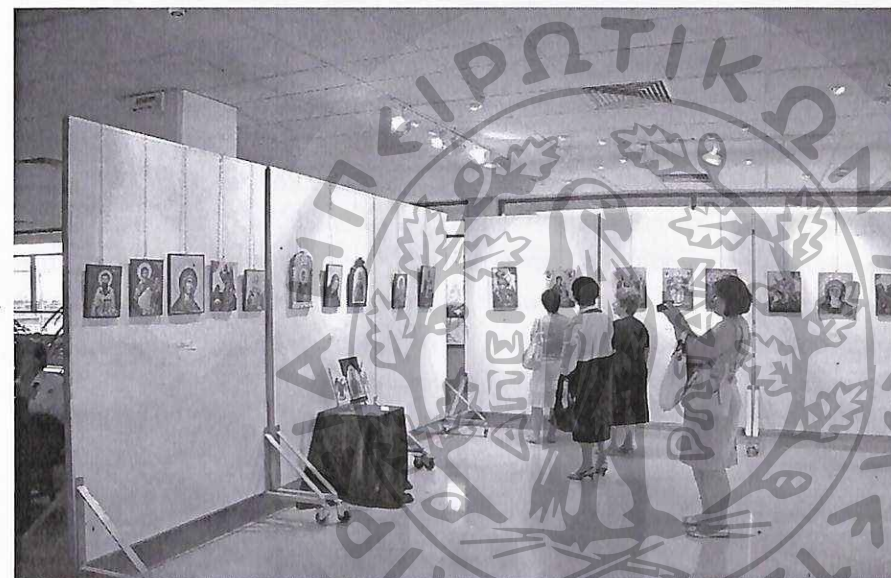
αποτελούν πιστές αναπαραγωγές άλλων έργων. Εξάλλου η αγιογραφία δεν είναι τέχνη στατική, έχει δυναμισμό και εξελικτική πορεία. Απαιτεί γνώσεις, τεχνική, εμπειρία, υπομονή, ακρίβεια, με στόχο την υψηλή ποιότητα.

Μετά από αρκετές εκθέσεις έργων στα όρια του Δήμου Κόνιτσας, για πρώτη φορά, το Τμήμα Αγιογραφίας της Κοινωφελούς Επιχείρησης Δήμου Κόνιτσας εκθέτει σε ευρύτερο κοινό.

Εκθέτουν έργα τους οι:
Αθανασόπουλος Βασίλειος
Βελήκαρη-Παγανιά Άννα-Μαρία
Εξάρχου Αγγελική
Ζούκη-Λαζογιάννη Ελένη
Μάλιακα Πηνελόπη
Μέμου Παρασκευή

Μουρεχίδου Μαρίνα
Μπλιθικιώτη - Εξάρχου Βασιλική
Μπλιθικιώτη-Ντόνα Φωτεινή
Μαυσιδου Παρασκευή
Παντελή-Κίτσιου Ελένη
Στεφάνου Ράνια
Τσουβαλή-Τσαρούχη Αικατερίνη

Στην εκδήλωση συμμετείχε και η χορωδία παραδοσιακών τραγουδιών του Δήμου Κόνιτσας.

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΑΔ/ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Προς το Δήμο Κόνιτσας
Δήμαρχο κ. Παν. Γαργάλα
44100 Κόνιτσα

Κοινοποίηση
α. κ. Νικ. Εξάρχου
β. κ. Παπασπύρου

Αγαπητέ κ. Δήμαρχε

Εν συνεχεία της από 9.4.2012 αναπάντητης επιστολής μας (!), σχετικά με την πρότασή μας για διοργάνωση, στην Κόνιτσα-Δροσοπηγή-Μέτσοβο, ημερίδας, με θέμα «Τα αίτια της πληθυσμιακής ερήμωσης των ορεινών χωριών της Ηπείρου και οι δυνατότητες αποτροπής της περαιτέρω ερήμωσης και της πληθυσμιακής ενίσχυσης, μέσω προγραμμάτων αναπτυξιακής πολιτικής των ορεινών περιοχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης» σας εκθέτομε τα ακόλουθα:

Μας προκαλεί δυσάρεστα συναισθήματα και σκέψεις το γεγονός ότι η πρότασή μας για τη διοργάνωση της σημαντικής αυτής ημερίδας, έμεινε αναπάντητη και προφανώς δεν περιήλθε σε γνώση του Δημοτικού Συμβουλίου.

Στην επιστολή μας σας εκθέσαμε ότι η ημερίδα αυτή ήταν ιδιαίτερα σημαντική, διότι θα μετείχαν σ' αυτή, πλέον των αξιολογών Ελλήνων ειδικών για την περιφερειακή ανάπτυξη και αρμόδιοι (μεταξύ αυτών και ένας διευθυντής) της Γενικής Δ/σης Περιφερειακής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία εκπονεί και τα προγράμματα Περιφερειακής Ανάπτυξης της Ε.Ε. Όλη την οργάνωση της ημερίδας θα την είχαμε εμείς (έντυπα-προσκλησεις-ενημερωτικά δελτία-οργανωτική δομή-θεματολογία κ.τ.λ.), καθώς επίσης θα είχαμε και το σχεδιασμό των διαφόρων άλλων εκδηλώσεων.

Με την επιστολή σας τονίσαμε και τη σημασία της ημερίδας και το ενδεχόμενο πρακτικό αποτέλεσμα να εκπονηθεί κάποιο πρόγραμμα περιφερειακής ανάπτυξης των ορεινών περιοχών μας από τους παρόντες υπηρεσιακούς παράγοντες της Ε.Ε., τη συμμετοχή των οποίων εξασφάλισαμε μέσω του ΕΥΡΩ-ΠΑΪΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ, του οποίου πρόεδρος, στο Τμήμα Ελλάδος, είναι ο

πρόεδρος της Ομοσπονδίας μας.

Σας τονίσαμε στην επιστολή μας, (την οποία δυστυχώς δεν διαβάσατε) ότι θάπρεπε να μας γνωστοποιήσετε τις απόψεις σας, ώστε αν συμφωνούσατε, τότε θα ερχόμασταν στην Κόνιτσα για να συζητήσουμε λεπτομερέστερα την όλη οργάνωση και το γενικό πλαίσιο της όλης οργάνωσης.

Μας εκπλήσσει πραγματικά, ότι μόνο η μη ανταπόκρισή σας στη σπουδαία αυτή πρωτοβουλία μας, αλλά κυρίως η μη απάντησή σας, έστω και τυπικής ακόμη, με την οποία θα μας γνωστοποιούσατε ότι δεν θέλετε ή δεν μπορείτε να συμμετάσχετε (ο Δήμος) στην ημερίδα αυτή. Τόσο δύσκολη ήταν η σύνταξη μιας απαντητικής επιστολής και τόση «απασχόληση» έχετε ώστε να μην αναγνώσετε την επιστολή μας ή να τη γνωστοποιήσετε στο Δημοτικό Συμβούλιο;

Με την ευκαιρία αυτή σημειώνουμε, με λύπη μας, ότι ο Δήμος Κόνιτσας, (μετά την αποχώρηση του κ. Χατζηφραιμίδη) είναι ο μόνος Δήμος της Ηπείρου που δεν έχει καμία επαφή και συνεργασία με τους Αποδημικούς Συλλόγους και ιδιαίτερα με την Ομοσπονδία των Συλλόγων των χωριών της Κόνιτσας, η οποία είναι και θεωρείται από τις πλέον δραστήριες Ηπειρωτικές Αποδημικές Οργανώσεις και η θέληση και το ενδιαφέρον της εκδηλώνεται ποικιλοτρόπως για τη γενέθλια γη μας και τους κατοίκους της.

Η επιστολή μας αυτή κοινοποιείται και στους επικεφαλής των συνδυασμών δημοτικών συμβούλων, διότι «φρονούμε» ή θέλουμε να πιστεύουμε, ότι η αδιαφορία του Δήμου για την ανάπτυξη των χωριών της «Επαρχίας» Κόνιτσας δεν είναι γενική, αλλά ορισμένων μόνο προσώπων.

Ευελπιστώντας σε κάποια μελλοντική συνεργασία μας.

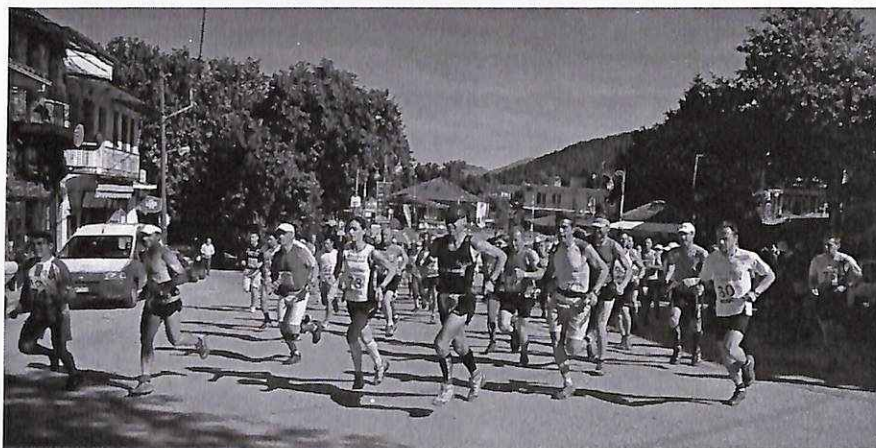
Φιλικά
Για το Δ.Σ.

Ο Πρόεδρος
Μιχαήλ Ν. Μαρτσέκης

Η Γεν. Γραμματέας
Νίκη Γκουντουβά

Υ.Γ. Κρίνουμε ότι δεν χρήζει κριτικής η «χθεσινή» επιστολή της «Κοινοφελούς Επιχείρησης», η οποία θεωρεί την προτεινόμενη ημερίδα μας «ίδιας σημασίας» με τις «μαθητικές» ημερίδες που οργανώνει.

ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Φωτογραφίες Ενάθλου
Λάμπρου Ράμπη
Τηλ. 6946096040
mail: lampros@otenet.gr

Συναυλία με τη Νορβηγική χορωδία ΑΡΚΑΝΤΙΑ στο Δημαρχείο Κόνιτσας 26-6-2012
Η χορωδία ΑΡΚΑΝΤΙΑ, είναι μια π. δεκαπενταμελής χορωδία,
που ειδικεύεται στην ελληνική χορωδιακή μουσική

Η ΑΡΚΑΝΤΙΑ με την παραδοσιακή χορωδία Κόνιτσας.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Με έξοδο στη φύση γιορτάστηκε από μόνιμους κατοίκους της περιοχής μας και επισκέπτες η φετινή Πρωτομαγιά.

• Μετά από ήρεμη προεκλογική κίνηση, ήσυχια προσήλθαν στην κάλπη οι πολίτες για την εκλογή των 300 εθνοπατέρων (Αποτελέσματα σ' άλλη σελ.).

• Συνάντηση - ενημέρωση, πραγματοποιήθηκε από τον εμποροεπαγγελματικό σύλλογο Κόνιτσας στις 16/5 στην αίθουσα του Δημαρχείου με θέμα:

- Διαδημοτική συνεργασία Κόνιτσας - Πρεμετής

- Οι καινούργιοι δρόμοι στην Αλβανία
- Ο Δυτικός άξονας Βαλκανίων και ο ρόλος της Μέρτζιανης για την ανάπτυξη της Κόνιτσας και της ευρύτερης περιοχής της.

Εισηγητής: Τάσος Γεώργιος

• Στις 17/5 μετά από πτώση της θερμοκρασίας έπεσε αρκετή βροχή και χιόνι στα ψηλά βουνά, επαληθεύοντας τη λαϊκή παροιμία «οντά 'πρεπε δεν έβρεχε και το Μάν χιόνιζε».

• Κινητή μονάδα σπειρομέτρησης της Πνευμονολογικής Εταιρείας επισκέφτηκε την πόλη μας και εξέταζε για μια ημέρα δωρεάν τους κατοίκους που προσήλθαν στην Κεντρ. Πλατεία.

• Τέτοιες επισκέψεις είναι και ευπρόσδεκτες και πολύ χρήσιμες για την ακριτική περιοχή μας.

• Τριήμερο (2-3-4 Ιουνίου) έγινε ο φετινός «ΕΥΑΘΛΟΣ» με συμμετοχή αθλητών στο αλεξίπτωτο πλαγιάς, Καγιάκ και

ποδήλατο βουνού.

• Έγγραφο διαμαρτυρίας έστειλε στο Δήμο, Δασαρχείο Δημ. Συμβούλιο, Πρόεδρο Τοπικού Συμβουλίου και Πολιτιστικό Σύλλογο Βούρμπιανης, η Όλγα Οικονόμου για το κόψιμο δυο ελάτων που κοσμούσαν το σχολείο του χωριού.

• Η Δημόσια Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

σε συνεργασία με τη Δημόσια Βιβλιοθήκη Σπάρτης παρουσίασε στις αίθουσές της φωτογραφίες από τη ζωή του ποιητή Νικηφόρου Βρεττάκου και σύντομη αναφορά στο πλούσιο έργο, που φυλάσσεται στο προσωπικό αρχείο του δωρεά της οικογενείας του στη Δ. Βιβλιοθήκη Σπάρτης.

• Συναυλία με τη Νορβηγική χορωδία «ΑΡΚΑΝΤΙΑ» δόθηκε στις 26/6/12 στο συνεδριακό κέντρο του Δήμου με έργα Θεοδωράκη, Χατζηδάκη, Λοΐζου, Μαρκόπουλου, Καλδάρη, Σαμαρά, Ζλατάνου.

Στη συναυλία συμμετείχε και η παραδοσιακή χορωδία Πνευμ. Κέντρου Κόνιτσας.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

• Στις 16/4 βαπτίστηκαν στην Κόνιτσα ο Θωμάς-Παντελεήμων Τάσιος του Τριανταφύλλου.

• Στις 27/5 στα Γιάννινα ο Φάνης Παππάς και η Μαρία Αθ. Βουρδούκα βάφτισαν το αγοράκι τους. Όνομα Αλέξανδρος.

• Στις 27/5 βαπτίστηκε στην Ηλιόρραχη η Αγγελική Παπανικολάου του Πασχάλη.

• Στις 3/6 ο Αθανάσιος και η Μαρία Ζήση, βάφτισαν στο Δίστρατο το γιό τους. Όνομα: Ηλίας.

• Στις 4/6 βάφτισαν στην Άρτα το κοριτσάκι τους ο Χάρης Σιάμπαλος και η Ελένη Καραφέρη. Όνομα: Μαρκέλλα.

• Στις 23/6 ο Παναγιώτης Μπερελής και Ιουλία Ντίνη, βάπτισαν τα διδυμάκια τους. Τα ονόματα αυτών Αχιλλέας-Χρήστος. Να τους ζήσουν.

Π. Νάτσος

ετών 89 στην Κόνιτσα.

• Στις 4/6 η Δημητρούλα Παπαναστασίου ετών 89 στην Κόνιτσα.

• Στις 10/6 ο Δημήτριος Νάκος ετών 80 στο Αηδονοχώρι.

• Στις 17/6 ο Γεώργιος Τσινασλάν ετών 80 στην Κόνιτσα.

• Στις 21/6 η Μαρία Τσίπη ετών 88 στην Κόνιτσα.

• Στις 24/6 ο Τηλέμαχος Παπανικολάου ετών 76 στα Άρματα.

ΜΝΗΜΕΣ:

• Ο Κων/νος Λιάτσος στη μνήμη της συζύγου του Άννας που έφυγε από τη ζωή στις 21/8/11 προσφέρει στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ» 50 ευρώ.

ΓΑΜΟΙ:

• Στις 21/4 έγιναν στην Αθήνα οι γάμοι του Κων/νου Χ. Τσούκα και της Βασιλικής Καφέζα.

• Στις 9/6 έγιναν στα Γιάννενα οι γάμοι του Σταύρου Δήμου και της Ροδής Π. Παναγιώτου από το Δίστρατο.

ΑΠΕΒΙΩΣΑΝ:

• Στις 28/4 ο Γεώργιος Καλτσούνης ετών 64 στην Κλειδωνιά.

• Στις 11/5 ο Αντώνιος Γεράσης ετών 65 στον Αμάραντο.

• Στις 12/5 ο Θεοχάρης Ροΐδης ετών 82 στην Μολυβδοσκεπάστη.

• Στις 27/5 η Ροζάνη Στεφάνου ετών 74 στην Κόνιτσα.

• Στις 29/5 η Σταθούλα Δερδέκη

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Η σύζυγος Ερμιόνη και τα παιδιά Άκης και Παντελής, ευχαριστούν όλους τους φίλους και συμπολίτες μας που μας συμπαραστάθηκαν με κάθε τρόπο στο βαρύτατο πένθος για την απώλεια του συζύγου και πατέρα Ιωάννη Κορτσινόγλου που απεβίωσε στις 17/4/2012.

Στη μνήμη του, η οικογένειά του προσφέρει στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ» 30 ευρώ.

Αυτοί που έφυγαν

† Για τον εκλεκτό φίλο συνάδελφο Γιάννη Κορτσινόγλου

Αγαπυτέ φίλε και συνάδελφε Γιάννη.

Πέρασαν περίπου δύο μήνες από τότε που έφυγες για το αιώνιο ταξίδι σου από το μάταιο τούτο κόσμο.

Έφυγες και άφησες δυσαναπλήρωτο κενό στην οικογένειά σου αλλά και στη μικρή μας εκπαιδευτική κοινότητα.

Γόνος του ξεριζωμένου Ελληνισμού της Μικράς Ασίας, καμάρωνες για τις ρίζες σου γιατί ήσουν απόγονος του Αγίου Αρσενίου. Μου έδειχνες με περηφάνεια και δέος τη γενέτειρα των γονέων σου τα Φάρασα της Καππαδοκίας, το σπίτι του παππού σου και μου έλεγες ιστορίες που είχαν διασωθεί από τους ευσεβείς γονείς σου.

Είχα την τύχη να συνυπηρετήσω μαζί σου στα δύο σχολεία της πόλης και να συνεργαστώ άριστα.

Ήσουν καταξιωμένος δάσκαλος με απλότητα χαρακτήρα, ήπιος, αξιοπρεπής, τίμιος, εργατικός, ανιδιοτελής.

Εργάστηκες με ζήλο, ήθος, σοβαρότητα, αυταπάρνηση, υπομονή και επιμονή με εξαντλητικό ωράριο χωρίς ειδικό-

τητες που έχουν σήμερα στα σχολεία.

Μεταλαμπάδευες στα παιδιά τα οποία είναι ο καθρέφτης μας όχι μόνο γνώσεις αλλά ήθος και αξίες οι οποίες τείνουν να εκλείψουν ως μέσον αγωγής.

Δίκαιος και ειλικρινής δεν ανεχόσουν την αδικία και πάντα υπερασπιζόσουν το σωστό και το δίκαιο σύμφωνα με τη γνώμη των πολλών.

Ένιωθες περήφανος από τις επιδόσεις των μαθητών στα Πανεπιστήμια και την επαγγελματική τους σταδιοδρομία.

Αγάπησες τα παιδιά και σε αγάπησαν και αυτά πλαισιώνοντάς σε στην πάνδημη κηδεία σου.

Δε διεκδίκησες θέσεις και αξιώματα (προϊσταμένου διευθυντή σχολείου) αν και σου άξιζε, προτίμησες να παλέψεις στην τάξη με τα παιδιά για τα παιδιά ώστε να γίνουν άνθρωποι χρήσιμοι στην κοινωνία.

Σε μια επίσκεψη την τελευταία - έτσι για να σε θυμάμαι αν και λίγο ταλαιπωρημένος - είχες τη διάθεση να μου κάνεις ερωτήσεις και να με πιάσεις όπως άλλοτε πολλές φορές αδιάβαστη ιδίως στη Γεωγραφία.

- Που βρίσκεται η Νέα Γουϊνέα και ποια είναι η πρωτεύουσά της.

Γελάσαμε αστειευτήκαμε και ζήτησα να είσαι επιεικής γιατί τάχα τώρα που συνταξιοδοτήθηκα τα έχω ξεχάσει όλα!

Δεν μπορούσα να σε φτάσω εγώ στις γνώσεις σου γιατί ήσουν κολοσσός.

Σε συμβουλευόμουν στις απορίες μου σε εκαιδευτικά θέματα και πάντα πρόθυμος μου έδινες τις κατάλληλες συμβουλές.

Να'σαι σίγουρος ότι όλοι μας θα σε θυμόμαστε πάντα. Αναπαύσου και προσευχήσου για την οικογένειά σου, τους φίλους, την πατρίδα.

Άλλωστε τους νεκρούς δεν τους ξεχνούμε, τους τιμούμε - με τις προσευχές μας (τρισάγια, μνημόσυνα) - με την τακτική μας επίσκεψη στην κατοικία σας (νεκροταφεία) - με το άναμμα του καντηλιού και με άλλα προσωπικά ο καθένας.

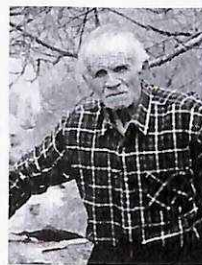
Έτσι φίλε μου Γιάννη επειδή αναπαύεσαι με την λατρευτή μου μητέρα, θα σας επισκέπτομαι τακτικότερα.

Αιωνία σου η μνήμη

**Η συνάδελφος
Α. ΖΗΣΗ-ΦΟΥΝΤΑΡΑ**

† Αντώνης Σίμος

Ο Αντώνης Σίμος του Βασιλείου γεννήθηκε το 1925 στο χωριό Δροσοπηγή (πρ. Κάντισκο) και έφυγε από τη ζωή στις 6/3/2012.

Το 1950 παντρεύτηκε την Ανδρομάχη Κοτσίνα ή Δασκαλάκη. Έγινε το-

μπάνος στα πρόβατα του χωριού και από την αγάπη που είχε για τα ζώα έγινε κτηνοτρόφος με δικό του κοπάδι και ας μην

ήταν από κτηνοτροφική οικογένεια. Όταν πήγαινε στα Γιάννινα αγόραζε με μεράκι τα πιο καλά κουδούνια.

Χαριτολογώντας έλεγε στους φίλους του "όταν θα πέθαινε, να τον πάνε λαλώντας τα κουδούνια".

Κάθε άνοιξη ανέβαινε στο βουνό, στην πέτρα "του Γκουτρουβήλη".

Το 1964 ταξίδεψε με τα πρόβατα στη Λαμία και ξεχειμώνιασε σ' ένα χωριό που λέγεται Πελασγία. Διαδρομή με τα πόδια είκοσι μέρες προς τα κει και άλλες τόσες στο γυρισμό, γιατί τότε δεν γίνονταν μεταφορές με φορτηγά, όπως σήμερα.

Το φθινόπωρο του 1964 πούλησε το κοπάδι και πήγε με τους μαστόρους για χτίσιμο πέτρας.

Το 1965 ξανάφτιαξε μεγάλο κοπάδι και μαζί με τον Νίκο Τσιγκούλη νοίκιασαν λιβάδι στο Λιατοβούνι Κόνιτσας, αλλά ξανά γύρισαν στο χωριό που έμεινε ως τα γεράματά του.

Έγραφε και ποιήματα και σκόλιζε σε πέτρες και ξύλα. Απόκτησε δύο αγόρια και ένα κορίτσι και πέντε εγγόνια.

Ευχόμαστε στη γυναίκα του και στα παιδιά του να ζήσουν και να τον θυμούνται.

Π. Ζωτος

Υ.Γ. Στη μνήμη του Αντώνη και του Ν. Τσιγκούλη προσφέρω 20 ευρώ στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ».

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΒΟΥΛ. ΕΚΛΟΓΩΝ 6-5-2012 ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΚΟΜΜΑΤΑ	ΒΥΤΕΡ	ΟΡΕΣΤΑΣ	ΑΥΡΑ	ΛΕΥΚΑ	ΒΔ	ΣΥΡΕΑ	ΠΕΔΟΚ	ΚΚΕ	ΑΝΕΛΑΥΤΟΙ	ΔΗΜΑΡ	ΑΥΤΗ	ΔΗΛ. ΣΥΜΜΑΧΙΑ	ΟΡΕΣΤΑΣ ΠΡΑΝΟΙ	ΙΛΙΟΣ	ΑΔΙ	ΟΡΑΣΗ	ΟΡΕΣΤΑΣ ΣΥΜΜΑΧΙΑ
Ασπασία	228	74	1	2	23	14	12	2	5	3	4	2	2	0	2	2	0
Αλφειο	640	335	2	0	60	64	33	78	78	3	7	4	2	12	4	5	3
Κόνιτσα	558	345	4	2	95	29	61	18	29	35	17	8	11	6	8	12	2
Κόνιτσα	501	323	4	3	89	51	44	15	45	16	14	2	12	7	6	13	0
Κόνιτσα	559	347	11	3	63	40	59	39	26	19	13	3	12	7	19	23	2
Κόνιτσα	528	314	5	2	87	25	60	22	24	19	11	3	8	5	8	9	2
Κόνιτσα	534	324	4	0	85	35	55	21	32	20	12	3	10	5	4	15	6
Αγία Βαββέρα	108	24	0	0	12	3	1	0	2	1	0	0	0	2	1	1	0
Αγία Παρασκευή	328	98	1	2	33	15	18	6	7	1	6	4	1	1	0	1	0
Αγία Παρασκευή	315	96	2	1	28	7	21	11	9	0	3	2	1	3	2	1	0
Αγία Παρασκευή	311	138	1	2	57	17	16	8	4	9	2	1	2	9	1	4	0
Αγία Παρασκευή	280	102	5	0	31	15	13	7	15	3	4	0	1	4	0	1	0
Αγία Παρασκευή	290	68	0	0	27	8	5	4	11	2	3	2	0	2	0	0	0
Αγία Παρασκευή	135	42	1	0	7	6	4	3	15	0	0	0	0	0	0	0	0
Μαλμα	338	118	5	0	56	7	24	1	4	7	3	1	0	2	0	0	0
Ελεάδα	243	133	2	0	33	14	36	9	10	4	6	2	1	2	5	3	0
Ελεάδα	151	75	1	0	18	5	23	4	9	1	7	1	0	1	1	1	0
Ελεάδα	207	115	6	0	53	10	8	10	9	1	7	0	0	1	1	1	0
Ελεάδα	113	51	1	0	10	7	10	4	1	3	4	0	1	3	1	2	0
Ελεάδα	291	188	5	1	37	16	60	9	11	11	11	2	3	5	4	2	3
Ελεάδα	331	171	1	0	61	17	38	8	6	3	12	3	7	3	1	4	3
Ελεάδα	226	120	1	0	35	12	22	3	12	7	9	1	1	4	0	3	4
Ελεάδα	181	73	3	1	34	10	5	3	2	2	4	2	2	1	1	2	1
Ελεάδα	134	68	0	0	39	6	7	1	5	1	3	1	3	1	0	0	0
Ελεάδα	137	32	1	0	6	2	7	2	2	2	3	0	2	0	1	1	0
Ελεάδα	208	113	2	0	30	14	19	9	11	12	1	1	1	1	2	7	0
Ελεάδα	308	157	7	2	27	18	42	9	7	21	4	3	3	2	6	2	0
Ελεάδα	209	94	2	0	24	10	19	9	6	5	1	2	7	0	0	3	3
Ελεάδα	224	77	3	1	14	10	15	15	1	5	2	7	1	0	0	2	0
Ελεάδα	217	75	1	1	21	18	8	6	5	0	9	4	0	2	2	0	0
Ελεάδα	262	89	4	2	25	9	8	17	2	4	4	4	3	1	1	4	0
Ελεάδα	166	59	0	0	9	17	8	1	2	7	3	0	5	1	1	0	0
Ελεάδα	530	205	4	1	21	49	55	46	3	8	2	1	2	2	4	2	1
Ελεάδα	288	135	2	0	31	12	30	19	4	11	1	1	3	2	1	3	10
Ελεάδα	459	211	3	2	24	23	55	64	6	12	0	2	2	2	6	1	0
Ελεάδα	309	138	3	0	53	8	36	21	5	0	5	0	2	1	0	0	2
Ελεάδα	158	45	0	1	10	0	8	13	1	5	2	2	2	0	0	0	0
Ελεάδα	485	107	2	0	12	14	23	28	5	11	2	1	2	0	5	0	1
Ελεάδα	290	127	4	0	30	15	16	16	5	14	6	4	3	6	0	1	2
Ελεάδα	435	172	6	1	37	33	19	31	9	12	9	1	4	1	2	0	3
Ελεάδα	115	27	0	0	6	2	4	1	3	3	2	0	0	1	1	0	1
Ελεάδα	258	80	2	0	34	9	3	6	14	1	7	0	3	0	0	0	0
Ελεάδα	12140	5357	116	34	1519	730	1045	553	473	309	254	86	126	116	111	137	55
Ελεάδα	357	12140	5357	116	34	1519	730	1045	553	473	309	254	86	126	111	137	55

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΒΟΥΛ. ΕΚΛΟΓΩΝ 17-6-2012 ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΚΟΜΜΑΤΑ	ΒΥΤΕΡ	ΟΡΕΣΤΑΣ	ΑΥΡΑ	ΛΕΥΚΑ	ΒΔ	ΣΥΡΕΑ	ΠΕΔΟΚ	ΚΚΕ	ΑΝΕΛΑΥΤΟΙ	ΔΗΜΑΡ	ΑΥΤΗ	ΔΗΛ. ΣΥΜΜΑΧΙΑ	ΟΡΕΣΤΑΣ ΠΡΑΝΟΙ	ΙΛΙΟΣ	ΑΔΙ	ΟΡΑΣΗ	ΟΡΕΣΤΑΣ ΣΥΜΜΑΧΙΑ
Ασπασία	228	74	1	2	23	14	12	2	5	3	4	2	2	0	2	2	0
Αλφειο	640	335	2	0	60	64	33	78	78	3	7	4	2	12	4	5	3
Κόνιτσα	558	345	4	2	95	29	61	18	29	35	17	8	11	6	8	12	2
Κόνιτσα	501	323	4	3	89	51	44	15	45	16	14	2	12	7	6	13	0
Κόνιτσα	559	347	11	3	63	40	59	39	26	19	13	3	12	7	19	23	2
Κόνιτσα	528	314	5	2	87	25	60	22	24	19	11	3	8	5	8	9	2
Κόνιτσα	534	324	4	0	85	35	55	21	32	20	12	3	10	5	4	15	6
Αγία Βαββέρα	108	24	0	0	12	3	1	0	2	1	0	0	0	2	1	1	0
Αγία Παρασκευή	328	98	1	2	33	15	18	6	7	1	6	4	1	1	0	1	0
Αγία Παρασκευή	315	96	2	1	28	7	21	11	9	0	3	2	1	3	2	1	0
Αγία Παρασκευή	311	138	1	2	57	17	16	8	4	9	2	1	2	9	1	4	0
Αγία Παρασκευή	280	102	5	0	31	15	13	7	15	3	4	0	1	4	0	1	0
Αγία Παρασκευή	290	68	0	0	27	8	5	4	11	2	3	2	0	2	0	0	0
Αγία Παρασκευή	135	42	1	0	7	6	4	3	15	0	0	0	0	0	0	0	0
Μαλμα	338	118	5	0	56	7	24	1	4	7	3	1	0	2	0	0	0
Ελεάδα	243	133	2	0	33	14	36	9	10	4	6	2	1	2	5	3	0
Ελεάδα	151	75	1	0	18	5	23	4	9	1	7	1	0	1	1	1	0
Ελεάδα	207	115	6	0	53	10	8	10	9	1	7	0	0	1	1	1	0
Ελεάδα	113	51	1	0	10	7	10	4	1	3	4	0	1	3	1	2	0
Ελεάδα	291	188	5	1	37	16	60	9	11	11	11	2	3	5	4	2	3
Ελεάδα	331	171	1	0	61	17	38	8	6	3	12	3	7	3	1	4	3
Ελεάδα	226	120	1	0	35	12	22	3	12	7	9	1	1	4	0	3	4
Ελεάδα	181	73	3	1	34	10	5	3	2	2	4	2	2	1	1	2	1
Ελεάδα	134	68	0	0	39	6	7	1	5	1	3	1	3	1	0	0	0
Ελεάδα	137	32	1	0	6	2	7	2	2	2	3	0	2	0	1	1	0
Ελεάδα	208	113	2	0	30	14	19	9	11	12	1	1	1	1	2	7	0
Ελεάδα	308	157	7	2	27	18	42	9	7	21	4	3	3	2	6	2	0
Ελεάδα	209	94	2	0	24	10	19	9	6	5	1	2	7	0	0	3	3
Ελεάδα	224	77	3	1	14	10	15	15	1	5	2	7	1	0	0	2	0
Ελεάδα	217	75	1	1	21	18	8	6	5	0	9	4	0	2	2	0	0
Ελεάδα	262	89	4	2	25	9	8	17	2	4	4	4	3	1	1	4	0
Ελεάδα	166	59	0	0	9	17	8	1	2	7	3	0	5	1	1	0	0
Ελεάδα	530	205	4	1	21	49	55	46	3	8	2	1	2	2	4	2	1
Ελεάδα	288	135	2	0	31	12	30	19	4	11	1	1	3	2	1	3	10
Ελεάδα	459	211	3	2	24	23	55	64	6	12	0	2	2	2	6	1	0
Ελεάδα	309	138	3	0	53	8	36	21	5	0	5	0	2	1	0	0	2
Ελεάδα	158	45	0	1	10	0	8	13	1	5	2	2	2	0	0	0	0
Ελεάδα	485	107	2	0	12	14	23	28	5	11	2	1	2	0	5	0	1
Ελεάδα	290	127	4	0	30	15	16	16	5	14	6	4	3	6	0	1	2
Ελεάδα	435	172	6	1	37	33	19	31	9	12	9	1	4	1	2	0	3
Ελεάδα	115	27	0	0	6	2	4	1	3	3	2	0	0	1	1	0	1
Ελεάδα	258	80	2	0	34	9	3	6	14	1	7	0	3	0	0	0	0
Ελεάδα	12140	5357	116	34	1519	730	1045	553	473	309	254	86	126	116	111	137	55
Ελεάδα	357	12140	5357	116	34	1519	730	1045	553	473	309	254	86	126	111	137	55

Συνδρομές

	€		
Τζιάλλας Ελευθ. U.S.A.	60	Αδάμος Χρήστος Πρέβεζα	15
Μωυσίδης Χρήστος Γερμανία	30	Αδάμου Δήμητρα Πρέβεζα	15
Πρίντζος Αποστ. Αθήνα	20	Δήσιου Αγαθή Κιάτο	15
Δερβένης Παναγ. Αθήνα	75	Πολύζου Πηνελόπη Αγρίνιο	15
Μαντόπουλος Χρήστος Αθήνα	20	Τσιλίρης Ιωάννης Αίγιο	20
Βουδούρη Αγνή Αθήνα	30	Φουρτζής Παύλος Πειραιάς	30
Τσιάτσος Παν. Αθήνα	30	Φασούλης Χρήστος Ναύπακτος	50
Ζούκης Χρήστος Αθήνα	15	Τσόγκας Σπύρος Λάρισα	15
Τσίμα Έλλη Αθήνα	15	Τσινασλανίδης Αλ. Φιλιάτες	20
Μπίζος Δημ. Αθήνα	15	Μπανάς Γεώργ. Δράμα	15
Μπίζου Φρίντα Αθήνα	15	Κυρίτσης Γιάννης Κόνιτσα	60
Κυρίτσης Σωτ. Αθήνα	15	Μιχαλόπουλος Χαρ. Κόνιτσα	20
Λιόλιος Αποστ. Αθήνα	30	Ζώτος Παύλος Κόνιτσα	30
Στρασιάνης Δημ. Αθήνα	20	Μάλιακας Πέτρος Κόνιτσα	15
Μουρεχίδου Αικατερίνη Αθήνα	15	Μπέτσος Νικ. Κόνιτσα	15
Λιάτση Αλεξάνδρα Αθήνα	65	Σπανός Π. Γεωργ. Κόνιτσα	20
Πράπας Ηλίας Αθήνα	15	Ζδράβος Δημ. Κόνιτσα	20
Τσούκας Κων/νος Αθήνα	15	Γαϊτανίδης Σπύρος Κόνιτσα	15
Βανούσης Φρίξος Αθήνα	30	Κρυστάλλης Χαρ. Κόνιτσα	20
Οικονόμου Όλγα Αθήνα	20	Κατής Αποστ. Κόνιτσα	20
Μπάρκης Σπύρος Αθήνα	20	Κατής Κων/νος	20
Κιτσαντώνης Ιωάννης Αθήνα	20	Τρομπούκης Δημ. Κόνιτσα	20
Ζιώγας Παύλος Αθήνα	25	Δερδέκης Χρήστος Κόνιτσα	15
Κίτσιος Χριστόφ. Αθήνα	15	Ντεντοπούλου Χριστίνα Κόνιτσα	15
Τσόγκα Μαρία Αθήνα	15	Εξάρχου Αλεξ. Κόνιτσα	15
Σδούκος Δημ. Θεσ/νίκη	20	Τζίμα Βασιλική Κόνιτσα	20
Νικόπουλος Παγ. Θεσ/νίκη	20	Στεφάνου Δημ. Κόνιτσα	15
Νικόπουλος Αντ. Θεσ/νίκη	20	Κωνσταντινίδη Αντιγόνη Κόνιτσα	20
Βλαχόπουλος Θωμάς Γιάννινα	45	Παπαδημητρίου Κων/νος Δροσοπηγή	25
Μακόπουλος Χαράλ. Γιάννινα	30	Ντίνη Δήμητρα Λαγκάδα	20
Αναγνώστου Δήμητρα Γιάννινα	15	Δούκας Θωμάς Καστανέα	20
Φουνταράς Κώστας Γιάννινα	15	Τσιρώνης Αθαν. Ελευθέρο	20
Παπαδιαμάντη Αρετή Γιάννινα	20	Φασούλη Ναυσικά Κεφαλοχώρι	15
Κυργιάννη Πόπη Γιάννινα	45	Ξεριάς Κώστας Φούρκα	20
Παπαγιαννόπουλος Βασ. Βόλος	15	Τσίμας Νίκος Οξυά	15
Ζών Χαρίκλεια Ηγουμενίτσα	30	Μπλιθικιώτης Παν. Λαγκάδα	20
		Μπάμπας Κώστας Δίστρατο	15
		Πασσιός Χρήστος Ηλιόραχη	20
		Ρουβάλης Αποστ. Ελευθέρο	20
		Ζώτους Αριάδνη Πηνή	15

Φίλε του περιοδικού μας για Θυμήσου,
έστειλες τη συνδρομή σου;

"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ
ΜΕΛΕΤΩΝ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ 4
454 44 ΓΙΑΝΝΙΝΑ

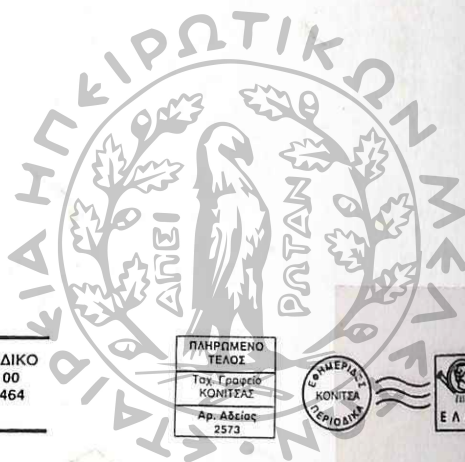

Raeonia (αυτοφυής)

ΥΠΟΔ.1031 ΚΑΥ.25.90.09.0010
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ / RETOUR

Άγνωστος	☐ Inconnu
Διεύθυνση ανεπαρκής	☐ Adresse insuffisante
Απαρόδεκτο	☐ Refusé
Απεβίωσε	☐ Décédé
Συνωνυμία	☐ Synonymie
Δ/ση δυσανάγνωστη	☐ Adresse illisible
Αζητητο	☐ Non réclamé
Έφυγε χωρίς να αφήσει διεύθυνση	☐ Parti sans laisser d'adresse

ΔΙΜΗΝΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
Κόνιτσα 441 00
Τηλ. 26550 22-464
22.212

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Τοχ. Γραφείο
ΚΟΝΙΤΣΑΣ
Αρ. Αδείας
2573

